

CLAVIGER ECCLESIAE,

ſeu

Concio ad Clerum de Clauibus reg-
ni coelorum, habita pro formâ, Oxoniæ
in templo B. Mariæ, die 16. Fe-
bruarij, 1610.

Cui adiectæ ſunt

Theſes duæ de Votis Monasticis propoſitæ, ac
diſputatæ in ſchola Theologiæ ſub præſidio co-
lendiſſ. Patris Domini Tho. Hollandi Theo-
logiæ Doctõris, ac Profeſſoris Regij,
die 15. Februarij, 1609.

*Auctore THOMA THOMPSON ſacra Theologiæ
Baccalaureo, & quondam Collegio Regina ſocio;
nunc verò in celeberrimâ ciuitate Briſtol-
liæ concionatore publico.*

ECCLESIASTES 12. 13.

*Verba ſapientum ſimilia aculeis, & ſimilia clauis infixis, leſtiſſi-
mæ, tradita à Paſtore eodem.*

FVLGENT. epiſt. 6. ad Theodorum

*In lectio deſit operibus bonis; nec bona opera deſint ſtudio le-
ctionis.*

LONDINI,

Excudebat Richardus Field impenſis
Nathanaelis Butter. 1612.

CLAVIGER
HÖLLEN

Handwritten text in a single column, likely a list or index, with some lines indented. The text is mostly illegible due to fading and bleed-through.

R
IN
DO
VIN
E

Sunt
opt.
bus
tys

REVERENDISSIMO
IN CHRISTO PATRI AC
DOMINO, D^o. GEORGIO DI
VINA PROVIDENTIA ARCHI-
EPISCOPO CANTVARIENSI, AC

totius Angliæ Primati ac Me-
tropolitæ, &c.

*Omnem in Christo Iesu gratiam
ac pacem.*

Voties illa sapien-
tissimi omniū Re-
gis verba perpen-
do (^a *Corona senum* a Prov. 17.6.
*sunt nepotes, & or-
namentum filiorum
sunt patres ipsorum;*) toties Deum
opt. max. (Pater amplissime) omni-
bus, quibus debeam ac possim, gra-
tias ac laudibus celebroy recoleque:

A 2

quia

— EPISTOLA

b Num. 25. 12

12

c Gen. 50. 23.

d Iosh. I 4. 11.

quia nostram hanc florentissimam Anglicanam Ecclesiam benignissime sic respexit, vt secundum promissionem Pinehæ astipulatam, ^b suum illi dederit pacis fœdus, quo illi sacerdotium per generationes omnes foret perpetuum. Namque ita nepotēs seniorum sunt corona, dum sicut vidit ^c Ioseph ab Ephraïmo natos abnepotes; etiam filij Maciris, filij Manaschis nati sunt, & educati super genua Iosephi: nostri Patres reuerendissimi similiter in summum ipsorum solatium conspiciant ingeniosissimam, ac iudicio pollentē, quam prius educauerint, illis statim successuram sobolem: cuius etiam non minus ornamentum sunt Patres illi nutritij, dum ætate in senium vergente licet; tamen similes ^d Calebo, vires retineant ad bellum & ad consilium non minus expeditas, quàm illo die, quo

DEDICATORIA.

quo primùm Moses, id est, Episcopus
ordines conferens, eosdem ad cer-
tam terræ promissæ, quæ Ecclesiæ
ab illis visendæ respondeat, explo-
rationem miserit. Vestrum enim ro-
bur maximo nunc Ecclesiæ existit,
sicut decori; ita gaudio, dum nobis
adhuc teneris eo præsitis, quo prosi-
tis modo. Atque nostra non potest
non reficere vos industria, dum cer-
tam inde animis spem concipiatis,
Deū ex bonitate suā sibi viros^e secundum e r. Sam. 13. 14
suum animum quæsiturum esse, quos
mandet esse tales in suo populo an-
tecessores, ut qui post vos in gloriam
ē laboribus exaltatos, *Iacobum suum* f Psal. 78. 72.
populum; & Israëlēm possessionem suam
pro integritate animi pascant, & summā
prudentiā manuum deducant. *g* Psal. 44. 1.
Auribus
accepimus, narrauerunt nobis maiores
nostri, hoc Deum opus fuisse operatum

EPISTOLA

temporibus eorum, quod his iam fieri diebus ad maximum cordium nostrorum solatium videmus, quando ^hOptimo nunc in coelis triumphante Anglicanae Ecclesiae Naulario, Deus nobis benignissimus Te (vir colendissime) qui assidue ad clauum astares, per manus serenissimi ac potentissimi Monarchae ac Principis Domini nostri Iacobi (qui semper ut vivat ad tales tantosque Ecclesiae praeficiendos, faxit Deus altissimus!) foeliciissimas substituerit. Certissimum quidem omen tanti tui honoris futuri prius tulit Mater, quae te aluerit, Academia Oxoniensis, ex assidua, quam in studiis adhibueras, invigilantia; ex summa, qua per omnium Ecclesiarum rostra, Scholarumque subsellia florueras, eloquentia; ac denique ex illa rerum omnium divinarum,

h D. Richardo
Bacroft. The-
ol. Doct. & Ar-
chiep. Cantuar.

DEDICATORIA.

narum, humanarumque profundis-
 simâ, quâ sapissimè Cancellarij no-
 stri honoratissimi vicem merito tuo
 obtinens, Academiam iustissimè re-
 xeras, prudentiâ; vt sicut Nazianze-
 nus de Athanasio in Ecclesia Alex-
 andrina singulis graduum muner-
 bus perfuncto protulit, nobis dictu
 sit difficile, ^k πολὺν ἀρετῆς ἄθλον, ἢ τῆς ἐκείνου
 εὐπορίας, ἢ ζῶν τὸν ἱεροσύνην λαμβάνεις. Nam
 sine vllâ aliorum optimorum Præfe-
 ctorum iniuriâ, nec te palpantes ta-
 men, (quandoquidem infinites ma-
 iora sis de nostrâ meritis Academiâ)
 rectissimè proferamus verba de ma-
 tre bonâ filiorum; ^l Multi fecerunt stre-
 nuè; tu verò omnes superas. Experta e-
 nim est Academia, quod sicut Eccle-
 sia certissimâ iam postulat expecta-
 tione; ita nos inferiores speramus
 Dei Ministri, tibi gratulantes tam

i D. Thomæ
 Sackuill. Co-
 mitis Dorset.

k Orat. de A-
 thanasio.

l Prou. 31.29.

EPISTOLA

rectè in honorem, cellissimum hunc
prouecto, & nobis ex intimis animo-
rum præcordijs gaudentes, qui Præ-
sule te beamur Metropolitano, &
tanquam Leone, emerito in Pontifi-
cios, ac Antichristi rabulas; & erga
fideles in Ecclesia Protestantes pa-
store verè vigili, tanquam^m Grego-
rio, dumⁿ *oculus cæco, claudo pes existas*,

m In vita Gre-
gor. præfix. o-
peribus.
a Iob. 29. 15.

Vt igitur quam animo de foelicif-
sima Ecclesiæ per tuas in eadem ma-
turissimas honorum ascensiones cõ-
ditione positâ conceperâ letitiâ, ali-
quo modo exprimam; hoc iam sum
audacter opus aggressus, quod tuâ
sub tutelâ auspicatissimâ vt in apri-
cu prodeat, mecum ex illo destinaui
tempore, quo primùm postquam in
Academiâ pronunciauerim, me a
mici vt prælo committerem, suaso-
rant: Primùm, quia fructus meptum
in

DEDICATORIA.

in studijs progressuum iam plurimum
 nis ex auditis per decennium con-
 cionibus efficacissimis, ac libris om-
 nifariâ refertissimis doctrinâ seriò
 perlectis auctorum aliquos proferre
 constitui.

Secundò quòd non potui cui-
 quam has meas dicare lucubratio-
 nes de Clauibus regni coelorum &
 votis monasticis, quàm tuæ, Reue-
 rendissime Archiepiscopo, amplitu-
 dini, præcipuo iam nostræ Ecclesiæ
 clauigero. Prior enim quem exhibeo
 de Clauibus tractatus, totam de Mi-
 nisterij in Ecclesia vocatione, pote-
 state, & gradu doctrinam complecti-
 tur, ac comprehendit: posterior illam
 omnem de votis Monachorum im-
 purissimis controuersiam planè, &
 quantum pro meo ipse potui modu-
 lo, plenè determinat. Prior omnes
 qui-

EPISTOLA

● Apoc. 9. 8. &
10.

p Apoc. 16. 13

quicumque sint, ordinis Anglicani
conuellit oppugnatores: Posterior
autem tanquam ventus Occidenta-
lis, illas solùm agit at locustas, ac bel-
luas, quibus *⁰ dentes sunt leonum, scor-*
pionum caudæ, caudiq; aculei, scilicet,
omne Monachorum sceleratissimo-
rum genus, præcipuè tres illas infer-
nales bestias, Maioritas, Minoritas,
& Regicidas Iesuitas cum Capuci-
nis nuperis, qui *ex ore Draconis, &*
ex ore illius Bestiæ, & ex ore Pseudo-
prophetæ illius prodierunt similes ranis.
Si igitur quid inde boni manauerit
in commodam Ecclesiæ ædificatio-
nem, Tuam confido Paternitatem li-
bentissimè protecturam esse; sin mi-
nùs robustum ac politum opus (vt
ruri quod fuerat efformatum) videat-
ur; tamen supplex obtestor, oroque,
vt industriam, animumque veritatis
causæ

DEDICATORIA.

causæ defendendæ intentum boni
 consulas. Sunt enim hæ, quas ad
 amicorum suadelam potius quàm
 proprio ex motu meo iam edo, stu-
 diorum primitiæ: si Deus mihi vitam,
 otiumque concesserit, utcunque ni-
 mis obstat res angusta domi, fructus
 deinceps producam vberiores, ma-
 ioresque; quandoquidem non de-
 tur quod abscondam, talentum; sed
 ut quouis id possim modo adaugeã,
 siue fuerit priuatim lucubrando ali-
 quid, seu extrudendo publicè per
 verba, per scripta, quæ & verum pro-
 pinent, proponant, propugnent; &
 falsum benè detegant, delumbent,
 diruant. Solùm hîc duo peto; pri-
 mum à tua Paternitate, Presul reue-
 rendissime, ut si quid quis opposuerit
 in posterum huic quam propono ve-
 ritati, mihi liberum sit, & eidem re-
 spondere,

EPISTOLA

q 1. Pet. 3. 15.

r Terent.

f Matth. 23. 35

spondere, & meamet solius gratia et
diuina iam in publicum emissa opera
defendere; quoniam iuxta saluber-
rimum D. Petri^m monitum, *semper*
paratus sum ad respondendum cuilibet
petenti rationem eius spei que in me est,
cum lenitate & timore, conscientiam bo-
nam retinens. Secundum ab aduersa-
rijs, cuiuscunque fuerint generis (nec
enim quenquam illorum fugio, ve-
ritatis causam agens,) vt si quid illis
placeat opponere, mecum candidè
agant; tum conuitia omittentes, ne
quam malè dicendo voluptatem ca-
pient, eam malè audiendo amittant.
(Nam *quodcunque verbum otiosum*
locuti fuerint homines, de eo rationem
sunt reddituri in die iudicij;) tum so-
phismata prætermittentes, vt quæ
contradicent, clarè efferant; quando-
quidem, vt apud Tragicum ille,

DEDICATORIA.

Ἄλλες ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ,

εὐριπίδ. Phœ-
niss. Act. 2.

καὶ τοκίλων δ' εἴ τ' αἰδ' ἔχ' ἑρμηνεύματα.

Deus ille summus, qui te, Reue-
rendissime Pater, in optimum Eccle-
siæ Præsulem destinans ordinaverit,
gratiâ benignissimâ tuam Am-
plitudinem semper præueniat, atque
adiuuat, vt stabile, firmumque diutif-
simè viuas Ecclesiæ Dei columnen,
Principis Optimi solamen, ac Mini-
stri Dei verbum prædicantibus tu-
ramen, in sempiternam Deigloriam,
atque tuam perpetuâ hîc & in cœlo
felicitatem per Iesum Christum
Dominum ac Seruatorem nostrum.
Amen. Bristollia, Iunij primo, Anno
Domini 1612.

*Amplitudini ac Paternitati tue
humillimè obsequentissimus*

THOMAS THOMPSON.

Academicis prius Auditoribus, nunc Lectoribus beneuolis, S.

Quam festinantiùs dixerim, iam tardiùs exarata concionem exhibeo. Equidem sat citò, si sat benè: nam, ut ille apud^a Petam, Male cuncta ministrat impetus. Verùm dixi ex officio matri charissima Acad. debito; nunc verò in amicorum, qui communicatam cupiant in publicum proferri, gratiam non inuitus, ne ingratum videar, praelo (faxit Deus, ut non praelo) committo, multiplici quidem auctam^b accommodatione, quam pro breui temporis, quo suggestum occupauerim, intercapedine, proferre non potui. Oro igitur supplex, florentissimi Academici, ut quàm loquentem fronte serenissima sustinuisitis, eadem iam scribentem me benignè excipiat, præcipuè cū qua addā, sint aquè quàm prolata prius, cognitu necessaria. Scio pro ingenij, quo polleatis, acumine, vos inter legendum methodum cum materia facillimè percepturos: attamen ut ad libitum

^a Stat. lib. 10.
Thebaid.

^b Sectionibus
19, 20, 21, 22,
& 24, 25, 26,
& 38.

libitum qua voletis peruoluere, sine ullo mag-
no labore inueniatis, hanc compendiosam con-
tinentis per sectiones partita do syllepsin, rogans
verbis c Nazianzeni, συνδίαζα, καὶ προδίαζα, c Epist. 39.
ἰνὰ τὴν ἀσθενηῶς ἡμῶν.

Methodus ac periocha concio-
nis sequentis.

1 Post scopum ac summam, textus tradita
partitio in beneficium & officium, in secun-
do tractatum parte beneficij descripti, 1. à do-
nante, 2. à dono, 3. à donato, h. 1.

2 Donans est Christus, sine quo vocante
non Ministerium sacrum ingreditur, h. 2.

1. ἰνὰ τὴν ἀσθενηῶς in audacter ingredientes se,
h. 3.
2. διδασκαλίας de vocatione in Mi-
nisterium du-

1. interna, de qua fusi, h. 4. & 5.
2. externa, quam cum ostende-
rim, h. 6. eius doctrinam ac-
commodauimus du-

1. in ἰνὰ τὴν ἀσθενηῶς { 1. Pontificiorum, h. 7.
duplicem { 2. Brownistarum, h. 8.
2. in ἰνὰ τὴν ἀσθενηῶς { 1. Episcopis, h. 9.
duplicem { 2. Academia Reclori-
bus, h. 10.

3 De-

3. Donum est clavis solummodo ministris, §. 11. Cuius cum narrauerim,

1. materiam, §. 12.

2. modum, seu mensuram, §. 13.

3. usum, §. 14.

4. efficaciam, §. 15.

ut inde definitionem ipsarum regni Clauium completam colligerem, §. 16.

dicta iam accommodo in usum

duplicē, { 1. ἱερωσύνη in Pontificiam interpretati-
onem, §. 17.
2. διακονία de Ministrorum Euan-
gelij

{ 1. Dignitate demonstrata, §. 18.

in redargutionem iustam abusus tri-

plicis { 1. circa bona ecclesie, §. 19. 20

2. circa dictoria, §. 21.

3. circa odiū ac contēptū, §. 22.

bono 3. 2. Diligentia, que urgetur, §. 23.

in iustissimam redargutionē accidia
(proh dolor!) usitata inter fucos, qui
causantur inutiliter impedimenta

{ 1. curas mundanas, §. 24.

tria, { 2. utriusque Anglicanā, §. 25

3. legalem concionum quar-
tanarum, aut menstruarum
prescriptionem, §. 26.

3. Discre-

3. Discretionē adhibendā, §. 27.

tum { Verbo, §. 28.

{ Vitā, { publicā, §. 29.

{ priuatā, §. 30.

4. Donatus erat Petrus, de quo cum duplex sit in extremis posita opinio, ut diximus §. 31. nos mediam, ut tutissimam tenentes, sic totam controuersiam his thesibus subiunctis determinauimus, quarum

1. est, quod Petrum Christus alloquitur, §. 32.

2. quod non solum Petrum alloquitur, §. 33. ●

3. quod si solum Petrum allocutus fuerit, inde tamen nullus Petri super alios Apostolos primatus potest euinci, §. 34.

4. quod si aliquid detur Petro primatus; tamen Papa non ideo primatum super alios tenebit Episcopos, §. 35.

5. quod ideo clauēs scientiæ ac potestatis committuntur omnibus Ecclesiæ Ministris, §. 36.

6. quod licet clauis ordinis omnibus ex æquo Ministris conueniat: tamen illa iurisdictionis Clausus est ipsorum solummodo Episcoporum, §. 37.

Ideoque hinc usus exurgit du-

B

plex

1. *ἰαίγῃ* in Aerium, eiusq. patronos, contra quos è iure probatur diuino, Episcopum à Presbyteris decerni debere, §. 38.

plex } 1. Episcopis, ut benignè prae-
2. *παιδείας* } sint fratribus, §. 39.
duplicis, } 2. Presbyteris, ut obediunt
libentissimè, §. 40.

Atque ita complexus sum singula quae dixi
ἀνακεφαλαιώσας, quam potui succincta, §. 41.

Lib. I. ad Mo-
nimum.

Iam Deum optimum maximū Fulgentij ver-
bis orans, ut si quid mihi huius inquisitionis, ac
disputationis opere, pro meo merito non conce-
ditur, pro vestro tamen mihi desiderio conceda-
tur. Nam profectò nullatenus inuenitur, nisi ipse
nos excitet ut quæratur. Valete in Domino.
E Museo nostro Bristollic.

Vestrae omnium dignitatis
studiosissimus alumnus

Thomas Thompson
Reginensis.

CLAVIGER ECCLESIAE.

Et tibi dabo claves Regni caelorum; & quicquid ligaueris in terra, ligatum erit in caelis; & quicquid solueris in terra, erit solutum in caelis.

Idus est hic sermo (viri, patres, ac fratres in Christo colendissimi) quod si quis appetat Episcopatum, bonum opus desiderat.

Nam dixit ^a Apostolus exprimere volens, teste Augustino, ^b quid sit Episcopatus: Quia nomen est operis, non honoris, ut intelligat non se esse Episcopum, qui praesse dilexerit, non prodesse. Sicut enim ^c Athenienses quosdam fidelissimos civium emisserunt, ad res sociorum inspiciendas; atque ut ^d Lacones, autore Theopompo, habuerunt Ephoros, qui ^e potestate summâ mulctandi & erogandi, laudandi & donandi, prout eis ex diligenti rerum disqui-

B 2

sitione

^a 1. Tim. 3. 1.

^b Tom. 5. lib.

19. de ciuit.

Dei, cap. 19.

^c Cael. Rho-
dig. l. 18. c. 3.

^d Plutarch. in

Laco. Apoph.

^e Xenophon

de rep. Lacon.

g Traſt. i. in
Math. & apud
Aquinate in
catenâ.

h Rhabanus
apud Aq. Ca-
ietan in Matt.
& Eiralm. in
parapr.

sitione videretur, sunt muniti; pari modo Deus viuus, cum in Petrâ, qui Christus est, Ecclesiam sic fundauerit, ut vel portæ inferorum, quæ sunt (ut & Origines benè interpretatur) hæreses blasphemantes, falsò dictæ scientiæ, eam non superauerint, optimos viros aliquot speciatim delegauit, qui singulas res Ecclesiæ foras ac domi diligenter procurantes, hos ligent, illos soluant, prout clavis data dirigit; ^h clavis, inquam, scientiæ, quâ recta videntes, ac clavis potestatis, quâ facientes iusta, fontium peccatis poenas adiudicent, veniam poenitentium delictis pronuntient, in terra pro cœlis, in cœlis Deo nostram hanc in terris subeundam administrationem efficacem præbente, probante, præstante. Hæc igitur promissio, quæ omnibus cum Petro, quia Petrus pro omnibus locutus est Apostolis, aptissimè conueniat, duo continet præcipua iam nobis explicanda: Beneficium & Officium. Beneficium est potestas Ministerij legitima, cuius hîc sunt obseruanda; primò donator, Christus [*dabo;*] secundò donum [*claves Regni cælorum;*] tertio is, cui donantur, Minister [*tibi.*] Officium est executio potestatis commissæ, iusta, ac plena, nobis expressa;

pressa; primò sub actionibus ligandi, ac sol-
 vendi in terrâ per hanc vitam : secundò sub
 efficaciâ, quâ in terris rectè facta, in cœlis
 rata fiunt. At quoniam officium est vsus
 beneficij, ideo quæ de illo dicenda tenea-
 mus, in naturâ beneficij declaranda propo-
 nemus, vt breuitati studentes, tollamus nau-
 seam, quæ alioquin ex his leuidentibus, cras-
 siore quoque filo contextis, in vestra tam
 acuta ingenia, quàm matura iudicia, subori-
 retur. ⁱ *Attollite igitur porta capita vestra:* i Psal. 24. 7:
attollite, inquam, vos ostia saculi, vt Rex ipse
gloria ingrediatur. ^k Per aures enim perfo-
 ratas, tanquam per portas, in animum, vt in
 templum, Rex Christus, si aperiamus, in-
 trabit: cum *Ecce*, ^l inquit, *ad ostium sto,* & ^l Apoc. 3. 20.
quis, si quis audierit vocem meam, & aperuerit
ostium, ingrediar ad eum, & cenabo cum eo, &
ipse mecum.
² *Et dabo.*] Christus Deus, qui ^m Pa-
 trem omnia sibi dedisse in manus certò cog-
 nouerat, hæc quæ ⁿ solius Dei sunt, Petro
 concessit, non solum, vt se Patri demonstra-
 ret æqualem, dum illam Filij Dei à Patre
 datam Petro reuelationem per Petrum vbi-
 que terrarum voluerit bene disseminari; ve-
 nit etiam ^o vt omnem se Regni cœlorum
 B 3 i pote-

k Mollerus &
Iunius.

m Ioh. 13. 3.

n Chrylost.
homil. 55 in
Ma & Theo-
phylact. ibid.

o Calvin. &
Maria. orat. in;
textum.

potestatem tenere palam ostendat, dum
 eandem, quam possit, cuicunque placuerit,
 p Ioh. 5. 22. 23 committere, sibi vendicat. P *Nec enim Pater
 iudicat quenquam, sed omne iudicium dedit
 Filio, ut omnes Filium, prout Patrem hono-
 rant, honorent. Quoniam, ut verbis utar*
 q Lib. contra 1 Tertulliani, Per opera virtutum, & verba
 ioh. cap. 25. doctrinae (in quibus hoc iudicium ac pote-
 statem suam esse volunt ^r interpretes) Pater in
 Filio manens, per ea videtur, per quae ma-
 net, & pereum, in quo manet. Adeo ut
 hanc nemo clauium potestatem vlllo possit
 sibi iure capessere, qui non sit à Christo illis
 solo donatus. Nam rogat Apostolus, ^t Quo-
 modo predicabunt nisi missi fuerint? Respōdet
 i Ioh. 3. 27. ^r Baptista, Hominem non posse recipere que-
 quam, nisi fuerit illi datum è calo. Quippe
 u Ileb. 5. 4. ^u nemo hunc sibi sumet honorem, nisi qui sit
 sicut Aaron à Deo vocatus. Cum ^x Deus enim
 x Ileb. 12. 29. ^x noster sit consumens ignis, cuius ^y vocem nemo
 y Deut. 5. 32. ^y audiet, nec ^z faciem videbit, qui deinde vixe-
 z Exod. 33. 20 ^z rit; ideo ^a multis vicibus, multisque modis olim
 a Ileb. 1. 1. ^a locutus est in prophetijs Patribus, ac vltimis dre-
 b Ioh. 17. 4. ^b bushisce, nobis in Filio; qui cum illud ^b quod
 dedit ei Pater ut faceret, opus consummaue-
 c Psal. 68. 18. ^c rit; ^c ascendit in sublime, captiuam ducens cap-
 tiuitatem, & dona dans hominibus : dum de-
 derit

derit ^d alios quidem, Apostolos, alios verò, Prophetas, alios autem Evangelistas, alios denique, Pastores, ac Doctores, ad coagmentationem Sanctorum; ad opus Ministerij; & ad adificationem corporis Christi. Nam Christi nomine, legatione fungimur, inquit ^e Apostolus, & ^e 2. Cor. 5. 20. velut Deo vos orante per nos, oramus Christi nomine, Deo reconciliemini.

3 Non est igitur, ut audacter in hoc se sacrum quis ingerat Ministerium, ad quod nominatim à Deo non vocetur, ne illi, quod dicitur de falsarijs, quadraret, ^f Me non mittente, Prophetæ currebant, me non alloquente ipsi, prophetabant. Quemadmodum enim Cato scripsit ad Pompilium. (Critici è ^g Cic. lib. 1. Offic. ^h In vitâ L. Pauli Æmilij. Plutarcho legant P. Æmilium) de filio exactorato, & pugnandi amore in exercitu remanente, ut si eum pateretur in exercitu remanere, secundum eum obligaret militiæ sacramento; quia priore amisso, iure cum hostibus pugnare non poterat: ita Deus non vult quenquam huic sacræ militiæ operam nauare, sacramento non astrictum; ne ad libitum manus conferens, pro libito pugnandi stationem relinqueret. Nemo ⁱ etenim non conductus in vinea operatur. Arrha ^j Mat. 20. 2. ^k Pindar. Olymp. od. 6. ^l Incipiente autem opere, frontispiciū

oportet face-
re [præfulgi-
dam.

πορ χρὴ θύμῳ πλεονεξῆς.

4

Quod quidem non fiet in Ministe-
rio, sine certâ vocatione & internâ, & exter-
nâ. Interna est enim, quâ sanctus Dei ho-
mo per Spiritum sanctû corâ Deo sibi con-
scius sit de muneris capeßendi cûm recto fi-
ne, tûm veris medijs. Nâ finis est Ecclesię ad
Dei gloriam ædificatio, quando quidem *qui*

1. Cor. 14. 3.

*prophetat, hominibus loquitur ædificationẽ. Me-
dia autem sub illâ concluduntur sufficientiâ,
quâ possit vir Dei, & sanâ doctrinâ auditores
exhortari, & contradicentes manifestõ conuin-
cere.* Durum quidẽ telum, sed necessarium,

m Tit. 1. 9.

2. Tim. 2. 15

sine quo ne quisquam, vti debet, *se Deo pro-
batum sistet; operarium quidem, qui non eru-
bescat; & qui rectẽ sermonem veritatis fecit.*
Ideoque sicut nequeo non ambitiosos, aua-
ros, miseros, ac malẽ feriatos illos tenebrio-
nes, qui celsum hoc sacri Ministerij fasti-
gium, aut honoris, aut lucri, aut necessitatis
ergõ, temerẽ audent ascendere, illâ Bernardi
optione censere, ° Vtinã quisquis sic intrat,
si fieri possit, tam fidelitẽ ministraret, quàm

o Sermo. de
conuers. ad
Cler. cap. 30.

“ fiducialitẽ sese ingessit: At difficile fortasse,
“ ac impossibile est, vt ex amarâ radice ambi-
“ tionis, suavis fructus prodeat charitatis: ita
vos, dilectissimi in Christo fratres tyrones,
qui

qui ap-
pietate
mam p
fuis m
hoc m
nudâ,
riâ, q
rentes
tes, v
qual
yo to
Alex
lit n
desun
ito n
ẽ qu
mut
Apo
Hier
alto
y cu
A
run
tur
vel
re,
der

gelium prædicandi, vt Acoluthi ordinati ab Episcopo in diaconos, ac Presbyteros: quorum vos dignitatem aspirare non tentabitis, nisi institutione rectâ, ac studio diligenti

b Mat. 13. 52. *b edocti in regno cælorum Scriba tales fiat, qui tanquam boni familiarum patres è vestris thesauris iam refertis, noua ac vetera proferatis.*

c Amos 7. 14. Do enim^c Amosum è Tekoâ pecuarium desumptum, vt sit Israeli in Prophetam; &

d Act. 9. 5. *d Saulem persequentem fieri Paulum prædicantem; atque*

e Socrat. lib. 4. hist. cap. 25. *e Ambrosium præfectum è tumultu sedato creari in Episcopum. Verùm*

f Gilbert.
Cognat. in
Adag.

—^f *hac gloria vatum;*

Hoc iubar, hic titulus solos contingit Homeros.

Quippe quòd hi tanti extra ordinem & vocati, & donis imbuti fuerunt necessarijs, quæ à nobis summo studio, atque ingeniosâ sagacitate comparanda, collocanda & in vsum sunt ponenda, quandoquidem vt & poetæ de Ioue finxerunt, quòd ignem remouit, vt silicis venis abstrulum excuderet ignem, igni qui volet se calidum fieri: ita Deus subitaneas iam Spiritus restrinxerit operationes,

h 2. Tim. 1. 6. vt *h donum Dei in nobis^{*} exuscitemusⁱ attendendo doctrina, quâ & seruemus nosmetipsos, & eos qui audierint.*

^{*} *αὐτὸν ἐκτρέψω.*

i 1. Timot. 4.

16.

5 Attamen licèt vpupas festinantes non proba-

probamus: gallinis, ne oua putrescant, non
semper est incubandum. Robustos velim
milites in pugnam hanc detrudi: sed ^k vtilius
est fortes esse quàm grandes, cum ^l τυδευς * μω
μικρος ἢν δύναται, ἀλλὰ μαχίης. Nam dixit
= Apostolus, *Gratias ago Deo meo, quòd ma-*
gis quàm vos omnes linguis loquor, sed in Ec-
clesia malim quinque verba ex intelligentiâ
meâ loqui, ut & alios instituam, quàm decem
millia verborum linguâ. Quoniamⁿ unicui-
que datur manifestatio Spiritus ad utilitatem.
Qui enim maius accipit, quàm ferre quis
possit, id quidem est inutile (vñ putat
° Chrysostomus) & damnum ferens, & ig-
nominia. An illas igitur apes sequemur im-
prouidas, p quas auuiditas pastus nimia in-
stat florum satietate, verno maximè tempo-
re alua cita: * κέρων δ' ἔχει καὶ μέλι, dixit^q Lyricus,
& in Græco est^r proverbio * γλυκὺ μέλι, καὶ
πικρὸν. Vnde Sapiens aptissimè, ^r *Mel inue-*
niens comedas quod satis est. Non enim est
nobis colligendo fenescendū; sed quæ vere
corraserimus, æstate stipanda, comedenda
hyeme, tñm à nobis, tñm ab alijs, cum
* nos non nobis mellificemus apes. Ideoque
sicut pleno examine, educta est colonia, quò
& maiores viuant apes, & crescant minores:
ita

^k Veget. lib.
1. de re mili-
tar. c. 6.

^l Hom. 5. lli.

* Tydeus ve-
rò quidem
paruus erat
corpore, sed
pugit
m 1. Cor. 14.
18. 19.

ⁿ 1. Cor. 12. 7.

o Ser. 29. in 1.
Cor.

p Plin. lib. 11.
nat. hist. c. 19.

* Mel habet
satietatem.

q Pind. Nem.
ad 7.

r Apud Suidā.

Vide Zehner.

Adag. fac.

cent. 1. ad 61.

* Dulce mel

vel suffocet.

f Prou. 25. 16.

t Virg. epigr.

ita cùm hæc ampla viris industriâ, & inde quidem dulci cognitionis thymo clarissimis referta sint aluearia; est aliò ab aliquibus necessariò secedendum, vt sit, quò crescant, alijs locus. Quâuis enim in stativis ac certis

u Psal. 133. 3. habitaculis, ex vi charitatis, ^u *ros Hermonis stillando super montes Zionis salaciter descendet*: tamen vbi fuerit crescendi spes aliqua, sicut inter vos maxima de iuuentâ studiosissimâ hinc illinc è singulis Britanniae regionibus ad vos iam confluyente iure concipiatur, quòd — ^x *primo auulso non deficit alter*

x Virg. 6.
Æneid.

Aureus, & simili frondescit virga metallo; erit & hoc charitatis opus magnum, arbores grandescences aliò aliquò remouere, ne vel ipsæ præ senio musco coopertæ morositatis, corde putrescant, & euadant infrugiferæ; vel si præ succi copiâ florescant firmiores, suis tamen umbrosis cacuminibus exoptandum furculorum succrescentium auctum impediant. Absit violentia dictis. Nolo seniores

y Lib. 7. digest.
tit. 1. leg. 48.

vi foràs extrudi, quamuis, teste y Paulo Iurisconsulto, syluam cæduam, etiamsi cædatur intempestiuè, in fructu esse constat. Nam ipsa ^z *quidem messis multa, operarij autem pauci*. Quoniam enim fertiles experti non possident agros coloni, ideo culta in noualia irru-

z Mat. 9. 37.

irruerunt Nomades, vile hominum genus;
 par ferocitate Madianitis, ^a qui *singulos per* ^{a Iudic. 6. 4.}
annos prouentum terræ perdunt, non reliquum
facientes victum in Israele. Inestis quidem
 horum, vel pascua corripientium, quales
^{ad} sunt patroni, vel pecus deglubentium,
 atque lac subducentium, qui ^b pastores sunt ^{b Zach. 11. 17.}
^{quoniam} vani, ac idoli, irruptionibus non me-
 lius, mihi credite, resistetur; quam vestra-
 met, doctissimi commilitones, foras ruri re-
 sidentiâ peropportunâ: quam à vobis plebs
 postulat, ut ^c à Paulo vir Macedonis, *Traïce*, ^{c Act. 16. 9.}
dicens, in Macedoniam, & succurre nobis;
 quam à vobis tyrones vestra preffi nimis hîc
 longâ commoratione, verbis Ecclesiæ apud
^d Prophetam obnixè eflagitant [*Angustus* ^{d Esay 49. 10.}
est mihi locus hic; retrocede mihi, ut possim
habitare:] & ad quam denique Deus don-
 vos instruxit, mandans, ut ^e *dum veniat, ne-* ^{e Luc. 19. 13.}
gotiemini: conscientia vos prouocat ^f *stantes* ^{f Mar. 10. 6.}
 otiosè; Ecclesia vos inuitat, externæ, quam
 conferat, vocationis potestatem à Christo
 iam adepta.

6 Nam externa vocatio est publica, ac
 solennis viri per internam habitudinem sic
 instructi separatio, à Deo quidem facta, vel
 immediate, sicut Paulus, qui se ^g *Apostolam*, ^{g Gal. 1. 1.}

non ab hominibus, neque per hominem; sed per Iesum Christum, ac Deum Patrem, factum esse dixerit; vel mediatè per homines à Deo constitutos, ut manus imponendo ordinent alios in ministerium, prout est

h 1. Tim. 4. 14

Timotheus in Episcopum^h ordinatus *manuum Presbyterij impositione*. Prior omninò extraordinaria Prophetarum sub lege, & Apostolorum, ac Apostolicorum sub Evangelio, locum habet tantummodò vel primà in Ecclesiæ constitutione, vel in reformatione eiusdem necessarià; ideoque non à nobis nunc dierum exquirenda, qui Ecclesiam sub rectâ quidem constitutione (Deo gratias) formatam, firmatam colimus. Posterior enim nostra est, quâ servato publico ordine per Episcopum, ac Presbyteros (nolo laicos, môstrosoum nouatorum inuentum, sed Ecclesiasticos) quis in ministeriũ sic legitimè consecratur, ut sine hac se nemo præsumat ingerere. Quippe Paulus vultⁱ *ut omnia fiant in Ecclesiâ decentèr, ac ordine*, quem circa ministerij ingressum sic Christus nobis præscripsit, ut^k *pastor ouium primò per ostium ingrediatur, cui secundò aperiet ianitor*.^l *Ostiũ enim Christus est, per quẽ qui introierit, serua-*

i. 1. Cor. 14. 40

k Ioh. 10. 3. 4.

l Ioh. 10. 19.

bitur, & ingrediatur, & egrediatur, & pascua inueniet.

inueniet. Ianitor autem duplex à doctis cen-
 setur; & internus, qui ^m quidem est Spiritus
 sanctus, nos gratijs idoneis instruēs, & instru-
 ctos ad opus suum separans, vti fuit ⁿ de Bar-
 nabâ ac Saule mandatum; & externus, quem
 Chrysostomus ^o interpretatur Mosen esse,
 cui eloquia Dei credita sunt, & per quem
 in sacerdotium Aaron cum filijs consecrati
 fuerunt, & Mose munus obeunte extraordi-
 narium in ^r typum ordinariæ functionis in
 Ecclesiâ per Episcopum exercendę, dum vel
 secundi vestiant (nos consecrationem ap-
 pellamus) primum, obsequendo non excel-
 lēdo; vel primus secundos (i. Episcopus Pres-
 byteros) secundū ^t sacros Ecclesiæ ca-
 nones, discretâ manuum impositione ordi-
 nent. Ille enim visibilis iure debet haberi
 Dei domus ostiarius, per ^r quem sunt in
 Ecclesiam admissi Pastores; primò ^u ordina-
 tione generali, secundò assignatione parti-
 culari; sicut Apostoli fuerunt, cū Episco-
 pos, & Episcopi, cū diaconos, ac Presby-
 teros per omnes Ecclesiæ ætates, quibus à
 primâ sub Iudæis, quâ vagiit infantiâ, ad
 hanc grandæuam sub Gentibus accreuit se-
 cunctam, constituerint, sunt habendi, vt per
 hoc (dicit ^x Leo) & discretio graduum, ^x epist. 86.
 &

m August.
 tract. in Iohn
 45. quem se-
 quuntur The-
 ophyl. Gloss.
 Ord. Aquin. &
 Gualter.
 n Act. 13. 7.
 o Homil. in
 Iohn 58.
 p Leuit. 8. 7.
 q Iunius in 8.
 Leuit.
 r August. q. in
 Leuitic. 13.

f Apud Har-
 menopolium
 in epit. sacr.
 can. sect. 2. tit.
 1.
 t Mr. Barnard
 l. 2. in Sepera.
 in quart. 302.
 u D Field. lib.
 5. cap. 94.

& dignitatis fastigium summi Pontificis (non vult Romanum, qui solus non ordinat, sed cuiusque dioeceseos præfectum) demonstretur.

y Psal. 80. 14.

z Bellar. lib. 4.
de Ecclesia
militant. c. 8.

a Lib. de præ-
script. aduers.
hæreses, c. 33.

7 Ne igitur nostram vineam, aut *7* *suf-*
fodiat aper Pontificius, quasi nulli in can-
dem legitimè vocati fuissent operarij; aut
nequiter depascat ferus ille spiritus Phanati-
corum inter anabaptistas exteros, & nostros
schismaticos Brownistarum furens, quòd
legitimè per ordinem in messem sunt missi
fortes, qui illos confundentes omnia repel-
lant, agricolæ. His enim ^z qui nostros ne-
gant pastores legitimè vocari, hâc solâ de
causâ, quia prout illis videtur, ab Apostolis
nostrates legitimè non descenderunt, aut
successione verâ, aut ordinatione rectâ;
quandoquidem si aut verè succederent, aut
rectè quidè, ordinati fuissent in Episcopos,
tùm à tribus saltem eiusdem ordinis præfe-
ctis, qui similiter ab alijs, vt illi ab alijs, vsque
ad Apostolus, iuxta sacros canones in Ca-
thedram sint euecti, collocarentur; Illis, in-
quam, ita subdolè, & successionem opti-
mam prætereuntibus, & certam extraordi-
nariæ dispensationis efficaciam negligentibus
respondemus, primò cum^a Tertulliano,
Nostros

nostros in eadem cum Apostolicis fide con-
spirantes, Apostolicos deputandos, pro con-
sanguinitate doctrinae, quam tuentur; quo-
niam ut planè docet ^b Nazianzenus, ^m *quod* ^b Orat in A-
γανος, καὶ ἐμὸς πορ: secundò, quod ad rectam ^{chanasium.}
ordinationem, quam à tribus solum fieri vo-
lunt Episcopis, illam per omnes Christianae
Ecclesiae aetates absolutè necessariam nega-
mus; tùm quoniam in primæuâ solus suffi-
ciebat ^c Titus, qui Apostolo statuente, ^c *Tit. 1. 5.*
datim in Cretâ Presbyteros constituat; tùm
quia sub grandæuâ sponsæ senectâ vel ob ra-
ritatem Episcoporum ex dispensatione cum
vno Episcopo ordinante adsint, qui vicem
gerant Episcoporum, insulari Abbates, vel
vbi nulli fuerint, singulis defunctis, (excep-
tiones do vobis Pontificiasè ^l Bellarmino, at- ^l Lib. 4. de ec-
que ^m Armachano) sacerdotes minores or- ^{cl. & Concil.}
dinabunt Episcopos. Atque tamen quid si ^{c. 8.}
modò nec Episcopi, nec Abbates, nec Pres- ^m Lib. 11. q.
byteri forent vsquam, qui sacros ministerij ^{Armen. cap. 7.}
conferrent ordines? Anne ⁿ *dormitabit* ^o *Psal. 121. 3.*
custos Israelis? Annon possit Deus ^o etiam ^o *Luc. 3. 8.*
ex lapidibus istis excitare liberos Abrahamo?
Non? adueniet dies Christi, quin prius venerit ^p *2. Thess. 2.*
illa defectio, quæ reiectus fuerit homo peccati, ³ *& 8.*
filius ille perditionis, quem Dominus & con-
ficiet

q Ezech. 44.
12. 12.

r Apoc. 11. 2
3. ad 12. vers.

f Bellar. l. 3. de
Pontif. c. 3.
Ribera &
Blaf. Vieg. in
Apoc.
t Tom 9 in
append. hom.
8.
u Marlaro.
Brightman.
Dent, &c.
x Gen. 5. 24. &
Heb. 11. 6.

*ficiet oris sui spiritu, & illi aduentu suo ab-
olebit. Ideoque prout antea per 9 prophetam
comminatus est Deus se Levitas pollutos è se-
dibus suis deturbaturum, vt alios illorum vice
constituat in sanctuario fore ministros, qui
quidem sunt Apostoli, ad alias tribus, de
quibus nullus sub lege reperitur altari atten-
disse, pertinentes: ita t tempore tenebroso, in
duos illos testes, quos potentèr in cilicio præ-
dicantes illa bestia ex abyssu ascendens op-
pugnauerit, vicerit, occiderit; spiritus vitæ à
Deo prodiens ingreditur, vt starent erecti
in pedes suos, ad subitanæ quidem ho-
stium exanimationem, & suam æternam
gloriam. Nam apertum de quibusdam ex-
tra ordinem excitatis, ad collapsas res ecclesiæ
reparandas, Iohannes illic prodidit oracu-
lum, quomocunque fuerit à nobis intel-
lectum; vel cum f Pontificiis sine vlllo fun-
damento de Henoch & Elia, vel cum Tyco-
nio apud t Augustinum de duobus Testa-
mentis; vel cum u alijs probatoribus, de fide-
libus verbi concionatoribus. Quoniam pri-
mò si daremus fabulam illam de Henoch ac
Eliaë reditu omnino Iudaicam, atq; prorsus
insulsam, (cum Henoch x sit translatus, ne
mortem videret, & Christus sanè dixerit Io-
hannem*

hannem Baptistam fuisse Etiam, qui fuerat
 venturus:) tamen Enochii descensus porten-
 tum erit rarum & inauditum, quandoqui-
 dem qui *volunt transire istiusmodi de caelo non pos-* y Luc. 16. 26.
sum; & Eliae reditus non potest esse minus
 extraordinarius, quam fuerat primus aduen-
 tus; cum *omnis Pontifex, qui pro hominibus* x Heb. 5. 1.
constituitur in ijs quae apud Deum agenda sunt,
ex hominibus hic vitam agentibus (non in
coelum transumptis) assumi debeat. Secundò
 non potest ^a non esse extra limites cogitatio-
 nis nostrae, verbum Dei sic breui inter ignes a Rex Iacobus
 medios per orbem propagari; propagatum præfat. Apo-
 Antichristi nebulis suffocari; suffocatum log. p. 81. &
 quasi, tandem sic inopinatò, per hominum D. Rob. Ab-
 infimos, rumpantur licet ilia inuidiosissima- bat. l. de Anti-
 rum locustarum omnium, resuscitari. *Magna* christo, cap. 6.
mim est veritas, & praualebit. Tertiò *A Ieho-*
ua est hoc, & est mirabile in oculis nostris, præ-
 cones verbi numero paucissimos, specie
 pauperrimos, primò florescere inter tēpora
 primitiua: deinde profligari ex potentiā An-
 tichristi, vsque dūm tertiò his sæculis po-
 stremis excitentur Dei Spiritu ad exani-
 mantem bestiae septemplex terrorem, & ip-
 sorummet certam in coelis quò concesser-
 int, opere peracto, gloriam sempiternam.

Hæc qui non videt, cæcus; quisquis videt,
 & non laudat, ingratus; quisquis laudanti re-
 luctatur, insanus est, dixit ^b Augustinus in
 causâ non dissimili. Quare si iam quisquam
 Iebusitarum quærat à nobis signum, quòd
 ista faciamus, ^c Christi verbis dicimus, *Gene-
 rationem pravam, & adulteram signum qua-
 rere.* Quænam etenim signa, seu miracula
 fecerunt Ieremias, Oseas, Ioel, Amosus,
 Micha, Nahumus, & alij, qui Prophetæ
 extra ordinem ad populos Iudæ & Israelis
 missi fuerunt? *Iohannes Baptista*, quem non
 negant missum extraordinariò, ^d *signum nul-
 lum edidit.* Imò pseudoprophetæ, pseudo-
 christi, Antichristus ^e *edens signa & miracula*
 (vicunque sint ^f mendacia aut re aut fine,) *ita ut seducant, si fieri possit, etiam electos.*
 Quare non malè de miraculis ^g Theophyla-
 cc *æus; Verbi prædicatio per miracula confirma-*
 cc *tur; miracula per prædicationem, ut tu discas,*
 cc *quòd nostra philosophia verbo simul & opere*
 cc *constet.* Nec enim miraculis caremus stu-
 pendis, si nostræ liberationis è faucibus An-
 tichristi, verbi prædicatione, benè respicia-
 mus, vel celeritatem rapidam, quâ ^h gens
 progignitur vice vnâ; vel perfectionem cer-
 tam, quâ ⁱ loco virgulti assurgat abies, & loco
 paliari

^b Lib. de ci-
uit. Dei, c. 7.

^c Mat. 16. 4.

^d Ioh. 10. 41.

^e Mar. 14. 24.

^f 2. Thess. 4. 9.

^g In Luc. c. 9.

^h Esa. 66. 8.

ⁱ Esa. 55. 13.

palluri assurgat myrtus; vel extensionem amplam, quæ k minimum seminum fit maximum k Mat. 13. 32. derum, sic tandem arborefcens, vt eiusdem in ramis per totam ferè plagam Occidentalem extensis ipsæ coeli volucres veniant, ac nidulentur. Adeo vt cum l Augustino ausim l Lib. 22. de ciuit. Dei, ca. 8 planè asserere, quod quisquis adhuc prodigia, vt credat inquit, magnum ipse est prodigium, qui mundo credente, non credit.

8 Verùm enimuprò non solùm in Pontificios foelicia illa nostræ reparationis primordia carpentes, iustissima inuehendi datur occasio; sed etiam tam bonâ de causâ ferimur in m ipsos schismaticos, ac Separatistas m Barnard. lib. 1. errore 9 p. 123. & err. 6 p. 88. transfugas Hollandiâ iam degentes, qui nostros ministros falsos adiudicant, propter suam ab Episcopis ordinationem: quia potestatem omnem & ordinandi, & prædicandi totam esse penes Ecclesiam (sic ἀναρχία & populares sunt) & non ad præcipua eiusdem membra spectare existimant. Equidem cum Iehoshuâ non inuidemus Mosis causâ, cum Mose o peroptantes, vt totus Dei populus esset propheta, Iehouâ suum spiritum illis indente. At cum o non sit incompositi status aut Deus, sed pacis, vt in omnibus Ecclesiis sanctorum; primò nemo in Ecclesiâ semel

p Exr. 6. 18.
q Ioh. 20. 21.
r Act 14. 23.
s 1. Tim. 4. 14.
& Tit. 1. 6.

t 1. Cor. 12. 17
& 29.

* 1. Tim. 2. 11.
u 1. Reg. 13. 34

x Hof. 4. 7.

y Ier. 7. 4.

z Mat. 18. 17.

a 1. Cor. 5. 4.

constitutâ sacros Ministris conferet ordines præter Ministros, cum sub lege *P. Sacerdotes à Sacerdotibus*, & sub Euangelio *à Apostoli à Christo*, *Episcopi ab Apostolis*; Episcopi & Presbyteri solummodò ab Episcopis sint ordinati, missi, & in locum constituti. Secundò neque quisquàm præconis voce loquetur in Ecclesiâ, præter illum, qui à populo, vel per se, vel per alios à populo delegatos electus, ab Episcopo ordinetur & illuc assignetur ad ministrandum; cùm *si totum corpus oculus esset, ubi auditus? si totum auditus, ubi odoratus? Num omnes Apostoli? num omnes Prophetæ? num omnes Doctores?* Mulieri docere non permittit *Apostolus*: neque quisque qui volet, se consecrabit, ni *u sacerdos excelsorum velit haberi*; in quos sic *x Propheta iustissimè declamat, Prou auti sunt, sic peccant in me; gloriam eorum ignominia commutabo*. Sicut enim *y sacerdotet xpi* *u xpi* habuerunt quandam fiduciam in rebus falsis, dicendo, *Templi Iehoua, templi Iehoua, templi Iehoua ista sunt*: ita quidem venenosa istorum coaxatio semper resonat de Ecclesiâ, vel illa *z Christi, Dic Ecclesia*, vel illa *a Pauli, Vobis & spiritu meo in nomine Domini congregatis, cum potestate Domini nostri Iesu Christi*

Christi eiusmodi homo tradatur Satana; quasi in hoc negotio pars, ac fors esset cuiquam ex infimis; quando si saperent, scirent^b Christum de senatu Iudeorum Ecclesiae fuisse locutum; & illam potestatem excommunicandi,^c utcumque fuerit coram Ecclesia; tamen à praesidibus solis exercitam; quoniam ipsos solos Spiritus sanctus constituit Episcopos, qui soli^d pro animabus, tanquam rationem reddituri, excubant.

^b Beza annot. major in Mat.

^c Danzus Isa- gog. p. 3. lib. 4. cap. 54 66.

^d Act. 20. 28.

9 Sed quid hos exhaustio^a fontes aquarum^b carentes? quid nebulas discutio turbine agitatae? Libertatem pollicentur, cum ipsi serui sint corruptelae. His incassum latrantibus, illa quam nos foelicissime, tot per annos, à maioribus acceperimus, *virtus* florescit; illi modò non desint Patres reuerendi, qui à nobis Pauli verbis restant exorandi, ^f ut ne *in manus eius imponant, neque peccatis alienis communicent*. Eorum enim quae ille peccauerit, tu quoque poenam dabis, qui praecedentium delictorum initium dedisti, dixit Chrysostomus. Inter multas autem dotes boni Ministri, vna est praecipua, ut ^h ne sit *risus, ne inflatus in diaboli condemnationem incidat*. Haud ⁱ redy, sed *risus* dixit; quia licet sancti Patres tumidum adolescentiae fer-

^e 1. Pet. 2. 17. & 19.

^f 1. Tim. 5. 22.

^g Tom. 4. homil. 16. in 1.

Tim.

^h 1. Tim. 3. 6.

ⁱ Chrysost. homil. 10. Theodorit. Aquin. Bez. in locum.

uorem subuerentes de ætate ordinandi sic
 » definierunt, vt ^k Diaconus ante annum suæ
 » ætatis vicessimum quintum, Presbyter ante
 » annum tricessimum non fiat; tamen cum
 plurimi ex bonâ Dei gratiâ, sicut ^l Samuel,
^m David, & ipse ⁿ Timotheus, iuuentur æta-
 te, moribus autem ac doctrinâ senes existant,
 Apostolus iuuenilem ætatem non simplici-
 ter ab hoc ministerij gradu prohibuit; so-
 lummodò volens, vt non sit in doctrinâ fi-
 dei nouitius, sed *qui o propter habitum sensus*
habeat exercitatos ad discretionem boni & ma-
li. Si enim priusquam subijci disceret, in Re-
 ctorum ordine collocaretur, citò inuolue-
 ceret; quippe *p homo in excellentia, non est in-*
telligens, similis iumentis quæ intereant factus.
 Vt igitur hanc iuuenum ambiciosorum Pa-
 tres edoment ferociam, interdixere *quin-*
quam per saltum ordinari: lancientes, vt sicut
^q Romano in exercitu milites per cohortes,
 tanquam per diuersas scholas promoueban-
 tur: ita hoc sub Christianorum commilito-
 num agmine, gradatim ab imo ad summum
 ascendant, vt ^r ab Acolutho ad Episcopum
 per medios illos ordines Diaconatus ac Pres-
 byterij legitimè perueniant. ^s *ὅσα διοῖς ἰατροῦ*
^t *θηται, μέλει τ' ἐλατὺν αὐτῷ.*

^k Concil. Car-
 thag. 3. can. 4.
 & Agath. can.

16. 17.

^l 1. Sam. 3. 18.

^m Dan. 1. 8.

ⁿ 2. Tim. 3. 15

^o Heb. 5. 14.

^p Psal. 49. 18.

^q Veget. lib. 2
 de re militar.
 cap. 21.

^r Nic. Concil.
 can. 1. & dist.

52.

^s Homer. Ili-
 ad. 1.

10 Hoc igitur vestrum onus est, viri Academicici, quibus sæpe vociferant præfules amplissimi, quod Pyrrhus delectori suo dixisse fertur; Grandes elige, ego eos fortes reddā. Date *διδασκάλους*. & reddent *διδασκάλους*. Eadem enim vobis, quæ illis imponendi, supponendi manibus cura incumbit; quando vos id seminis concipietis, quod illi trituant; vos etiam illum partum in lucem proferetis, quem illi perficient; vos denique datus habitum, cui actum illi foeliciter inducent. *Qualem commendes etiam atque etiam aspice, ne max. Incutiant aliena tibi peccata pudorem.* Nam quæ ex indignis aut immaturis in exteras ab Athenis hisce parcedias clanculariò se corripientibus proueniunt incommoda, pudet, pigetque mei commemorare. *Vadi seruos insidentes equis; primæ autem tanquam seruos super terram eant.* *Βούτλη τριγυρὸς ἀγροῦ;* idque vel quia vel Caligula consulatam equo destinasse traditur, ita patres ditiores filios asininos licet, vacuis leonū exuvijs induant; vel quòd patroni *βινδιδινύμ, ἀλάντες (præbe)*, non curant quem præsentent; modò præsentati præbeant; vel denique quòd fuci ab examine literatio hoc sub tenebris elabentes,

t Frontinus
Stratagemat.
lib. 4. cap. 1.

u Hor. lib. 1.
ep. 16.

x Ececl. 10. 4.

z Sacton. Can.
lig. cap. 11.
a Lucian. in
Piscatorib.
b. Prou. 3. 15.

c Luc. 16. 3.

d Erasmi chi-
liad. sub tit.
Honor.
c Ep. 76.

f Eliz. 13. cap.
11. Vide Ra-
stall. tit. Spiri-
tual Lawes.

g Iuramento d
Procuratorib.
adhibito Ba-
calaureis in
ar. &c.

h Lib. 1. in
Hierosolim.
* Philoso-
phus esse
dit, alius ta-
men se non
pellam su-
perindutus.
i Ep. 85. c. 1.
k Lib. 7. ep.
110.

tēs, qui ^c ut fodiant, non possunt; & quos pu-
deat mendicare; ne fodiant, aut mendicent,
quouis compendio dignitatem Pastoris in
Ecclesia capeissent, ut ^d malus choraula bo-
nus fiat symphoniacus, ^e malus monachus
bonus clericus, ut dixit vulgus apud Augu-
stinum, Proceres Parliamenti sub beatissima
Elizabetha his malis obstitere, ^f Statutis de
simonia, de ætate & gradu in hoc sacrum
ministerium ingredientium, ut vos cura simili
in gradum Simonis, non secus ac ^g in Sime-
onis, cautiones ponatis, quando quidem qui
sacra ducunt venalia, celerrimè sunt retro-
gradi. Idéo quoque supplex obsecro, ut per Chri-
stum vos exorem, quènamquam indignum, ut-
cunque commendatum ab alijs, non proue-
hero; i prouectum non extrudere; extrusum
nō laudare; ne licet illi quidē non parua laus
erit, vobis magnū sit opprobrium; dolori Epi-
scopo; Ecclesie Christi damno; dum ut ^h Eu-
sebius Apolloniū Tyaneum benè censuit,
ⁱ *ὁ βέλτερος μὲν ἄλλοις ἀνθρώποις, ὁ δὲ δὲ δὲ τῷ θεῷ καὶ τοῖς ἀγαθοῖς ἀνθρώποις ἀγαπώμενος εἶναι.* Nam valde iniquum est &
absurdum, ait ^k Leo, ut imperiti magistris,
nouī antiquis, & rudēs praeferantur emeritis;
quia quamuis inculpati quisque sit meriti;
antè tamen per distinctos ordines (ait ^k Gre-
gorius)

porius) Ecclesiasticis exercebitur officijs, præcipuè cum non tantus vocationis honor preparationes postulet, quantæ ad onus supportandum vires habentur necessariae. Ecce enim vobis pondus doni, cuius natura secundo est loco iam plenè declaranda ex his quæ sequuntur.

II *Claves regni carlorum.*] Rex Christus, nos subditi; tamen *coheredes, si modo*

l Rom. 8. 17.

cum eo patimur, ut cum eodem glorificemur.

Nam *beati qui præsent eius mandata, ut sit*

m Apoc. 22. 14

in iua in arborem vite, & per portas ingredi-

untur in ciuitatem. Ciuitas enim Ecclesia est

tum militans, tum triumphans, quam nisi

per portas, & internæ gratiæ, & externæ do-

ctrinæ nemo poterit intrare; cum & *in*

n Apoc. 21. 13

in fuerit magnus & altus, ac nobis in Ada-

mo eiectis Paradiso, Deus Cherubos cum

o Gen. 3. 24

flamma gladij vibantis, qui regressum prohi-

beant ea quæ egressi sumus viâ, collocauerit.

Idèq; ut *hæ* portæ nobis per peccati tum

maculam, tum reatum occlusæ referentur,

Deus pro bonitate suâ claves instituit, i. po-

testatem ordinat, quâ tale peccati interposi-

tum obstaculū remoueat; primò & prin-

cipaliter à Deo solo, qui clavem habet au-

thoritatis, quâ nostra peccata, tum quoad

cul-

p Aquin. in
app. q. 17. art.
1. & Durand.
lib. 4. in s. d. 18
q. 1. artic. 1. &
Gabr. Biel in
gandem diss.

ca. 10. T.
m. 1. d. 2.

9 Mat. 9. 3.

11 Apoc. 3. 11.

12 El. 22. 22.

13 11. 11. 11. 11.

14 11. 11. 11. 11.

15 11. 11. 11. 11.

16 11. 11. 11. 11.

17 11. 11. 11. 11.

18 11. 11. 11. 11.

19 Tossanus in
28. Mat.

culpam, tūm quoad poenā *solus dimittit*: secundò & deriuatè, sed tamen excellentèr à Christo homine, qui per meritum obedientiae, & passionis efficacè tollens peccata, dicitur habere clauem excellentiae, quæ illa est

Davidis, quā aperit & nemo claudit, & claudit, & nemo aperit: ternò & ministerialiter à mysteriorum dispensatoribus, qui non propriā sed diuinā virtute, ac vel passionis Christi peccata remitti pronuntiantes, clauem à doctis dicuntur tenere ministerialem, quā tanquam *archano*, non vt ipsi domini, auctoritatem habeant non summam quidem, sed summo Principi subordinatam, disponendi de rebus, vel politicis, vt Eliacim iudeo *clauem gessisse* dicitur, non Davidis (nam illa est Christi solius) sed *domus Davidis*, i. regij palatij, ac familiae palatinae, in quā loco Sobnæ sub Hezekiâ rege res singulas fortissimè firmissimèque administrauit, vel ecclesiasticis, quales sunt Dei verbum verè prædicatum, sacramenta legitimè administrata, & disciplina Ecclesiae Ministris solis ædificatè exercenda, tūm priuatim sub admonitione oportuna, tūm publicè sub vso excommunicationis, aut minoris, aut maioris, cum anathemate. Quòd enim vñs clauium

le.

legitimus in Ecclesiâ non foret promiscuus, promittit Christus claves solis Apostolis, eorumque successoribus, qui Angeli sunt ad portas, discernendi scientiâ, & iudicandi potentiâ necessariò imbuendi, vt ligent ac soluant in terrâ viuentes, quos Deus in cœlis simili iudicio constringit morientes. Namque harum vt detur clauium viua descriptio, earundem 1. materia, 2. modus, 3. vius, 4. efficacia diligentè à nobis sunt perpendenda.

12 Materia quidem ^u clauium est duplex actus cognoscendi, & exequendi, ex quo clavis duplex esse censetur; vna scientiæ, secundùm quam fiat certum de personæ ligandæ aut soluendæ dignitate iudicium, quale Christus de se prodidit, quando *quod* ^{2 Ioh. 3. 11.} *scivit, fuerit locutus, & testatus sit, quod vidit;* Altera potentiæ, quâ reuerà prout iudicat dignos indignosve, peccatores, recipiat, aut rejiciat dispensator secundùm illum gradum, quem tenet in Ministerio autoritatis.

13 Hic enim est modus seu mensura claves administrandi, vt ne summa imis, vltima primis confundantur, apprimè retinendus. Nam cum dignitas Ministerij sit, vel omnibus

^u Scholastici,
vbi suprà.

y 1. Cor. 4. 1. 2

a Scholastici
vbi supra

omnibus id muneris obeuntibus communis, quatenus *7 fideles mysteriorum Dei sunt dispensatores*; vel quibusdam selectis, qui creantur in Episcopos, peculiari; claves hæ scientiæ, ac potestatis dicuntur etiam duplices, ² ordinis scilicet, & iurisdictionis, quarum illæ in foro conscientiæ; hæ in foro contentioso; illæ ad coelum immediatè; hæ mediante militante Ecclesiâ; illæ denique à quolibet verbi Ministro; hæ tantum ab Episcopis, aut Episcopalibus Ecclesiæ præsidibus capessendæ, corripiendæ, & in certos usus sunt conferendæ.

a Ouid. 1. fast.

14

—^a *Modò namque Patulcius idem,
Qui modò sacrificio Clusius ore vocor.*

b Macrob. li.
1. Satur. c. 9.

Sed ^b bello valvæ Iani patent, pace clauduntur, vbi pace portæ cœli. panduntur; bello pessulatae sunt, hac clavi ministeriali scientiæ, ac potentiæ secundum ordinem, & iurisdictionem Ministri exercendæ utrumque præstante, quod clauus ac cuneus. Nam geminus harum clauium, seu potestatis usus describitur in Scripturis, varijs sub metaphoris, p̃torius idem resonantibus; sicut claudendi, & aperiendi; retinendi & remittendi; ligandi & soluendi. Primò etenim clauditur cœ-

c Picr. Hieron.
lib. 48.

d Apo. 21. 27.

lum, cum peccata retineantur; quippe ^d cœ-
lum

non intrabit quicquam, quod inquinat. Sec-

cundò peccata retineri dicuntur, cum ligen-

tur peccatores duplici vinculo, ^e culpæ scili-

cet, ac poenæ: culpæ, tum ad captiuitatem,

^l Laqueo diaboli captiui facti ad ipsius libitum:

tum ad seruitutem, sub quâ & serui sunt pec-

cati, peccato qui dant operam. Ideoque colli-

gendi vinculo poenæ, vel ad æternam dam-

nationem, si illos peccati modò non poeni-

teat, ^h cum ipsa peccati stipendia sint mors; vel

ad temporariam expiationem, ac satisfactio-

nem publicam coram Ecclesiâ, in quâ cum

eandem turpi lapsus scandalo contaminaue-

rit, torquetur iustissimè, vt tandem purgetur,

ex ⁱ Apostoli præscripto aduersus incestuo-

simum, quem mandauit tradi satana ad carnis

interitum, vt spiritus sit saluus in die illo Domi-

ni Iesu. Nam ^k tumices, vulneraq; strigiles sunt

pro malo; & ^l plaga perualetes penetrabilia vëtris.

— ^l Hac sit medicina doloris,

vt Deus ille malus hominum mitescere discat.

Namque ^m cum momento fuerit in irâ suâ

Deus, vita nobis dabitur ex eius beneuolentiâ;

vesperi si diuersetur fletus, manè cantus aderit;

quando clauem hanc volet Ministros retor-

quere, vt quos ligauerunt, soluant; quorum

retinuerunt peccata, remittant; quibus

deniq;

^e Richard. de
sancto victor.

^l de potestate
lig. & solu. 6.

^{2. 3. 4. & c.}

^{1. Tim. 2. 16.}

^{g. Ioh. 8. 34. 9}

^h Rom. 6. 13.

^l 1. Cor. 5. 5.

^k Prou. 10. 10.

^l Virgil. Ecl.
10.

^m Pal. 30. 6.

† Gal. 3. 10. et
Deut. 17. 16.

o 2. Cor. 2. 16.

† Act. 7. 31.

q Heb. 10. 19.

† Act. 8. 17.

† Act. 10. 34.
&c.

† Act. 13. 10.

u Act. 13. 46.

x Act. 18. 6.

y Rom. 1. 16.

z Ouid lib. 1.
de Remed.
amor.

deniq; coelū quod prius clauferunt, aperiant
modo; non quidem vi legis, quæ ⁿ maledi-
ctioni reos peccati constrinxerat, sed virtute
Euangelij, quod licet ^o odor mortis sit ipsis infi-
delibus suorum culpā, qui ^p Spiritui sancto ob-
nitentes ^q eundem contumelijs affecerint: tamen
ex Dei gratiā singulis salutem apportat ele-
ctis, dum eisdem ex fide certā, ac verā poeni-
tentiā ad Deum conuersis, plena peccatorū
omnium remissio, ac perfecta cum Deo Pa-
tre in Christo Iesu reconciliatio sit annun-
ciata. Sic enim Petrus ^t voce Euangelicā
Simonem in nexu positum in iustitiā ligauit;
quando eādem tubā, ^f Cornelium cum fa-
miliā orantem, obedientem, mittentem, au-
dientem, credentem, ac Spiritu sancto im-
butum, acceptum Deo virum planē pronū-
tiauē, *iubens baptizari in nomine Domini*;
sicut etiam Paulus ^t Elymam constrinxerat,
soluens proconsulem; Iudæis tūm ^u Antio-
chiæ in Pisidiā, tūm ^x Corinthi degentibus
coelum clauferat; aperiens autem gentibus,
dum prædicet Euangelium, quod ^y potentia
est Dei ad salutem cuius credenti, Iudæo pri-
mū, tum etiam Græco.

^z *Vulnus Achillæ quæ quondam fecerat hosti,
Vulneris auxilium Pelias hasta tulit.*

Ipsæ

Ipse enim Deus nos rapuit, & curaturus est; ^aHof 6.1.
 percussit obligaturos; quippe quod ^aEx homil. 5.
 Augustinus de Lazari voce Christi resuscitatos; ^{homil. 27. c. 3.}
 illud nos de peccatore per Euangelium, quæ
 vox Christi est, liberato proferamus. Cessit
 voci misericordiarum moles sepulturæ; cessit
 mors vitæ; cessit supernus inferno.

15 Hanc enim Deus clavibus concessit
 efficaciam, ut quicquid in terra soluent,
 solutum sit in cœlis. Efficacia etenim cla-
 vium hinc duplex innuitur, una ministri, qui
 super terram soluat, ^ain tñs yñs; ^bnon supra: ^bAquin. in Ca-
 nam soluti sunt, non infra; nam ligantur; sed ^{ten. & Caietan}
 in terra viuos soluet capaces, cum ^{in 16. Mat.} ecce nunc ^{c 2. Cor. 6. 2.}
 sit tempus acceptum; ecce nunc sit dies salutis;
 Altera magistrum, qui officiū à ministro fide-
 liter præstitum sic habeat ratū, ut sententia ter-
 re lata consilium cœli fixum sit; partim ob
 gratiam, quæ poenitens ^dacceptatur in ipso di- ^dEphel. 1. 6.
 lecto; partim ob dignitatem, quam ita factam
 (quod aiunt) rectam volet suis legatis, ut ni-
 hil ferè tam planè ac sæpè asseruerit quàm ^eLuc 10. 16.
 hoc; ^eQui vos audit, me audit; qui vos dedig-
 natur, me dedignatur. Attamen hic cau-
 dum est, ne cum ^fPontificijs gratiam Dei ^fBellar. lib. 3.
 simpliciter alligantibus operi vel operanti, ^{de poenit. c. 2.}
 gratiam Creatoris creaturæ designemus; po-
 testatem <sup>August. con-
 fess. lib. 3. ca. 9.
 tit. 10.</sup>

D

testatem

testatem ligandi, ac soluendi iudiciariam, quâ non iam annuntiant, sed reipsâ soluant, sacerdoti tradendo. Nam primò, vt & Ambrosius ait, non legatus, neque nuntius, sed ipse Dominus saluum fecit populum suum. Solus remanet, quia non potest cuiquam hominum cum Christo esse commune, vt peccata condonet. Solius hoc munus est Christi, qui tulit peccata mundi; prout dixit Dominus per ^h Prophetam; *Ego, ego ipse deleo defectiones tuas propter me.* Secundò, vt in lege sacerdotes leprosum non mundaerunt, mundatum solummodò pronunciantes: ita sub Euangelio Ministri peccatores per se non soluant, solutos tamen verè, poenitentes ostendunt. Nam quemadmodum Christus ^k Lazarum suâ solius potentiâ iam in viuos reuocatum, & viuificatum obtulit discipulis soluendum: ita quem pro suâ gratiâ Deus è mortuis exuscitauit, eundem ex poenitentiâ, Dei minister rediuiuum postliminio quasi referet, ^l existens inde iudex, sed omnium iudici substitutus supremo, imò & operator in vsu clauium, vt deleat peccata; non autem ^m principalitèr, quod solius Dei est, sed instrumentalitèr tanquam bonus Dei minister, ⁿ qui quidem non habeat actum effi-

g Lib. 9. ep. 76

h Esa. 43. 25.

i Hieron. &

Aquin. in Mat

16.

k Autor lib.

de poenit. v. &

fals. apud Au-

gust. to. 4. c. 10

l Polycarp. Li-

ser in suppl.

Harmo. lib. 4.

m Biel in lib.

4. d. 18. art. 1.

cond. 1.

n Aquin. in ap

q. 18. artic. 4.

efficacem, nisi secundum quod mouetur à
principale agente, prout de Baptismo simili
ex causa dixit ° Augustinus: Sibi tenuit Do-
minus baptizandi potestatem, nobis mini-
sterium dedit.

o Tract. 5. la
loh.

*Nam Deus omnipotens simul, omnitenensq; po-
testas*

*Nil perdit proprium: nil capit acciduum,
Nanquam non habuit, quod habet; dans quic-
quid haberi*

Proderit, & sumens non nisi quod dederit

16 Vt dicit Prosper in P epigrammate. P Ep. 39.

Ita ut iam è dictis planissimè concludamus,
has regni coelorum Claves ministeriales esse
potestatem geminam per scientiam iudican-
di, & per potestatem exequendi, à Deo ipso
toti commissam Ecclesie, quā legitimus Dei
Minister, aut secundum ordinem, quem ha-
bet communem, aut secundum iurisdictionem,
quam tenet specialitèr super alios sui
ordinis eidem demādatā, sic voce Euangelij
in terra sub hoc gratiæ tempus, vel fontibus
coelum claudit, peccata retinendo, retenta
ligando ad poenam æternam, temporariam-
ve; vel verè pœnitentibus portas coeli pan-
dit, peccata remittendo, & remissa soluendo
à culpa & poena, ut Deus in coelis eosdem

omnino simili iudicio constringat, aut absol-
uat. Definitio ferè eadem cum illâ q¹ Lom-
bardi à^r Scholasticorum doctissimis inter-
polata, atque approbata itidem à^r novis,
quos vulgò Casuistas appellant, sophistis
λογισταῖς; ut cedat, & in iustam aliorum Pa-
pistarum redargutionem, & in nostri Mini-
sterij institutionem commodam.

17 Ex illis enim aliqui prodierunt mer-
catores, qui^t diuites à scorto facti Babylo-
nico, has clauces intelligant esse summam po-
testatem in omnem Ecclesiam, præcipiendi,
puniendi, dispensandi, remittendi, quâ is,
cui committitur, fit iudex ac princeps om-
nium, qui sunt in Ecclesia. Reuerà primò
contra Scripturam, quæ Christum illum y-
nicum statuit esse iudicem, quem penes
summa sit hæc potestas; dum illi soli *clauem*
Davidis u assignet, quæ quidem est *omnis* illa
potestas in cælo & terrâ, nulli vnquam crea-
turæ communicata, sub illâ, quam hi som-
niant, summitate præcellentia; quandoqui-
dem *Christus* solus *ut Filius domui sue præ-*
sit, quem & nos habebimus solum illum *2* *Sacer-*
dotem magnum, domus præfectum: secun-
dò contra veram harum clauium naturam,
quam in distinctione illâ à clauibus autori-
tatis

q Lib. 4. f. dist.
18. § b.

r Aquin. in ap-
pend. q. 17. art.
2. & Biel in 4.
f. dist. 18. q. 1.
f. Henric. lib. 6.
de mor. theol.
ca. 1. & Tolet.
l. 1. de inst. lac.
cap. 3.

r Rhemenf. in
16. Mat. §. 13.
& Ianfen con-
cord. Eu. c. 66.
& Stapl. lib. 6.
princip. doct.
ca. 1. & Bellar.
lib. 1. de Pont.
Rom. cap. 13.

u Apoc. 3. 7.
x Mat. 28. 18.

y Heb. 3. 6.
z Heb. 10. 21.

tatis in Deo Patre & excellentiæ in Christo
 homine docent ipsimet (vt̃ audiui-
 mus) esse ministerij, non Domini potestatem. Actus
 enim clauibus adæquari illi gubernandi, do-
 cendi, disponendi, atque omnia exercendi
 illa, quæ ad generale Pastoris munus aliquo
 modo pertinere possunt, non Petro, sed pe-
 træ; non seruo sed domino; non vlli mini-
 strorum, sed Christo soli competent^a *de x-
 t. i. v. i.* qui ^b *uni gregi* ex ouibus & Iudæo-
 rum & Gentium dispersis constanti vnus pa-
 stor suas agnoscens, & à suis agnitus; qui
 nobis iam fratribus *vnus sit Doctor*; quia
 propriè quidem ille, vbi nos abusiue Docto-
 res dicimur, vt̃ glossat^d Hieronymus. Nam,
 vt Glossator iuris Canonici, vtcunque satis
 crasse: tamen significanter nobis expressit,
 Sacerdos iudex ministerio, non auctoritate
 habet dimittere. Quoniam, vt ^f Ambrosius
 hanc inter nos litem optimè determinat (ter-
 minasset vt̃inam!) homines in remissionem
 peccatorum ministerium suum exhibent;
 non ius alicuius potestatis exercent. Neque
 enim in suo, sed in Patris, & Filij, & Spiritus
 sancti nomine peccata dimittuntur. Isti ro-
 gant; diuinitas donat: humanum enim obse-
 quiū, sed munificentia superne est potestatis.

a 1. Pet. 5. 4.
 b Ioh. 10. 14.
 & 16.

c Mat. 13. 8.

d In 16. Mat. &
 apud Aquina-
 tem in catenâ.

e Can. verbū
 Dei, dist. 1. de
 pœnit.
 f Lib. 3. de Spi-
 ritu sancto,
 c. 19.

g Stapl. & Bel
lar. vbi supra.

h 2. Reg. 18. 18
i Li. 10. 47. 10.
cap. 11.
k 70. in 22. Ef.
15. & 21.

l Ibid.

m Iunius &
Trem.
n Buxtorf. in
ep.
o Pagninus &
Avenarius.

p Ef. 36. 6.

Ideoquæ clavis illa Eliacim, & quam vrgent
tantoperè tanquam notam principatus in
summo Pontifice, transuersim hîc iugerit-
tur; quandoquidem primò subalternum, nò
supremum denotet dōminatum; nam su-
premus Hezekiæ fuit, regis hæreditarij ex
stirpe Davidis; secundò principatum signi-
ficet politicum in domo regis, cuius, loco
Sobnæ è principe per deiectionem ^h scribæ
post facti, Eliacim fuerat aut ⁱ *יְהוֹאָחָז* (sic Io-
sephus) aut ^k *יְהוֹאָחָז*, cūm domus regiæ tran-
slata sit *ἑξωρούσα*. Refero enim 70 Interpre-
tum verba in iustam vulgatæ, de quâ iam so-
lâ Romanenses pendent, ^l editionis reprobationem;
quæ cum Sobnam referat præfe-
ctum esse templi, veritatem Hebraicam pla-
nè corrumpit; & malè capiendo vocabulū
¹²⁰⁷ (quod linguæ sanctæ docent periti sig-
nificare primò ^m adiutorem, prout dicitur
à ¹²⁰ prodesse; secundariò aut ^o præfectum
prætorio, aut ⁿ thesaurarium ac dispensato-
rem, prout radix secundaria significatione
denotet censum esse, ac aliquid sub censurâ
habere) & impiè addendo vocabulum (*tem-
pli*) quod in textu non reperitur; indè
reuerâ Pontificios decipiens, aut decipien-
tes tanquam P *scipio arundinis quassata* Æ-
gyptius

gyptius debiliter suffulciens. Namque hæc non obstante textus corruptolâ, facillimè comperient Eliacim principatum non gef-
 fisse Ecclesiasticum, cum talis in templo non inueniatur præfuisse Pontifex; si q Nice- q Lib. 2. ca. 4.
 phoro Iudæorum summos Sacerdotes om-
 nes ab Aarone primo ad postremum Phi-
 næum credamus curiosissimè annumeranti.
 Tertiò si daremus principatum Ecclesiasti-
 cum hic certò designari; talis erit, qui non
 Petro, sed Christo soli competet, cum Chri-
 stus solus suâ clavi aperiât, ac nemo claudat;
 claudat, ac nemo aperiât. *Lex enim hominibus* r Heb. 7. 25.
constituit Pontifices infirmitate laborantes; at
sermo iurisiurandi post legem conceptus, Filium
constituit, qui in æternum est sanctificatus.
 Quapropter hinc supremam dum capient
 potestatem, Claves confingunt adulterinas;
 Pontificias non Apostolicas; Antichristia-
 nas, non Euangelicas; non à Christo, sed ab
 inferno fabricatas Vulcano, qui in tentatio-
 ne Christi suo docuit exemplo Papam po-
 testatem alienam sibi arrogare; alij etiam de-
 signare; omnino denique usurpare. Pon-
 tificij Iuris enim tituli de electione & electi
 potestate; de maioritis, & obedientiâ de-
 monstrant, quod refero. Istic enim vide-

bimus Pontificem Romanum sub prae-
 tu sedis, quam sibi tenere videtur, Aposto-
 lica, omnes personas, omniumque causas
 singulas sibi suaeque curiae sic subijcere, ut
 ad ipsam solum sit appellandum in causa
 eligendi Episcopum; ab ipso solo electus
 Episcopus confirmationem capiat; ipsius
 ramentum praesent ante pallium assump-
 tum Archiepiscopi; illi Imperator si foret
 subiectus tanquam supremo; nisi quis duo
 (sicut Manichaeus) fingat esse principia.
 Quod vera sint illa non male quidem excog-
 itata pro tempore, quo auctores ingeniosi
 vixerunt, poemata; prius de Pontifice

Sextus lib. 1.
 tit. 1. can. 1.
 2 ibid. can. 5.
 in Greg. decret
 lib. 1. tit. 6. c. 4.
 2 ibid. c. 34. &
 tit. 33. can. 6. &
 in Sext. lib. 1.
 tit. 6. can. 17. &
 Extr. lib. 1.

y Lib. de nouo
 statu Ecclesiae
 apud Goulart.
 lib. 19. pa. 832

Nomen habens, non officium Pastoris adimplet,
 Qui terrendo lupo, sit lupus ipse rapax
 Eligitur, quod negligitur plebs, publico pastore

z Io. Monachi
 apud Goulart.
 lib. 14. pa. 494

Qui tendens, cauda gustant sorbet autem
 Posterius autem de curia Pontificia; illino
 Curia vult marcas, bursas de hanc illam
 Si bursa parcas, fuge Papam & Haereticum;
 Si dederis marcas, & eis impleris avaritiam
 Culpam solueris, quamque ligatus eris
 Intus quis? Tu quis? Ego sum. Quid queris? ut
 intrem.
 Fers aliquid? Non. Sta foris. Fero. Quid? Satin.
 Intra.

a Tales

Tales sunt semite omnis lucro inbiantis, animam dominorum illius capiet. Nam ut ^b La-
 tantius de philosophis, mercede solem pre-
 stant; & aquam vendunt, idque quia * ^c xij
 Verum missa faciamus tam super-
 ba hec glossemata Pontificiorum, ut magis
 vilia de clauibus propinemus, quæ ^c *κατά τὴν*
ἐκείνων singulorum verbi diuini Ministrorū
 dignitatem referent, diligentiam acuent, &
 discretionem dirigent, cum, ut dixit ^d Augu-
 stinus, clauis dicenda sit, quā ad fidem pe-
 catorum dura referantur, mentium lectera
 panduntur: & quicquid intrinsecus tenetur
 clausum, in palam rationabili manifestatio-
 ne producit. Clauis est enim, quæ & con-
 fessionem ad confessionem peccati aperit; &
 gratiam ad æternitatem mysteriorum salutis in-
 cludit. Clauis etenim sunt ^e *arva nostre mi-*
stia, non carnalia, sed ad munitionum subuer-
sionem diuinis valida.
 18. Ampli & augustam Ministrorum,
 quibus clauis sunt commissa, dignitatem
 dicent Ministrorum nomina; ipsiusque Mi-
 nisterij docebit natura. Nomina sunt enim
 coelestia, ac terrestria. Coelestia, tū quate-
 nus

a *Prov. 1. 19.*
 ex translatio.
 Job. Mercedi.
 b *Lib. 3. Instit.*
 c *Pindar. Pyth.*
 od. 3.

* Lucro pru-
 dentia irren-
 tur. nam a re-
 stā viā auct-
 sit illud in-
 genti merced-
 de, aurum in
 manibus ap-
 parem, visum
 a mone ut re-
 duceret iam
 captum.

d *Serm. 27. de*
Sanctis.

e *1. Cor. 10. 4.*

f Mala. 2. 7.

g Iob. 10. 25.

* 1. Tim. 5. 17

h 2. Cor. 5. 10.

i Apoc. 1. 20.

k Mat. 5. 14.

l Act. 10. 28.

m 1. Cor. 4. 1.

n 1. Cor. 3. 10.

o 2. Reg. 13. 11

p Adag. in ap-

pēd. sub titul.

similit.

q Iob. 10. 22.

r Epist. ad

Trallianos.

s Gen. 14. 18.

t Exod. 24. 1.

nus à superno sunt missi, tanquam *Angeli*; tum quâ verbum Dei sit illis commissum, vt sint & *Dij*. Terrestria voco nomina, quæ super hanc terram ferant Ministri, tum honoris, tum oneris. Honoris quidem triplicis ducti, primò ex ætate, vt *Presbyteri*, deinde ex loco, quem tenent, vt *legati*; tertio ex luce in loco, vt *stella*, ac *lux mundi*. Oneris autem duplicis, quod fortissimè sustineant in opere, & efficaciam. In opere, vel præfecturæ, ob quam sunt *ἐπισκοποι*, vel prædicationis, propter quam sunt *ἐκκλησιαστικοὶ* *Μητριοὶ*, & dispensatores *μυστηρίων τοῦ Θεοῦ*. In efficaciam, cuius ergo nominantur *ἐκκλησιαστικοὶ*, & *ἐκκλησιαστικὸν* *Ἰσραὴλ*, & equites eius, Quid autem his moror?

Ἐὰν οὖν ἐκκλησιαστικὸν ἴδῃς, ἢ ἑκκλησιαστικὸν ἴδῃς, ἢ ἑκκλησιαστικὸν ἴδῃς, ἢ ἑκκλησιαστικὸν ἴδῃς.

Nam ipsa Ministerij natura quidem talis est, vt à quo sit probè cognita, non possit non mirabiles in eodem excitare amores sui.

Quippe primò, sicut *ἢ Πater misit Filium, ita Filius suos in mundum mittit Ἀποστόλους*, quos ideò vult *ἢ Ignatius* à nobis honorari, & *ἐκκλησιαστικὸν* *Ἰσραὴλ*, καὶ *ἐκκλησιαστικὸν Ἰσραὴλ* *ἐκκλησιαστικὸν Ἰσραὴλ*. Secundò, qui mittuntur ante legem fuerunt *ἢ patres* & *ἢ primogeniti*; sub lege *Sacerdotes* *ἢ solâ tribu Leui*; atque in Euangelio vasa illa

illa electa, quibuscum se^u promisit fore omni-
bus diebus usque ad consummationem sæculi.

Tertiò, finis Ministerij est ² *salus animarum*,
tùm suarum, tüm populi in gloriam Dei.

Quartò, opus ac vsus est *sancta*,
quã sicut dona hominum Deo ferunt in
precibus; ita Dei ipsius bona referunt homi-
nibus in verbo prædicando, & sacramentis
ministrandis; quorum causã operum mo-
net Apostolus, vt & *interne illos supra*
modum charos ducamus, & externe² parendo

obsecundemus. Quippe quod, vti optime lo-
quitur² Augustinus, nos etiam, quos in isto
loco, de quo periculosa ratio redditur, Do-
minus secundum dignationem suam, non
secundum meritum nostrum constituit; ha-
bemus duo quædam; vnum, quod Chri-
stiani sumus; alterum, quod præpositi su-
mus. Illud, quod Christiani sumus, propter
nos; quod autem præpositi sumus, propter
vos est. In eo quod Christiani sumus, atten-
ditur utilitas nostra; in eo quod præpositi,
non nisi vestra.

19 Mirandum est igitur, quamuis ob
solitam nunc dierum consuetudinem tan-
tum non sit miraculum, quidnam causæ fu-
erit, quod Ministros odio tam infesto prose-
quun-

u Mat. 28. 20.

2 1. Tim. 4. 16.

& 2. Tim. 2. 16

1. Thess. 5. 13

2 Heb. 13. 17.

a Tom. 9. l. de
Pastore, c. 1.

”

”

”

”

”

”

”

”

”

quantur laicorum plurimi, non secus, ac He-
 braeos Egyptij, quibus omnis ^b *Pastor gregu*
 est abominationi; quid sit, quod ex odio
 contemnentes, Dei seruos proterunt dicte-
 rijs, sub nomine Sacerdotis, ut ^c *pueri Eli-*
^{e 2. Reg. 2. 23.} *sham* illudentes dixerunt, *Ascende calue*, aut
 denique quâ fronte poterunt operarios in
 vinea laborantes, debito salario & decimis,
 gleba, alijsque Ecclesiae patrimonijs colli-
 gendo fraudare, castare, priuare, tanquam
^d *Achan*, ^e *Gehazi*, ^f *Ananias*, ac *Sapphira*,
 cū alijs Dei domus Harpyis rapacibus, qui
^g *in maledictione maledicuntur*, eò quòd De-
 um spoliant illisq; decimis & oblatione.
 Namq; ^h *ut impijs in hosce omnes pro-*
ⁱ *cedamus*, primò Salomon dixit, *tendicu-*
^j *latis fore homini sacrum deglutire*. Quoniam
 ut apud Ethnicos presentibus poenis iniu-
 riam suam Dei vendicasse creduntur in Ap-
 pio Claudio Censore; Censore Fulvio, Tu-
 rullio Antonij, Pyrrho, & alijs, quos ^k *La-*
^l *etantius* commemorat, sacrilegijs: ita certo
 est certius neminem impunè sacri illius tem-
 pli Hierosolymitani fuisse expilatorem; cū
^m *Antiochi Epiphanis*, *Crassi*, *Cassij*; &
 aliorum summam in hoc mundo foelicitatē,
 immane eorundem ob sacrilegium mi-
 ris

b Gen. 46. 34

e 2. Reg. 2. 23.

d Iosh. 7. 16.

e 2. Reg. 5. 35.

f Act. 5. 1.

g Matthe. 23. 9.

h Pro. 10. 35.

g Lib. 2. Inst.

cap. 8.

k Iosephus l.

24. Antiq. lud.

c. 8. & 12. He-

gesip. l. 5. c. 21.

is infortunijs Deus vindex commutauerit.
 Maledicta enim domus, cui lapis facer in-
 fertur. Sunt enim res sacrae clanculario
 surreptae, tanquam^m aurum Tholosanum,
 diripientem misero, & cruciabili peridentes
 exitu; imò instarⁿ pennarum aquilae, alia-
 rum auium plumas, quibus commiscean-
 tur, interterentium, adurentium, deuoran-
 tium; quoniam quidem non sunt propriae,
 sed res communes^o totius Ecclesiae, ideo-
 que non in proprios cuiusquam vsus alie-
 nandae sine summo propriarum rerum dis-
 pendio. Nam primò sibi decimas quaecun-
 que tum fuerint, *P Deus ipse vendicat*, vt rem
 sanctam Iehouae, & non commutandam;
 quas ita firmiter Leuitis in^q possessionem de-
 derit pro Ministerio, vt eas legamus non ab
 vilo præter^r *impios tyrannos à Mose ad*
 Christum surreptas, imò^s *à pijs praefectis resti-*
 tutas esse: secundò, vbi Christus Phariseos
 redarguit ob hypocriticam illorum menthae
 & anethi, & cumini decimationem, actio-
 nem non improbat, sed modum; quo hanc
 sine vllâ grauiorum legis, vt *iudicij, miseri-*
cordiae, & fidei curâ praestiterint, rem totam
 sic definiens, vt hæc, scilicet legis grauiora,
 faciant, & illa decimationis officia non o-
 mittant

I Remus in
 Pr. 10.

m Gellib. 3.
 Attic. cap. 9.

n Vide Adag.
 sub tit. Odiu.

o Causa 12. q.
 1. can. 26.

p Leuit. 27. 30.
 35.

q Num. 18. 21

r 1. Sam. 22. 19
 (Neh. 13, 12.

t Matt. 23. 23.

u Homil. 11.
in Num.
x In Plal. 146.

4. I.

y Praxis.
y Gen. 14. 22.
z Gen. 28. 23.
a Pifistratus
apud Laert. in
Solone.

b Alex. ab A-
lex. l. 3. c. 22. &
Cicer. l. 3. de
natura deorū.

2

e 2. Chro. 31.
12.

d Neh. 13. 12.

e Mal. 3. 10.

f 1. Maccab. 3.
49.

g Danzus l.
20. Christianus

Ethic cap. 1. c.
h Aquin. 2. 2.

q. 87. art. 10.

mittant. Tertio enim Patres primitiui, pro
Græcis^u Origines, pro Latinis^x Augustinus
hæc Christi verba sic vrgent efficaciter, vt
nisi non abundauerit iustitia nostra, plus-
quam Phariseorum & scribarum, non pos-
simus decimas, quæ parum sint de redditibus,
quos dominis debemus, eximere. Ideoque
primò, ex lege naturæ innatâ, quâ decimas
Deo deberi perceperint antiqui, y *Abraham*
Melchisedeco, Dei altissimi sacerdoti decimas
soluit, z *Iacobus piè vouit*; imò a Athenien-
ses decimas frugum suarum sacrificijs publi-
cis, commodisque communibus separau-
runt; & b Romani solebant fructuum deci-
mas salutis causâ consecrare Herculi: secun-
dò ex lege ipsâ Dei scriptâ Iudæi per om-
nes, quibus in terrâ Canaan floruerunt æta-
tes, decimas soluerunt, c sub Hezechiâ Rege
ante captiuitatem eorundem Babylonicam;
d sub Nehemiâ reduces ex Malachiæ illâ
præceptione factâ Dei nomine, e *Afferite om-
nes decimas in thesaurum, vt sit cibus in domo*
meâ, & f sub Maccabæis, Seleucidarum Sy-
riæ regū tempore, vt mihi valde mirum sit,
quânam potuerunt fronte theologi alioquin
satis cordati, legem de decimis soluendis sta-
tuere g alij ceremonialem; h alij iudicialem;
multi

multi
Nam
pos er
in vsu
ho rer
enim
tam c
Dicar
proba
ne ex
iudici
tum c
quan
nunt
sum,
com
maru
tio, v
decim
mè e
Sacer
octo
popu
exa
tetur
secun
mas

multi verò, vt debebant, merè moralem. Nam si sit decimatio in ceremonijs, & typus erit carnalis alicuius rei sanctæ; & non in vsu ponetur legitimo post factam à Christo rerum collapsarum restorationem. Hanc enim ad Hebræos scribensⁱ Apostolus, ratam ceremoniæ definitionem comprobat.^{i Heb. 9. 10. & 23.} Dicant ergò si poterunt, typi substantiam: probauimus nos decimas sub reformatione ex Christi verbi solui debere. Sin autem iudiciale fuerit determinatio decimæ partis, tum quidem decimæ non erunt res sanctæ, quandoquidem iudiciali sub lege quæ ponuntur, nō fuerint in vsum separatæ religiosum, sed res sunt (vt ita dicam) profanæ, ac communes. Quare sub Iudæis, solutio decimarum ita merè moralis existebat constitutio, vt quemadmodum^k Iosephus legis de decimis summam ac sensum nobis plenissimè enucleauit, præter illa, quibus habitent Sacerdotes & Leuitæ, oppida quadraginta octo cum agris & suburbij; decimæ à toto populo de singulis terræ prouentibus ritè exactæ, solennes in redditus, quibus sustentetur tribus Leuitica, sint æstimatæ. Tertio secundum Euangelicum præceptum, decimas quidem omnes & iure deberi, & facto solui

^k Lib. 4. Ap-
tiq. iud. cap. 3.

I Can. II.

m Can. 5. &
apud Caran-
zam,n Hermannus
Gigas.o Albert.
Cranz. lib. 6
Sax. c. 52.
p Alex. 3. in
Catalog. test.
vex. l. 15. p.
369 & Later.
Concilio sub
eodem.
q Vide lib. 3.
decretal. tit. 3.
c. 3. 8. 10. &c.
& Hospitia-
num l. 4. de
orig. Monac.
cap. 23.

solui ostendunt præter Patres à nobis cita-
tos, tum Concilia, tum historia; illa qui-
dem mandantia, vel nomine sub generali
oblationum, quas statuerunt Patres in ^l Au-
relianensi primo, semel delatas in Episcopi
potestate consistere debere; vel sub speciali
decimarum omnium appellatione, quas ut
inferat populus sub graui maioris excom-
municationis poenâ sanxerunt in ^m Matisco-
nensi secundo; hæc verò narrantes, quod post
persecutiones Ecclesiæ primævas, quibus in
pauperum alimoniam durauerit Apostolica
communio, primo Constantinus ille mag-
nus, ⁿ pace Ecclesijs restitutâ, decimas de
rebus omnibus soluendas eisdem mandauit:
secundo, quod continuata sit hæc consuetu-
do per omnia succedentia Ecclesiæ secula,
vsque dum ex vna parte ^o Imperatores deci-
mas in milites alendos sub prætextu defen-
dendæ Ecclesiæ transferri voluerint: ex aliâ
vero Papa, quo supersticiosulos suos nutri-
ret, decimas & delumbat in iustâ Templari-
orum, Hospitalariorum, & Cisterciensium
à decimis soluendis, exemptione; & prorsus
dilapidat q illâ verè Babylonicâ decimarum
in fætida illa Monachorum, ac Nonnarum
latibula incorporatione, seu, ut dicitur pro-
prijssimè,

pretiosissimè, impropiatione, quâ propria Ec-
 clesiae bona infaeliciter in otiorum mune-
 ra non propria commutentur; quò iusta sit
 illa Hieronymi querela, Nonnulli, ^r concla-
 mantis, sunt ditiores Monachi, quàm fue-
 rant saeculares Clerici, qui possident opes
 sub Christo paupere, quas sub locuplete &
 fallaci diabolo non habuerant, ut suspiciat
 eos Ecclesia diuites, quos mundus tenuit
 antè mendicos. At quid imbellis ego tela
 iam toties à fortissimis, tum ^r nostræ tum
 aliarum Ecclesiarum pugilibus in sacrile-
 gium hoc durum, durumque vibrata retor-
 queo? Equidem ego ^r *propter Sionem non ta-
 uero, neque quiescam propter Ieruschalaima.*
 Nam sicut ^y Nebuchadnezzari de seipso
 deturbando visione sit proditum; ita mihi
 videor hic plane videre apud nostrates, ar-
 borem Pontificiae abominationis faeliciter
 excisam, ramos amputatos, folia deiecta,
 sparsos fructus, ac bestias vagari ne subsint
 ei, atque aues etiam à ramis eius; verùm stir-
 pem radicum eius in terra nostra relinqui,
 dum decimæ ac prædia illa Ecclesiastica ri-
 tē Monachis ablata haud, uti debebant, Ec-
 clesiae restituta sint, sed deuoluta laicis, con-
 tra non solum legem Dei viui nobis antea
 E de-

r Ep. 7. ad Ne-
 potianum.

f D. Field, li. 5.
 cap. 59. & M.
 Carleton, lib.
 de decimis.
 t Zepper, lib. 4.
 de iud. forens.
 cap. 10. & Ho-
 spin. lib. 5. de
 orig. templ.
 cap. 3. & c.
 x El 62. 1.
 y Dan. 4. 14, 15

z Institut. Iust.
lib. 2. tit. 1. & 8
& Cod. lib. 1.
tit. 2. l. 21.

definitam, sed & Imperatoriam, ^z quâ ædes
sacræ, & donaria, quæ ritè ad Dei ministe-
rium dedicata sint, alienari & humanis ob-
ligari nexibus prohibeantur, excepta causa
redemptionis captiuorum, quia non est ab-
surdum animas hominum quibuscunque
vasis ac vestimentis præferri debere. Scio
versutos in suummet malum aliquos, hanc
ut tueantur rerum sacrarum vsucapionem,
aut supremum in Ecclesiæ res Principis pri-
uilegium subdolè subiicere; aut decimatio-
nis, quam ad certum habitationis locum
noluit astringi ante Concilium Lateranense
in palatio congregatum tertio, nouitatem
causari. Verùm enim uerò optimi Principis
suprema potestas in Ecclesiæ bona, Dei iura
non eneruat, cum ^a *quod Deus coniunxit, nec
homo seiungat*. Deus enim decimas ministris
constituit in certum salarium. Rex igitur
Deo conformis Dei seruus easdem confir-
mabit, quotidie memor, & loci quem rectè
teneat supremi, ut Ecclesiæ sit nutricius; &
benedictionis diuinæ in diuitias decimatas
permanentis, prout notat ^b Augustinus,
Maiores, inquit, nostri idèd copijs om-
nibus abundabant, quia Deo decimas da-
bant, & Cæsari censum reddebant. Modò
autem,

b Auguf. hom.
48. ex hom. 50

a Mat. 19. 6.

autem, quia discessit deuotio, accessit indi-
 cio fiscali. Noluimus partiri cum Deo deci-
 mas; modò autem totum tollitur. Malè igitur
 dies Ecclesiæ connumerant, decimationis
 parochialis originem Lateranensi tribu-
 entes Concilio; cum & Augustini tempo-
 ribus multum præcesserit (nam Dionysius
 Romanus eam primus confecit) distinctio
 Ecclesiæ alicuius visibilis in certas parochi-
 as; & Patres Magnuræ congregati^d sub Ar-
 nulpho decimas Ecclesiæ, cui prius debe-
 bantur, antiquæ designauerint. Certè frau-
 dem suboleo. Incertæ prætendunt se deci-
 mas soluturos, vt nulli vnquam soluant, Ec-
 clesiæ, quando nullum parochum decimas
 exigendi à parochianis ius tenere astruant,
 sua dilapidantes, vt Ecclesiæ bona rapiant;
 solo reformationis, quam ad libitum suum
 solummodo efformant, plerunque perciti,
 in donarijs Ecclesiæ manu sacrilegâ conge-
 litis ditescant; similes viatori^f prorsus Æso-
 pico, qui cum deuoratis amygdalarum nu-
 cleis, testas aræ imposuerit, votum se probè
 soluisse arbitratus sit. Nam omnia possi-
 biles, quæ ad ministros spectant, vi qui-
 dem infautâ aut impropriationis, aut ex-
 emptionis, aut præscriptionis, aut pacti ali-

c An. Chr. 160
 Plat. in Dio-
 nyf. 1. & Grat.
 d An. D. 889.
 apud Gr. c. 16.
 q. 1. can. 41, 42
 &c.

e Henr. 8. ad
 Militē Angl.
 Aët. & Monū.
 lib. 10. in vitâ
 Cranmeri,
 p. 1758.
 f Vide Zehner
 Adag. centur.
 1. ad 51.

g Ioh. 10. 12.

h Vide Erasmi
adag. sub titu-
lo, Rixosus,
i Eurip. Phoe-
niss. act. 1.

* Si leues arri-
puerint anfas,
maiores mox
inferent.

k Claudian. in
Gigantomach

l Mat. 5. 39. 40

m Th Mat. 5.
apud Ortho-
doxogr. 10. 2.
n Deut. 32. 35.

cuius clanculariò sacrilegi, Ministrum, ut-
cunque sedulo laborantem parte quidem
decimæ vix decimâ remunerant. Quò fit, ut
vel timidus, & qui lupam venientem videns fu-
giet, mercenarius in locum pastoris sufficiat-
tur; vel quidem si dignus fuerit præfectus,
statim de decimis ac alijs Ecclesiæ bonis ad
Pastorem ritè pertinentibus, Pastori cum
huiusmodi depeculatoribus aut privatae si-
multates suboriantur; aut bella erumpant
publica; imò plerunque h^{is} Ptolemaica,
quâ (ut ille apud i^o Tragicum dixit) * σμύρα
δ' ἀφόρμας ἦν λάβωσι, ὅς' ἀδύων πλείους ἐπαυρή-
σιν.

20 k O nunquam peritura cohors, ò debita
semper

Cælis progenies, nullisq; obnoxia fati,
Cernitis, ut tellus nostrum coniuret in orbem

“ Prole noua, dederitq; alios interrita partus?

Christi iam Domini consilium sequi expe-
dit, ut l^o ne obsistamus malo, sed qui te cades in
dextram tuam maxillam, obuerte ei & alte-
ram: Et ei qui velit tecum contendere, ac tu-
nicam tuam capere, dimitte illi etiam pallium.

Hoc est enim verâ fide vivere, dixit m^o Chro-
matius, non præsentem vltionem, sed futu-
ram vindictam expectare ab eo, qui ait, n^o Mi-
hi

bi vindicta, ego retribuam, dicit Dominus.

Nam ^o à malo non vincemur, vincentes ma-

lum bono, scilicet, simplex malum bono du-

plici, tùm patientiæ, quâ inter media iniuri-

arum tentamenta p animas sic possideamus,

ut dum nobis ipsis dominari discimus, hoc

ipsum incipiamus possidere quod sumus; tum

benignitatis, quâ ipsos quos portamus, verè

amantes r emolliamus, f carbones coacer-

ando, id est, t vrentes poenientiæ gemitus,

quibus superbia sanatur eius, qui dolet se

inimicum fuisse hominis, à quo eius mise-

ria subueniatur. Nam ut benè u Chrysosto-

mus, Iracundia per iracundiam non com-

pescitur, sed irritatur ampliùs, quemadmo-

dum si ignis cum igne coniungatur, maior

flamma succenditur. x *Servum* equidem Do-

mini non oportet pugnare, sed placidum esse ex-

omnes, præcipuè de bonis hisce terrenis,

quæ viro verè pio instar lanæ sunt caprinæ,

nam y faciliè terrena spernant, qui sperant

celestia. Sicut igitur z *Iosephus* pallium demi-

dit in manu meretricis, fugiens cum pallio

meliori castitatis: sic & tu proijce pallium

potentiae terrenæ in manum calumniato-

rum, & fuge cum meliore velamento pacis &

caritatis, ne fortè dum vindicare vis corpo-

E 3

ris

o Rom. 12. 21

p Luc. 21. 19.

q Greg. hom.
35. & 40.

r Theodulus
Presbyt. in 12.
Rom.

f Pro. 25. 21 &
Rom. 12. 20.

t August. lib. 3
de doctr. Chr.
cap. 16.

u In opere im-
perf. in Mat.
hom. 12.

x 2. Tim. 2. 24.

y Chryso. ibid

z Gen. 39. 12.

33 ris vestem, pretiosissimum tuæ animæ vesti-
 * Raban apud mentum amittas. * Cum enim pro terrenâ
 Aquinat. in re pax à corde cum proximo scinditur, ap-
 Caten. in 5. 33 parer, quod plus res quàm proximus ama-
 Mar. 33 tur, contra morem Apostoli, qui * non res,
 * 2. Cor. 12. 14 sed ipsos quarebat Corinthios. Namque fide-
 3 Luc. 5. 10. les verbi Ministri a vinos capient homines,
 b Mal. 13. 47. b ampla predicationis sincerae sagena in pro-
 fundum mundi mare immissa, vt omne pis-
 cium genus capiant. Quare si stipendia cu-
 piamus, vt capiamus nobis verè debita; in
 sacrilegos surreptores depugnabimus armati
 primò, scuto patientiæ, quâ fortiter illatas
 iniurias repellamus; tum thorace beneficen-
 tiæ, quâ hostem obortum nobis deuincia-
 mus arctiùs; deinde verbi gladio, quo vomit-
 cam conscientiaë vlcera aperientes, vitam
 demus homini, contra quem denique ga-
 leam induemus efficacis orationis, vt tan-
 dem resipiscat; Ecclesiam non oppugnet;
 Pastores non defraudet; gregi solidissimum
 solatium non subducatur; sed c sumptum non
 e Chrys. hom. spectans, futurum fructum computans, do-
 18. in Acta tem è decimis Ecclesiæ Christi sponsæ tam
 Apost. amplam ascribat, vt inde illi datum benedi-
 ctionis prædium multiplicetur, dum preces
 33 illic perpetuæ propter illum; laudes & syna-
 xes

res propter illum fiant, simul cum oblatione per singulos dies Dominicos. Hæc enim vnanimis Pastoris cum potentibus sui gregis arietibus conuersatio Deo placet, qui *pacificos* appellat *beatos sui filios*; gregi prodest, dum quò minus regantur minores, maiores non impediunt; denique Pastori non paruum iam cedit in emolumentum, dum in Dei gloriam, suæque diligentiae certum testimonium; *Fructus iustitiae seritur in pace* Mat. 5. 9. *si qui dant paci operam.* Iac. 4. 18.

21 Verum iam secundo, ut à factis iniustis ad iniqua descendamus iactata in Ministros sub dignissimo Sacerdotis nomine dicitur; sic in rabulas hos spurcissimos f. Vide Erasmi adag. sub titulo, Scurrilitas. negephyræorum fannas in sanctissimos Dei seruos impudentèr proiicientes clamat Propheta, & *Contra quem oblectatis vos? contra quem dilatatis os? protrahitis linguam? Annon estis nati defectione? semen falsum?* g. Esai. 57. 4. *Ne attigistote vinctos meos, & Prophetas meos ne afficiate malo.* h. Psal. 105. 15. Nā si quis legatū hostiū pulsasset, contra ius gentium id commissum esse existimatur; quia sancti habentur legati. i. Digest. li. 50. tit. 7. l. 17. Legati enim quod appellati fuerant superbius, k. Cic. pro lege Manilia. Romani Corinthum, totius Græciæ lumen extinctum esse voluerunt. Anne ergo Deus

* Nemo impunè euasit e-
leuatus contra
maiores.
1 Ep. 3. ad Mag
nel.

m Tertul con
tra Scapul. c. 4
cc

n Act. 9. 5.
o Plautus in
Truculento,
Act. 4. sc. 2.

* Stultus ma-
iori quicunq;
resistere tētat,
Vincitur &
magno poenā
subit inde pu-
dore.
p Hesiod. l. 1.
ἀγχι ἐμίσσηται.

q Isidor. Ety-
m. lib. 7. cap. 12.
r Heb. 8. 5.
f Heb. 10. 14.
z 1. Pet. 2. 5.
u 2. Cor. 5. 30.

ad suorum seruorum ludibrium filebit?

* Οὐδ' οὗτος ἐμάναν ἀπὸ μέρους, ἐπὶ τέρους καλὰ τοῦ κρηττο-
ντων, dixit¹ Ignatius, probans legationis no-
stræ superbam violationem non fore impu-
nitam, exemplis Coræ, Dathan, & Abiram,
Absolonis, Oziæ, Saulis, & aliorum in ter-
ris gigantum, quorum infaustam minando
in sobolem non terremus, qui non ti-
memus, vt omnes saluos facere possimus,
monendo μὴ δειμαζήν. Namⁿ *durum est cui-
quam contra stimulos calcitrare*. ° Si enim
stimulos pugnis cædis, manibus plus do-
let.

* Ἀφ' οὗ δ' ὅτι ἐβίβλει πρὸς χριστούς ἀγχιέζον,
Νίκης τοῦ εἰρήναι, πρὸς τ' αἰσχισιν, ἀλγυα πάσχει:
dixit non sine certa ratione vetus P Ascræus.
Nam mentibus illudentium sacram Mini-
sterij functionem cauteriatis stimulos agit
altos omnipotens Iehoua; dum irrideant,
quos humillimè sub dignissimis sacerdotis
& presbyteri nominibus reuereri debent,
ἀντοκατακρητοί. Quis enim sacerdos, nisi *sacra
qui dederit Deo pro hominibus*? ° Aaronici
quidem typicè,¹ Christus solus verè; ° nos in
illo omnes *spiritualitèr*, Ministri *personatim*,
dum & Dei sub personā quasi sacrum vobis
verbum dent; & vestram coniunctam in Ec-
clesiā

clesiā repræsentent inter precandum. Nobis
 ergo, opinor, non erit opprobrio, quod ve-
 strum in summum tendit honorem, quan-
 do quidem vos nobiscum sacerdotium geri-
 tis spirituale; & nos pro vobis apud Domi-
 num solummodò exercemus Ministeriale;
 vñ dixit^x Apostolus, *Non nos ipsos predica-* 22. Cor. 4. 5.
mus, sed Christum Iesum esse Dominum; nos
autem seruos vestros propter Iesum; in quo ta- y 1. Tim. 5. 17
 men^y benè si præsumus Presbyteri, maximè la-
 borantes sermone & doctrinā, honore quidem
 digni habebimur duplici, scilicet^z & necessa-
 rio vitæ subsidio, & debitā personæ nostræ
 reuerentiā; nisi ipsis velimus Ethnicis peio-
 res existimari, ^a qui gentis sacerdotale ad
 regnum prouehere sæpissimè solebant.
 22 Nam tertio, vt à dictis apertis ad
 intima penetremus cogitata animi, quid ita
 malè plerunque audimus, nil mali meriti?
 Certè cor maleuoli non potest non eijcere
 venenum exæstuans. ^b *Ex abundantia enim* b Mat 12. 34.
cordis os loquitur, vt inde percipiatur quid
 sit in corde, prout dixit ille ^c Ethnicus, *αὐ-* c Menander
τοὶ χαλδαῖοι ἐκ λόγων γινώσκονται. Quid autè est, in senarijs.
 quòd nos sic oderunt? Innata quidem car- * Viri forma
 nis in spiritum repugnantia, quā ^d obsequi- ex sermone
 um amicos, veritas odium parit. Nam sicut deprehenditur
d Terent. An-
dria, Act. 1. 16.
1.
 mor-

^z Damaus in
 locum ex
 Chrysost. ho-
 milia in 1. Cor. 1
 15
^a Clem. Alex.
 l. 7. Stromat.

morboſis ſalubria non tam ſapiunt, quàm
 quæ ſunt nociua; quippe dum agant in mor-
 bum, ſunt moleſta; quando quæ noceant,
 delectant ex conſenſu: ita veritas impijs gra-
 uis eſt auditu, quando error dulce canit,
 quippe hic naturæ conſonet, cui quidem
 illa ex gratiâ Dei repugnet. Sic enim ^e *falsi*
^f *laudabantur prophetae*, cum *veridici* ^f *persecu-*
tionem grauem paſſi fuerint; ſic quondam
 pseudapoſtoli, & hæretici orthodoxis præ-
 ponebantur. At à quibus? Non à bonis, in
 quibus ^g *ne peccato dent operam, ſemen perma-*
net: verùm à ſeduc̃tis aſtutiâ diaboli, vt̃ ſo-
^h *let, Zizania intermiſcentis*. Nam ⁱ hærefes
 de quorundam infirmitatibus habent, quod
 valent, nihil valentes, ſi in benè valentem fi-
 dem incurrant. His igitur Chriſti verbis
 præmoniti de cauſa huius odij genuinâ præ-
 muniamur; ^k *Si ex mundo eſſetis, mundus,*
quod ſuum eſt, amaret; quia verò ex mundo
non eſtis, ſed ego elegi vos ex mundo, propterea
odit vos mundus. Vlulæ enim lucem non cu-
 rant; an lux erit ideò culpanda? ^l *Hæc eſt*
condemnationis, quòd lux venit in mundum; ſed
dilexerunt homines potius tenebras, quàm lu-
cem; quia ſunt eorum mala opera. Illorum ita-
 que non timebimus inuidiam, quorum de-
 rogatio

^e Luc. 6. 26.

^f Mat. 5. 12.

^g 1. Ioh. 3. 9.

^h Mat. 13. 25

ⁱ Tertul. l. de
præſcript. ad
uerſ. hæret. c. 2.

^k Ioh. 15. 19.

^l Ioh. 3. 19.

quàm
in mor-
oceant,
dijs gra-
canit,
quidem
a falsi
persecu-
ondam
is præ-
nis, in
perma-
i, uti fo-
nærefes
, quod
tem fi-
verbis
â præ-
undus,
mundo
opterea
on cu-
Hac est
m; sed
am lu-
m ita-
m de-
ogatio

rogatio vitæ nostræ approbatio sit ; quia (ut
Gregorius rectè dijudicat) iam ostendi-
tur nos aliquid iustitiæ habere , si illis displi-
cere incipimus, qui non placent Deo. Quod
enim ad personas Ministrorum attinet , *con-
tumelia nostra respectu loquor, velut quod nos
infirmi fuimus* . Verùm in quo audaciâ uti
velit aliquis (ut desipiens loquor , quemad-
modum ⁿ Apostolus) *audaciâ uti volumus* ⁿ 2. Cor. 11. 21
& nos . Viri estis ? Sumus nos, Christiani
estis ? Sumus nos. Nati fuistis probis paren-
tibus ? Nascimur nos. Rectè bonis literis fu-
istis educati ? Fuimus & nos. Tales denique
estis, qui probos educationis fructus prole-
tatis ? Non loquor temerè; superiores mul-
tò hac in re sumus nos; ex privatis studijs
magis instructi; in publicis negotijs seu
mundi (licet de hoc non efferimur) seu ip-
sius Ecclesiæ, cuius sumus Ministri, multò
ampliùs expediti, ^o *non cum calliditate ambu-
lantes; neque falsantes sermonem Dei; sed in
declaratione veritatis, commendantes nos ipsos
apud omnem conscientiam hominum, in conspe-
ctu Dei*. Quid enim si fuerint aliqui Pasto-
res ob silentium, & aliquam vitæ turpis la-
bem suo gregi scandalosi ? Certè ^p *est ne-
cesse, ut eveniant offendicula, veruntamen*

m Homil. 9. in
Ezechielenti

n 2. Cor. 11. 21

o 2. Cor. 4. 2.

p Mat. 18. 7.

va

q¹ Ier. 23. 1. 2. *ua homini illi, per quem offendiculum eue-*
nit; præcipuè si Pastor sit, qui 9 perdit, ac dis-
pergit gregem pascui & non visitat. Namque
 vt verruca in facie magis eminet ad formam
 aliquatenus commaculandam, quàm si vllâ
 aliâ in corporis parte hæreret infixa: ita

r Iuuenal. Sat.
 8.

f Ambros. lib.
 de dignit. sa-
 cerd. cap. 5.

Omne animi vitium tanto conspectius in se
Crimē habet, quanto maior, qui peccat, habetur.
 Quippe sicut validioribus morbis capite vi-
 tiano, reliquum necesse est corpus inunda-
 tione superioris morbi lethalitèr irrigari; ita
 & ij qui caput videntur esse Ecclesiæ, mor-
 bo pestifero fraternum vitiant corpus, vt ni-
 hil ex totius corporis compage insauciatum
 possit euadere. Ideoque malos & minùs i-
 doneos nullo modo Ministros excusare ni-
 timur, toto corde peroptantes, vt vel non or-
 dinati vnquam fuissent, vel post ordinatio-
 nem comperti moriones è pascuis opimis
 essent depulsi, facti tanquam, *Gibbonita*
putatores lignorum, & aquam haurientes pro
domo Dei; qui pòst euadant in Nathinæos,
 i. u seruos dedititios, *Leuitis,* vt Leuitæ
 Sacerdotibus operam præstiterunt, seruien-
 tes. Attamen *mortis non tradetur iustus cum*
in iusto: nec totum corpus ob næuum aliquè
 abscindetur. Sicut bonus malum non soluit

r Iosh. 9. 21. 27
 u Iuuius in lo-
 cum.

x Lyra in 1.
 Chr. 9. 3. &
 Sigon. li. de
 rep. Hebr. c.
 78 & Ribera
 l. 3. de Temp.
 cap. 4.

y Gen. 18. 35.

à culpâ; ita malus bonum ad poenam non ligat. Quòd enim malus fuerit Minister, hominem sonat; quòd bonus, Dei gratia est. De illo benè speres; de hoc Deum laudes: de singulis quales quales extiterint, rectè iudices ex charitate; quæ cum ^a *multitudinem* ^a 1. Pet. 4. 8. peccatorum operias, te, quisquis fueris, qui irrideas, persuadebit silentio potiùs tegere, quàm sannis insanis pudenda parentum, qui te Christo gignant, impudentèr patefacere, nisi velis ^a Cham haberi, Omnis enim ^a Gen. 9. 22. improbus, inquit ^b Ambrosius, quoniam ^b De Noe & ipse deuius disciplinæ est, aliorum lapsus nō ^a arca, cap. 30. solum pro sui erroris solatio accipit, quòd consortes inuenerit culpæ; verumetiam improbo lætatur affectu, tanquam sua ipse dicta correxerit. Sed ^c *adueniente improbo, venit etiam contemptus, & cum ignominioso probum.* ^c Prou. 11. 3. Nemo igitur (vt hæc verbis ^d Chrysostomi concludam) contemnat vincula Ecclesiastica. Non enim homo est qui ligat, ^b Homil. 4. in cap. 2. ad Hebr. & Grat. p. 2. can. 1. l. 4. 3. sed Christus, qui hanc potestatem dedit, & cap. 31. dominos fecit tanti honoris.

23 Verumtamen hæc non dixi, quòd desides includam, includendo & exculem eos, propter quos nomen Dei inter impios Atheistas blasphematur. Nam dignitas est clauium

- clauium, non vt reiectæ in angiportum aliquem, exedantur rubigine, sed vt ex diligenti coruscent vsu. Quod enim ^e Salomon dixit sub parabolâ; (*Diligenter cognosce presentes pecudes tuas: attende animum ad greges*) vrsit planè Paulus tùm ad Ephesinos præfides, vt ^f attendant sibi ipsis, & toti gregi; tùm ad Timotheum eorundem Episcopum, vt ^g vigilet & in omnibus; perferat iniurias; opus peragat Euangelistæ; suis Ministerij plenam fidem faciat, ^h prædicando, instando, iuvans, ⁱ *ἀναίψας*, ⁱ opportunè volentibus; importunè nolentibus. Diligentia enim, cùm in omnibus rebus, tùm in Ministerio plurimùm valet, ^k hæc præcipuè colenda est nobis; hæc semper adhibenda; hæc nihil est quod non assequatur. Animum inueniendi dat. Namque ipsum ingenium à tarditate incitat. Copiam dat dicendi. Nam ^l *Manus sedulorum dicit ipsos*. E squallore ad honorem assiduus labor enitentes eleuat. Nam ^m *vidisti virum diligentem in suo opere? ante Reges consisset, non consisset ante obscuros.*
- “ *Non latet obscuro, quem tollet ad athera virtus.*
- ^o Heb. 3. 2. Ideoque ^o Moyses fidelis in totâ Dei domo:
- ^p Iere. 7. 25. ^p Prophetæ surrexerunt manè, vt prædicent;
- ^q Iob 17. 4. Christus ipse ^q consummavit opus, quod Pater dedit

dedit illi, ut faceret; idque in exemplum suis vicarijs, qui sūt vel fors Domini, vel quibus fors est Dominus: duabus de causis (teste Philone) quarum prima est, quod participes fiunt eorum quæ Deo sacrantur à gratis hominibus; secunda, quod ideò circa Deum cultum solùm occuparentur. Nemo enim qui militet, implicatur huius vite negotijs, ut placeat, à quo delectus est miles.

24 Quare non est, quod fuci, quò minus diligentèr grauibus Ministerij negotijs se accommodent, seccordiam tueantur; aut curis sæcularibus; aut vsu liturgiæ; aut legaliquartanæ, seu menstruæ concionis vllâ sufficientiâ. Nam primò in illos curis munda Ministros ab officio retractos, atque impeditos *uorñe* planè pronunciat, quod *Ne- u Luc 9.62.*
mo, qui manu suâ admotâ aratro, respexerit ad
uque retrò sunt, appositus est ad regnum Dei.
 Arator enim nisi incuruus, præuaricatur, inquit *x* Plinius; & præuaricator *y* Vlpiano est, *x* Lib. 18. c. 19.
 quasi varicator; qui diuersam partem adiutur, prodirâ causâ suâ: sicut ille, qui tanquam *y* Digest. l. 47.
tit 15. l. 1.
Demas Paulum, Christum relinquens, am- z 2. Tim. 4. 10.
plexus fuerit præsens sæculum, quantum in illo est, prodit se, & Christum sæculo. Scio familiæ esse prospiciendum, *a* ne quidem *a 1. Tim. 5. 8.*
infideli

x Hieron.
 epist 7 ad.
 Nepotianum.
 i Lib de præ-
 mio sacer-
 dotum,

32 2 Tim. 2. 4.

infideli peior videre. Sed Deus antea te per-
spexit, tanquam Israellem, ^b in domos plenas
te adducendo, quas non impleuisti; & ad ci-
sternas effossas, quas non effodisti; ad vineas &
oliveta, quae non plantasti: ut illam bonorum
Ecclesiasticorum partitionem facias, quam
Juliano Brundusienſi praescripſit ^c Gelasius,
ſcilicet ut redditus Eccleſiae & fidelium obla-
tionem in quatuor partes diuidas, quarum v-
nam tibi ipſe retineas; alteram clerici (qui
forſan tibi ſubſint largi in parochia) pro of-
ficiorum ſuorum ſedulitate diſtribuas; fabri-
cis (ſcilicet templi, ac aedium illarum qui-
bus habitatis, Miniſtri propriarum) tertiam;
quartam pauperibus & peregrinis habeas fi-
deliter eroganda. Habebat enim & Domi-
nus oculos (dixit ^d Auguſtinus) & a fide-
libus oblata conſeruans, & ſuorum neceſſita-
tibus, & alijs indigentibus tribuebat. Tunc
primum Eccleſiaſticae pecuniae forma eſt in-
ſtituta, ubi intelligeremus, quod ubi praec-
pit ^e non cogitandum eſſe de cratiſmo, non ad
hoc fuiſſe praecceptum, ut nihil pecuniae ſer-
uetur a Sanctis; ſed ne Deo pro iſta ſeruiat-
tur, & propter inopiae timorem iuſtitia de-
ſeratur. Dixit Dauid: ^f Puer fui, etiam conſe-
nui; ſed non vidi iuſtum ita dereliſtum, ut
ſemen

b Deut. 6. 11.

c Apud Grati.

p. 2. cauſa 12.

q. 2. can. 26.

d To. 2. tract.

62. in Ioh.

e Mat. 6. 34.

f Gal. 37. 25.

& 26.

semen eius quæreretur panem: Toto die gratiam facit & mutuat, & semen eius est in benedictione. Atque Paulus ex promisso & Iehoshuæ facto pressius vrget, vt mores nostri sint alieni ab auaritia; simus & nos contenti praesentibus, quandoquidem Deus dixerit, Nequaquam te deseram, neque unquam te derelinquam. Malè equidem nobis (inquit Tertullianus) de necessitatibus humanæ exhibitionis supplauidimus, si post fidem obsignatam dicimus, Non habeo quo viuam. Fides famem non timet. Quapropter quemadmodum Pythagoras dedit symbolum, quo vult, vt à fabis abstineamus; quia steriles efficiunt eos qui comedant: ita post multos alios, bene nos Ministros fratres moneamus de opulentia non affectanda, quandoquidem plenique euenire conspiciamus, vt diues in mundo non sit in Deo diues. Vt enim fabarum & siliquæ illas plantas, quarum radicibus sint appositæ, exiccant; exiccando & corrumpunt: sic externæ opum species cordi Christiani appositæ, illud omni gratiæ diuinæ viuifico succo priuant, priuando putrefaciunt, putrefactum tricipiti illi Cerbero comedendum in inferno proijciunt. Ita verum illud Pauli est, quod qui volunt discedere,

g Ios. 1. 9.

h Heb. 13. 5.

i Lib. idololat. cap. 11.

33

33

33

k Clem. Alex. lib. 3. Stromat.

l Luc. 12. 21.

m Theophrast. de causis naturalibus apud Clem. vbi sup.

n 1. Tim. 6. 9, 10.

F

in-

incidunt in tentationem & laqueum; & cupiditates multas amentes & damnosas, quae demergunt homines in exitium, & interitum: siquidem radix omnium malorum est amor pecuniae, quam quidam dum appetant, aberrant à fide, & seipsos transfixerunt doloribus multis.

o Theognis
vers. 150.

* Diuitias dæmon pessimo dat hominū.

p In gnomis diuers.

* Nullus diues euasit, cum iustus sit.

q Prou. 28. 22.

r Mercer. & Remus in locum.

s Prou. 20. 21.

t Psal. 62. 11, 12, 13.

o * Χρῆματα μὴ δαίμωνι, ἀλλὰ πάγκακῳ ἀνδρὶ δίδωται.

— P Nam quae reuerentia veri?

Quis metus aut pudor est unquam properantis auari?

* Οὐδὲν ἐπληττα παχέως δόξατος οὐ. Nam q accelerat ad substantiam vir malignus oculo (& internè ex inuidia, & externè ex sorditie,) sed ignorat inopiam sibi obuenturā. Certè possessioni accelerata in initio, etiam fini illius non benedicetur. Ne igitur confidatis vos oppressioni, atque rapinā ne euanesceatis; opulentia si abundet, ne apponatis animum. Semel enim loquutus est Deus; bis idem audiui (ecce filium triplicatum!) robur esse Dei; & tuam esse, Domine, benignitatem: te repensurum cuique secundum opus suum.

u T. C. defens.
1. tract. 9. ca. 1.

diuis 1.
x Lincoln in
tab. appendic.
art. 2.

25 Secundò, quod ad vsum Liturgiae illius optimae nostrae Anglicanae, quam ex vna parte schismatici nequiter carpunt, tum quod u è Missali Pontificio volunt eandem desumi, tum * quod sit longa nimis, minus

com-

commoda, cum quâ plenè factâ fiat verbi
 prædicatio; ex aliâ verò segnes quoad vsum
 eius rectum, ac genuinum, omninò peruer-
 tant, dum frequentem eiusdem, ac certum
 vsum iudicent satis esse causæ, propter quam
 à prædicando Dei verbo desistant; quòd, in-
 quam, sic alij ex curiositate illam parui pen-
 dant; alij ex torpidâ nimis eandem colere
 videantur otiositate; vtrique desipiunt; illi
 in scientiam, quam experti de agendis in
 Ecclesia Theologi probè tenerent; hi in
 conscientiam, quâ ad vtrumque præstandum
 ligantur, vt liturgiam faciant, verbi diuini
 declarationem non omittentes. Errant equi-
 dem priores & in verâ liturgiæ origine expis-
 candâ, & in stricto eiusdem vfu. Nam vt-
 cinque lego y Regem illum, quem ostende-
 runt terris tantùm fata, neque vltra esse si-
 nunt, Deuoniansibus respondisse rebelli-
 bus, quod hæc nostra Liturgia sit eadem
 cum veteri Latinâ Missâ, paucis ridiculis &
 blasphemis, quæ malè sonarent Anglicanis,
 ritè ademptis: tamen inde è Missali desum-
 pta non probabitur; quandoquidem eius-
 dem formam antiquissimæ Ecclesiæ primi-
 tiuæ praxi per omnia conuenire comperie-
 mus, si illam conferre cum publicis Ecclesiæ

y Edward. 6.
 in respons. ad
 artic. Deuon.
 apud Fox. Act.
 & Monum. 2.
 lib. 9. p. 1169.

z Apolog. 2.
vbi totam for-
mam recitat.
a Morneus de
Missal. l. 1. c. 3.

b 1. Thess. 5. 21

c D. Whitgift
vbi sup. Hoo-
ker lib. 5. & D.
Boys.

d Apud Marl.
in fine tesl.

sub illis ^z Iustini Martyris temporibus exer-
citij velimus. Imò, sic eandem graphicè ex
archiuis veterum descripsit ^a nobilis ille Gal-
liae Plessæus heros, vt mirer doctiorum vllū,
è Missali, quod ferraginem ineptiarum con-
gestam simul continet, orthodoxum illud
nostræ Communionis volumen depromp-
tum asserere. Atque tamen si ex illa, nostra
hec legenda defœcatione oportunâ sume-
retur; annon nostris licuit Patribus religio-
nem ad primæua reducentibus, ^b *Omnia pro-
bare, & quod bonum est retinere?* Quoad ma-
teriam, fidei analogiæ in verbo Dei scripto
expresse concordat. Quæ enim obijciunt
oppugnantes, scilicet in nostræ Ecclesiæ
summum stabilimentum à ^c fortissimis ath-
letis diluta tolluntur. Atque quod ad for-
mam, antiquissima est, constans è confes-
sione, Psalmodiâ, lectione verbi, & concione à
Pastore habendâ, & post cœnam Domini
celebratam statis temporibus; intercessione
pro Ecclesiâ atque gratiarum actione. Lega-
tur forma ^d Geneuensis, quam tantoperè hi
affectant; eadem est quoad ordinem, quoad
verba etiam non multùm discrepans. At no-
stra nimis longa. Equidem non; nisi bona
agendo sitis defessi. At verbi longiorem præ-
dicationem,

dicationem, quæ magis est necessaria, ple-
 runque impedit. Iniqua est & odiosa de præ-
 dicationis, & precationis necessitate collatio;
 quandoquidem sine nausæa summa cum a-
 nimi deuotione vtrique attendemus, nisi si-
 ne commodo velimus prædicare, & sine ze-
 lo precari. Religio haud auris, aut oris; sed
 totius est praxis Christiani, qui totum si per
 diem eiusdem exercitijs à Ministro detine-
 retur, non indignaretur, cum ^e sub lege pij ^d ^e Neb. 8. 4.
lucē vsque ad meridiem Ezram legentem Dei
 legem audierint, & sub Euangelio ^f Paulus ^f Act. 20. 7.
sermonem vsque ad mediam noctem protrax-
erit. Sed rarò quidem euenit, vt omnia Li-
 turgiæ officia die vno sint simul perficienda:
 vbi etiam si acciderit, Minister haud ita iam
 singulis est devinctus, quin vt aliqua prout
 illi videbitur, ad quoddam omittat temporis
 interstitium, apprimè necessarijs maximè
 inserviens. Nimiam non exposcit lex nostra
 diligentiam: *Bonus & moderatur res suas ex of-*
ficio. Attamen hinc deses nequiter otiandi
 ansam non arripit. ^h Vbi enim est oratio, ^h Lib. de Vi-
 verbum adfit, vult Ambrosius: sic legetur ^{dmis.}
 precatio, vt verbi prædicatio à bono Dei vi-
 tio non negligatur. Vt enim ⁱ Aaron cum in ⁱ Exod. 28. 34
 Sancto sanctorum ministraret, *pallium induit* ^{35.}

*amiculi, in cuius fimbrijs gerebat tintinnabulum aureum, deinde malogranatum, tintinnabulum aureum, deinde malogranatum, ut audiatur sonus eius, quum ingrediatur ipsum sanctum coram lebona, & non moriatur: ita verus Dei Minister, cum suum in Ecclesiâ munus obierit, & voce utetur prædicationis, tanquam tintinnabulo, & fragranti precatationis odore procedet, tanquã malogranato; quandoquidẽ præcatationem prædicationem zelo condat, ut sit efficax; & prædicationem præcatationem suppleat scientiã, ne sit inutilis. Infesta certè, ac odiosa est eorum, quæ ad salutem animæ simpliciter sint necessaria, facta collatio. Omnibus est orandum; Ministro autem, & orandum, & prædicandum; illud ex Christiani; hoc ex officio Ministerij præstandum, ne ^k iram contra se occulti iudicis exigar, si sine sonitu prædicationis incedit. Necessitas enim mihi incumbit, dixit ^l Apostolus; *Ve autem mihi est, nisi euangelizem.* Præconis quippe officium suscipit, dicit ^m Gregorius, quisquis ad sacerdotium accedit, ut ante adventum iudicis, qui terribiliter sequitur ipse, scilicet, clamando gradiatur. Ut enim Iohannes Baptista postremus sub lege ⁿ Prophetæ Christum ^o gratiã, & veritate plenum*

P voce

k Gregor. li. 4.
Regist. ep. 24.

l I. Cor. 9. 16.

m Pastor p. 2.
cap. 4.

n Mat. 11. 11.
o Ioh. 1. 14.

⁊ voce clamantis in deserto præcessit: ita nos ^{p Ioh. 1. 23.}
 sub Euangelio, quos Deus ⁊ ultimos Christi ^{q 1. Cor. 4. 9.}
 Ministros spectandos proposuerit, Chri-
 stum ad iudicium venturum sic præimus, vt
 præcedamus, sed non præcellamus; anteceda-
 mus ad sequentis obsequium, non ad pro-
 priæ potestatis iudicium. Vox enim non est ^{⁊ Serm. 137.}
 ipsa iudex, dixit ⁊ Chrysologus, sed nuncia
 iudicantis: verbum iudicat; vox prætonat: iu-
 bentem potestas respicit, non clamantem.
 Hoc igitur fateatur, testetur, asserat vox ipsa;
 præco ipse, qui clamat: *Qui post me venit,*
furius est me. Quare? Quia in
 illo est sententia: *Qui non vult accipere*
 populum, qui voci non obediatur (nam ^{⁊ Eccl. 33. 6.} *propter*
iniquitatem suam tollitur) tum in præconem, ^{7, 8.}
 qui voce non clamauerit: nam sanguinem
 populi è manu speculatoris reposcet.

26 Tertiò igitur conciones illæ quar-
 tanae, aut in mense semel factæ, nullo modo
 correspondent, vel officio Ministri, vel po-
 puli indigentia: Non officio Ministri. Quo-
 niam, vt ^{u Mat. 12. 5.} legales sacerdotes Sabbato, quo
 populus requieuerit, laborabant: ita nos die
 verè nostrâ Dominicâ, quâ populus conuo-
 catur, vt verbum Dei excipiat, Dei verbum
 offeremus, si vllò in Dei populum amore af-

x Efa. 62. 7. 8.

ficiamur; prout x Efaias emphaticè clamat: *Super muros tuos, vrbs Ieruschalaimorum praeficio custodes totâ die, ac totâ nocte iugiter non tacituro;* Qui commemoratis Iehouam, ne esto silentium vobis, & ne permittatis silentium esse de illo, donec stabiliat, & donec disponat Ieru. schalaimis laudem in terra. Id muneris enim nostrum est super Dei populum, quod summa de Thebanis curâ exercuerit bonus y Epaminondas, qui ciuitate festû agente, squalibus & cogitabundus obambulabat, vt liceat illis omnibus potare, & animo esse ocioso.

y Plutarch. in Apoph. Gr. & Lat.

z Gen. 31. 39.

a Homil. in Gen. 48.

b Ion. 4. 11.

c Efa. 28. 11.

Quoniam pastor bonus vigilat, vt grex secure dormiat; nullum eius verè tutandi gratiâ laborem subterfugiens, vti z Iacobum absumebant astus diu, & gelu noctu. Anima est enim, quæ docetur, ait a Chrysostomus; illic multus est animæ & corporis labor. Ecce etenim deflendam populi indigentiam! Comperitum est certissimè, plures iam in nostris Angliæ parochijs spiritum ducere, qui non nòrunt inter dextram & sinistram discernere, quàm b quondam in Niniue Assyriæ metropoli vitam duxère: quorum quidem ergo disertis præconibus est balbutiendum; c *Præceptum præcepto, præceptum præcepto; delineatio, delineationi; delineatio delineationi;* pauculum

pauculum hic, & pauculum illic. An ^d *enim o-* dicit. 8. 22.
pobalsami nihil in Gilhade? An medicus nul-
lus ibi est? Cur ergo non conualuit filia mei po-
puli? Est quidem scientia inter nos omnifa- c. El. 11. 9.
ria, velut aqua c. maris alucum operientes:
Sunt etiam nobis plurimi ingenio ac indu-
striâ valde pollentes, qui tanquam ^f *Thabo-* fluid. 8. 18.
ritati forma existunt, quali filij Regis. Ve-
rum s. saginatus Ieschurun recalcitrabit: fi. g. Deut. 32. 15
lia matrem deuorauit. Cum enim quis di-
uitijs prætextu pietatis fallaci corrasis abun-
det, otatur, quasi minùs illi opus sit tanta ca-
peffere; quasi satis laborauerit, quasi non sit
ei populus iam præterea procurandus, vt qui
ab illo satis pridem fuerat institutus. Atat?
Tu Pastor subdole, ac tarde, audi quid dixe-
rit tibi atq; alijs tuę sortis Ecclesiastes; ^h *Ma-* h Ecclesiastes
ne sere semen tuum; & vesperi ne remittito manũ 11. 6.
tuam; Nam ignoras quidnam rectum sit, hoc ne i In Ecclesi-
in illud; an vero ambo hæc ex aquo bona sint. stem 11.
Nam præterquam quod tibi, quod coronam k Ter. Andr.
gloriæ adipiscaris, ad finem in bono sit per- l Pindar.
ficuerandum, (vti locum interpretatur rectè Olymp. od. 6.
Olympiodorus) aduertat atq; approbes ex * Viles sunt
propriâ in mundanis experienciâ, k com- in tempestu-
modius esse duplici spe vtier. Quoniam (vt osa nocte, ce-
verbis te ^l *Lyrici compellem)* ^{*} *αγαλὰ δὲ τὰ* leri ex naui
dependere ad
firmandum
duz anchoræ

ἀντ' ἐν χειμασίᾳ νυκτὶ θοᾶς ἐκ τῶος ἀπεσπόμεθα δὲ
 ἀγχοῦρας. Tépora periculosa sunt; populus in-
 certus, qui citissimè ^m *de monte in collem ab-*
 eunt, si tu neglexeris. Danda autem tibi de
 quouis errante ratio est. ⁿ Quid prodest, si
 offeras pellem signatam? Paterfamiliàs vi-
 tam ovīs requirit. Vt igitur de grege nobis
 commisso rationem demus Domino quæ-
 renti expeditam, sedulò curabimus, non so-
 lum cum ^o Othone nomina militum, sed
 etiam cum ^p Alexandro Severo cuiusquam
 recensere quotidie conditionem; quò sin-
 gulos eo qui maximè conueniat, modo
 tractemus; tractantes sanemus; sanantes ex
 integrâ conscientiâ dicamus ^p *quos mihi dedi-*
sti, ego custodiri; & nemo ex ijs perijt.

27 Hæc est enim illa discretio, quam
 in recto clauium vsu iam sentio adhiben-
 dam, ne similiter peccetur cum ^p pseudopro-
 phetis, *morte afficiendo animas, quæ non mo-*
rerentur; & victuras predicando, quæ non sunt
^{cc} *victuræ.* Namque apud Dominum non sen-
 tentia Sacerdotum, sed reorum vita quæri-
 ritur, vti sentit ^f Hieronymus. Ideoque ne
 clavis non propria seræ ex æstu Ministri vt-
 cunque diligentis, tamen minùs cauti teme-
 rario ingeratur; summâ nobis opus est discre-
 ti-

m Ier. 50. 6.

n August l. de
Pastor, cap. 10

o Tacit. lib. 1.
hist.

p Lamprid in
vit. Alex. Se-
ueri,

p Ioh. 17. 12.

r Ezech. 13. 18

f Apud Aqu.
in Catena su-
per 16. Mat.

tione, seu rerum prudentiâ, quâ probè curemus, vt in hac potestatis administratione,

Singula quaq; locum teneant sortita decenter.

^t Horat. in Ar.
poetica,

Nam dixit ^u Christus quòd *omnis homo igne*

^u Mar. 6. 49.

salietur, & omnis oblatio sale. Hic enim ignis

seruor est spiritus, necessarius Ministro, qui

præfractos peccatores ^x *terrore seruet, è flam-*

^x Iudæ 23.

marapiens, & odio habens vel eam tunicam,

quæ à carnis contactu sit maculata. Tamen sa-

lem habebit discretionis, quo (vt loquitur

^y Bernardus) zelum supprimat, spiritum

^y Ser. 49. in
Cantic.

temperet, ordinet charitatem. Nam vt ^z *om-*

^z Leuit. 2. 13.

nus sub lege facta oblatio sale fuit aspersa, ne

vermibus carniuoris putrifacta fæteret: ita

^a quicquid coram Deo Ministerij munus

^a Beda apud
Aquinat. in

agimus, prudentiâ condietur, ne cum innatis

caten. supe
Mar. 9.

carnis concupiscentijs fuerit corruptum,

& Deo, ^b qui *stultorum sacrificium non curat,*

^b Eccles. 4. 17.

omninò displiceat; & populo, qui pro soli-

tudinè suâ leuitate, leuissimis de causis scandala

corripiet, fuerit exosum; & ex odio minus

commodum; & ex illorum incommodo cer-

tum tibi damnum, vel in opere operato, vel

forſan operantis. ^c *Si cuius etenim opus ex-*

^c 1. Cor. 3. 15.

ustum fuerit, damnum faciet; ipse verò serua-

bitur; ita tamen vt per ignem.

28 Quare bonus Dei seruus, vt pruden-

ter

dentèr administret, verbo ac vitæ suæ inuigilabit; verbo, vt tempestiuum sit; vitæ, vt inculpabilis. Nam ^d *velut mala aurea cum pice* *auris argenteis, est verbum dictum commodè,* (iucundum visu, vsu commodum). Quoniam vt mala Citrea (nam ita exponunt docti *am mēn*) thecis argenteis, quibus per celaturas cernantur, custodita, & visum delectant; & odore ^f fragranti, tūm venenum expellent, tūm etiam vestes, quibus inuoluuntur, custodiant illæsas: ita verba maturè pronuntiata per linguam, tanquam tubam argenteam, & audita delectabunt, & proderūt intellecta; cūm & erroris venena, tanquā *ἀλεξίφασμακον* saluberrimum eijciant; & externam, quā induimur, vitæ famam sic conseruent, vt inde habeamur omnibus audientibus clari, chari.

g Homer. II. lib. 1.

* Vox enim melle dulcior ab huius ore fuit.

h Prou. 16. 23.

24.

i Luc. 42. 43.

k Esa. 50. 4.

g * *Οὐ γὰρ ἀπὸ γλώσσης μάλιστα γλυκύτερον αὐτῷ.*
 h Animus sapientis intelligentèr moderatur os suum; & per labia sua dabit disciplinam. *Vt fauus mellis, sic sermones amari; res dulcis anima, & sanans ossa.* ⁱ *Quisnam est igitur fidus dispensator, ac prudens, quem Dominus præsiciet famulatio suo, vt in tempore det demensum? Beatus seruus ille, quē cūm Dominus venerit, inueniet ita facientem.* Nam Deus ^k primò
 lin-

linguam dedit suo seruo eruditissimam, ut sciat
 tempestiue eloqui defesso verbum: deinde præ-
 cepto mandauit, ut ¹ *studeat seipsum probatum* 1. Tim. 2. 15.
plere Deo; operarium, qui non erubescat, &
qui recte verbum veritatis secet, ^m *tum quoad* m Beza, &
materiam, tum quoad modum. Nam quoad nostri apud
materiam, ⁿ *Dei verbo nec addet, nec quid-* Marlaro.
quam detrahet; quandoquidem requiratur n Deut. 4. 2.
à dispensatoribus, ut quisque fidus inuenia- o 1 Cor. 4. 2.
tur. Atque quoad formam, siue doctiores
premat pugno dialecticæ, (nam sat verbum
sapienti,) seu ignaros, quibus singula sunt
fusiùs demonstranda, expansâ Rhetoricæ
palma demulceat, ^p *sanorum verborum max-* p 1. Tim. 1. 13
imopere tenebis expressam formam, præcipue
in Dei verbo, quod canon est fidei: atq; se-
cundariò, ad nostrum adiuuamentum, ex
amoenis Patrum Orthodoxorum scriptis,
quibus modò sic utemur, non quidem tan-
quam textu, sed tantum ut glossâ textum è
textu manifestante, ut & liberum sit nobis,
eorundem quos proferimus, nomina vel o-
stendere, vel silentio præterire; quamuis si
dicamus ea, solùm mutuò accipere; sin cele-
mus, furari, à quoquam in Patribus gnaro
ac experto iustissimè censeri possimus. In his
autem adiaphoris (nam nec melior qui pro-
du-

ducit, nec qui non producit Patres, concione in populari, meo iudicio peior est) ^q *qua* solum *ad pacem spectent, sectemur; & qua ad*
^q Rom. 14. 19 *mutuam adificationem. Nam si quis videtur*
^r 1. Cor. 11. 16 *esse contentiosus, nos eiusmodi consuetudinem non habemus, nec Ecclesia Dei.*

29 Quemadmodum autem clauiger hic noster verbo sanus; sic toto vitae cursu integer incedet, tum quoad publicum Ministerij exercitium, tum quoad priuatam conuersationem; quandoquidem ^f Pauli monitu nos *puros seruabimus, & ex* ^t Christi mandato, *Sic coram hominibus lux nostra splendeat, ut nostra bona videntes opera, Patrem illum nostrum in caelis glorificent. Namque ideo sumus vigiles celsissimis Ecclesiae pharis suprapositi, ut sine ullo cuiusquam personae respectu* ^u *moneamus inordinatos; pusillanimes sublenemus; & publicè peccantes coram omnibus arguamus, ut reliqui timeant; & verè poenitentes* ^y *in Ecclesiam recipiamus, ne talibus tristitia abundanti absorptis, nos satanas occuparet.* ^z *Deus enim cum puris purum se exhibet, colluctans cum perverso. Bonus*
^u 1. Theff. 5. 14 *a Samaritanus vinum cum oleo vulneribus infudit, ut per vinum vulnera mordeantur, foveantur per oleum. Vnde docet* ^b Gregorius
^x 1. Tim. 5. 20
^y 2. Cor. 2. 7.
^z Psal. 18. 29.
^a Luc. 10. 30.
^b Pastoral. p. 2. cap. 6.

rius

nus, quòd miscenda est lenitas cum seueri-
tate; faciendum temperamentum ex utro-
que, vt neque multà asperitate exulcerentur
subditi, neque nimia etiam benignitate sol-
uantur. Nam de Deo pastore David pro-
nunciat, *virga tua & baculus tuus; ipsa me*
consolata sunt. ^d Virga percutimur; baculo
sustentamur. Si ergo est districtio virgæ, quæ
feriat; sit & consolatio baculi, quæ sustentet.

Christus Pharisæis potuit *va* dicere, quum
teneris fatigatus requiẽ promiserit. Paulus de-
dit optionem, & num *virgâ veniret, an chari-*
tate, & spiritu lenitatis: atque de suo patre
Nazianzenus sic iactare non dubitabat,
^h quòd simplicitas, & austeritas adeò mira-
bilitè ei ambo affuere, vt ageret sciret, tan-
quam seuerus, & cum mansuetudine tamen
remittere, tanquam agendi imperitus.

ⁱ Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci. ⁱ Horat. in Ar.
poet.

30 Sic publicè temperatus, summam
colet priuatim, & in se innocentiam & in
proximos charitatem; eam, ^k quò sit dignus,
qui *soluat in calis*; hanc, quò se paratum, qui
in terris magis cupiat *soluere* quàm *ligare*,
palàm ostendat. Illam, vt tam opere, quàm
ore prædicet; hanc, vt os, ac opus salutis tam
aliorum, quàm sui inseruiat; exemplo qui-
dem

^c Psal. 123. 3.
^d Gregor. vbi
supra.

^c Mat. 23. 23.

^f Mat. 11. 28.
^g 1. Cor. 4. 21.

^h Orat. 19.
ex edit. vltima
Billij.

^k Origen. 2.
pud Aquinat.
super 16. Mat.

11. Cor. 9. 22. dem Pauli, ^lqui omnibus factus fuit omnia, ut
 omnino servaret aliquos. Illa enim suspiciones
 tollet inanes, quibus Deus ut ^m Cæsar suos
 volet carere; cum ^u religio pura, & inconta-
 minata sit apud Deum, se immaculatum serva-
 re à mundo; hæc gregem alioquin auersum,
 & alienum sibi reconciliabit, quando ex ini-
 qua vitæ, quam Pastor degat ventilatione
 statim ^o erubescat, nihil habens de Pastore,
 quod dicat mali. Intus purus; extrà bonus;
 vtrinque sanus, non potest non vitam age-
 re Deo gratam; gregi acceptam; sibi iucun-
 dam; omnibus approbatam. Ita ut hinc con-
 cludamus de digno, diligenti, ac discreto
 Pastore, cui claves illæ cœli committantur
 in custodiam, illis Salomonis; P ut qui custo-
 dit ficum, eius fructum comedet: ita suum qui
 observat dominum, honorabitur. Quia ^q Do-
 minus quidem omnibus, quæ modo sibi suppe-
 rant, eum certò præficiet. Pascens enim pro
 tempore, in æternum coronabitur, dixit
 r In Prou Sal. apud Ortho-
 doxographos
 Basil. rom. 2.
 f Augustinus
 ser. 14. de san-
 ctis. Salonius, ut sit instar martyrij, ^f opus cum
 fine, merces sine fine.

31 Atque hæc, viri fratres, de verbis
 propositis dicta sufficerent, nisi quod ex vnâ
 parte Pontificij monarchiam somniantes;
 & ex aliâ syllabici quidam Parilistæ anar-
 chi-

nia, ut
ciones
r suos
conta-
serua-
erfum,
ex ini-
atione
astore,
onus;
a age-
ucun-
c con-
creto
tantur
custo-
m qui
9 Do-
suppe-
n pro
dixit
cum
erbis
x vnâ
ntes;
anar-
chi-

chiam in Ecclesiam volentes introducere,
purgatum hunc textus alueum impuris suo-
rum errorum foecibus, ac algâ refarciant. Illi
enim, quia Petro soli videtur hæc pronun-
ciari, ex hoc demonstratiuo pronomine [*ti-*
bi] colligunt, primò Petri primatum super
alios Apostolos, quia, scilicet, soli Petro hic
promittuntur clauces, id est, vt illi glossant,
(quàm absurdè percepistis) suprema pote-
stas: secundò per Petrum, ipsum Pontificis
Romani principatum super alios omnes qui-
cunque sint Episcopos; quia Pontifex Ro-
manus est illis legitimus solus Petri succes-
sor. Hi verò ^u è contrario Petri ac Pontificis
primatû sic refellût, vt quia clauces hæ Petro
promissæ pro omnibus, omnibus ex æquo
cômissæ sunt Apostolis, & post illos etiâ sin-
gulis Ecclesiæ Ministris, idè paritatem col-
ligunt Episcopi & Presbyteri, primatum
quem vni Papæ rectè negant, cuius Pres-
bytero prædenti in synedrio laicecclesiasti-
co, *ἀρχιεπίσκοπος*; sic tradentes, vt ^z nobis pro vno
Romæ residente, multos in Ecclesia Papas
statuere certò videantur.

Littora littoribus contraria, fluctibus vnda,
sed vno, eodemque sub ambitionis algeo,
quam amentes hi sic spirant, vt palàm sit,

G

quod

t Sixt. Senenſ.
lib. 6. bibl. an-
not. 72. & lan-
ſen. Concord.
Euang. ca. 66.
& Staplet li 6.
doctrin. prin-
cip. cap. 6. & 7.
& Beilar. lib. 1.
de Pont. Romi
ca. 12. & Rhe-
menſes annot
in 16. Mat. 5.
12.

u T. C. deſenſ.
1. 8. cap. 3. di-
uiſ. 29, 30, &c.
& lib. Eccleſi-
aſtica diſcipl.
p. 123. & Hen-
Jacob. aſſert.
2. &c.

x Oxon. reſ.
poſt. ad peti-
millen. p. 28.
& D. King in 1
ſerm. de Preſ-
byteris.
y Virg. 4. Æn.

quod utrosque

z Lucean. lib. 1.
Pharisei.

— ^z iam series, ususq; laborum
Erigit, impatiensq; loci fortuna secundi.

Nam quæquam nec ferre potest Parilista priorz,
Romanusve parem. —

Vos diutius à studijs amœnissimis detinere contentiosâ longâ aliquâ horum refutatione, non est mihi animus; qui ad perorandû, non disputandum; ad docendum, non ad arguendum; pro officio, quod charissimæ matri Academiæ debueram, huc ascenderim. Vbi tamen ne nihil de his dicendo, nostræ causæ, quam verissimè tuemur mediâ, videamur diffidere; quasdam vobis theses, in quibus tota veritas defendenda summatim contineatur, breuissimè proponam, propositas vno aliquo argumento sic planè confirmaturus, ut fratres coætaneos, aliosque studiosos pro doctrinâ, quâ imbuti sunt, vberiore, & pro otio, quo foeliciter fruuntur, maiore, ad hæc paulò crassius iam dicta limanda, sua multò meliora necessario substituenda; & singula pro veritatis causâ facienda, excitem, animemque. Nam in hoc di-

a Iob. 4. 37, 38

ctum illud verum est, ^a Alius est qui seminat, & alius qui metit. Alij enim laborauerunt, & vos in eorum labores introistis.

b Tibi

Tibi aras, tibi occas, tibi seris, tibi eidē metes, tibi denique iste pariet letitiam labos.

b Plautus in Mercator. act. 1. sc. 1.

32 Prima igitur thesis esto: quod Christus Petrum sit allocutus. Nemo enim nostratum de illa dubitat.

33 At secunda est, quod Petro soli hæc non dicuntur. Quoniam sicut Christus ab omnibus petijt, (*Vos autem, quem me dicitis esse?*) ita pro omnibus ex reuelatione Patris Petrus respondit, (*Tu es Christus,*) Christo igitur illi promittente pro omnibus, cum fidem inconcussam, tum claves regni: quippe quod primò (vt vult c Cyprianus (putidam interim d Pamelij hæc verba (Primatus Petro datur) contra lectionem e Iuris Canonici etiam f nuperam infarcientis corruptellam non curamus) exordium (videlicet, sermonis Christi) ab vnitatem proficiscitur, vt vna Christi Ecclesia, & cathedra vna monstratur: secundò, Petrus (vti putat g Augustinus) sanctam Ecclesiam significauit: tertio, (vt h Gaudentius benè dixit Brixianus) solus cum loquitur Petrus, nequaquam reliquorum credentium fides excluditur. Nam licet primus loquendi locus Petro detur, ne tumultus quidam magis quàm responsio videatur, si tunc vniuersi certatim ac pariter

c Lib. de vni. ta e Ecclesiz.
d Vide notas Pamelij & Goulartij.
e Gratian c. 24 q. 1. can. 18.
f Ex editione Greg. 13.
g Trac. in loh 30. & 124.

h Tract. de ordinatione sui apud orthodoxos. pag. 1846.

respondissent: tamen omnes Apostoli simul cum Petro regni coelestis ab ipso Domino claves accipiunt.

34 Quare tertio affirmamus, quod nullus hinc Petro super alios Apostolos potest tribui primatus; quandoquidem hæ claves ministerium, haud magisterium; onus non honorem nisi omnibus Apostolis communem significant. Nam quæ iam solo Petri nomine facta est promissio, ⁱ alibi repetitur eadem omnino singulis præstanda, uti præstitit, ^k cum Apostolis in vnum collectis, *Spiritum sanctum afflauerit*, afflando potestatem *peccata retinendi & remittendi* prorsus eandem concesserit. Aut enim iam Petrus tulit promissum; aut nunquam aliàs præstitum; quandoquidem illud triplex ^l *Pascendi* mandatum, quod volunt ^m Pontificij soli uagum promissionis huius Petro factę complementum fuisse, non sit nouæ alicuius curæ Petro præ alijs speciatim commissæ constitutio censenda, (nam ⁿ Apostoli à Christo, ut à Patre Christus, missi, tunc pleno pascendi munere fuerunt imbuti,) sed vehemens potius monitum de officio præ amore, quem in Christum præ omnibus professus sit maximum, exequendo, ter usum, ut reddatur (quem-

ⁱ Mat. 18. 17.

^k Ioh. 20. 22,
23.

^l H. h. 21. 16,
&c.
in Rhem. in
locum. Staplet
lib. 6. doct. pr.
cap. 9. Bellar.
lib. 1. de Pont.
cap. 14.
ⁿ D. Rainold.
in colloq. cū
Harto. cap. 3.
d. 1.

(quemadmodum putat^o Augustinus) trina^o Trac. in Ioh.
negationi trina confessio, ne minùs amori 123. & apud
lingua seruiat, quàm timori; & plus vocis e- Aquinat. in
licuisse videatur mors imminens, quàm vita catena.
presens. Ideoque cum Anacleto apud P Gra- P Dist. 21. c. 1.
tianum planissimè concludamus, quod cæ-
teri Apostoli cum eodem (scilicet, Petro) pa-
ri consortio honorem & potestatem accepe-
runt.

35 Atque tamen si Petro super alios A-
postolos aliquid primatus indulgeremus,
quid indè potest Papa sibi lucrari? Quarto
enim loco constantèr negamus, Papam ideò
primatum in Episcopos tenere, quia clau-
es Petro soli traduntur. Quippe primò Pa- q Tilemann.
pa Petro non magis succedit, quàm reliqui Hestius. de
iam Episcopi. Nam si de successione doctri- sexc. Papistar.
æ modò pendeat, luxatus est prorsus, iam err. & Beza in
factus in plurimis Christianæ fidei capitibus Antithesi Chri-
Antichristus, uti non solùm i nostrates de sti, & Antichr.
monstrant, sed etiam plurimi sub ipsis flo- & Morozus
rentissimi Papatus temporibus, partim^r in de Eccles. c. 9.
Concilijs congregati; partim priuatis doctif- & Willetus in
simis suis scriptis iustissimè querentes, ut Synopsi Papif.
Robertus Lincolnensis, Petrarcha, Man- r Concil Rhe-
manus, & illi boni viri Valdi Lugdunensis mensi, Arnul.
ministerio ad apertam veritatis Catholicæ anno 991.
ag.^{9.}

x Artic. 10. vti
ponitur apud
Goular in lib.
25. Catal. test.
verit. pag. 536.
tom. 2.

y 1. Pet. 5. 13.

z Apoc. 17. 9.

a Mantua l. 6.

Fastorum ait
annos 14.

b Euseb. lib. 2
cap. 16.

c Lib. contra
Velen.

d Lib. de gest.
Pontif.

e Lib. 3. chro-
nol.

f Lib. 2. de
Pont. cap. 2, 3.

4, & 6.

g In tabula
chronol. Petri

& in annot. su-
per 16. Rom.

h Virgil. 3. ce-
log.

agnitionem reuocati, qui planè coram om-
nibus asseruerunt; ^z Romam esse Babylo-
nem, de qua in Apocalypsi; & Papam erro-
rum fontem; & verum Antichristum. Sin
personalem arroget, probent eius satellites, si
possunt, duo, quorum illos multum interest,
primùm Petrum vnquã Romæ fuisse. Nam
primò in Scripturis, ne ^z quidem de Petri
vel aduentu Romam, vel illic residentiã, vel
ibidem morte; quandoquidem illa Babylon,
in ^y quã *Ecclesia electa cum Marco* Iudæos
per Asiam disperfos *salutat*, non sit illa figu-
rata ^z Iohannis, quæ *vrbs septicollis* Roma
vocatur; sed aut illa Assyriæ, in qua ^a Petrus
diu prædicauit Euangelium, aut alia in Æ-
gypto, nunc Cayrus dicta, non longè di-
stans ab Alexandria, vbi Marcus ^b postea
fundauit Ecclesiam; secundò de Petri ad-
uentu Romam primo, & continuã eiusdem
illic residentiã tanta inueniatur apud omnes
antiquos autores discrepantia, vt vbi consi-
stent non habeant Papistæ, ^c Castricio, ^d O-
nuphrio, ^e Genebrardo, ^f Bellarmino, ac
& Rhemensibus sic se mutuò contradicenti-
bus, vt quisquis hîc illos volet reconciliare,
-- ^h *idem iungat vulpes, & mulgeat hircos.*
Secundum; si vnquam Romæ Petrus fue-
rit,

nit, illic eundem quoque sedisse in cathedra
 pro Episcopo. Insani non aduertunt suo se
 iugulare gladio, dum Petrum Episcopum
 statuentes, è summo in Ecclesia, tum oneris,
 tum honoris gradu, quem Paulusⁱ pronun-
 tiauerit esse Apostolatum, ipsum deiiciunt.
 Apostolis^k enim *in mundum uniuersum fue-
 rat eundem*:^l Episcopi solùm Ecclesiæ vnus
 visibilis particularis curā suscipiunt. Si fuerit
 Episcopus, cur Romæ nō māsīt, etiā Claudio
 prohibente?^m *Bonus pastor animā suā deponet
 pro ouibus*. Si alij coadiutores, & ille princi-
 palis (vñ volunt) Episcopus; quid, quæso, fuit
 Paulus, quem Romæ fuisse constat? Num
 Apostolus? ergo Petro iam Episcopo supe-
 rior. Num Episcopus? ergo æqualis, imò &
 Romæ duo simul erant Episcopi, expressè
 contraⁿ Canones; quos & Petrus hāc Ro-
 mani episcopatus vsurpatione violauit &
 transgressus est, quandoquidem pactum le-
 gitimus inter Apostolos sancitum atque ini-
 tum, vt^o *Paulus & Barnabas apud Gentes, ipsi
 verò, Iacobus, & Cephas, & Iohannes apud cir-
 cumcisos*. Si igitur Romæ fuerit, Romanis
 non Episcopum, sed Iudæis Romæ commo-
 rantibus Apostolum egisse Petrum, maxi-
 mè est probabile; præcipuè cūm^p Irenæus
 apertè concludat, quod Romæ fundantes

i 1. Cor. 12. 26.

k Mat. 28. 19.

& Mar. 16. 15.

l Conc. Carth.

5. can. 54. & 2.

pud Harme-

nop. in synopsi

lect. 1. tit. 3.

m Ioh. 10. 11.

n Vide Har-
menopol. ubi
supra, tit. 4.

o Gal. 2. 9.

p Lib. 3. aduer
her. cap. 3.

“ & instruentes beati Apostoli (scilicet Pe-
 “ trus & Paulus) Ecclesiam, Lino episcopa-
 “ tum administrandæ Ecclesiæ tradiderunt.
 Secundò, vt procedamus à Petro ad Pa-
 pam, sit Romæ Petrus; ibidem sit Episco-
 pus; & clauēs Clementi vel Lino (namque
 vter successerit, & prorsus incertum) Petrus
 ipse tradat; tamen nodus adhuc restat Gor-
 dij quasi, ab his de modo clauēs tradendi re-
 cto soluendus. Nam Pontifice defuncto,
 clauēs vel manent in Ecclesia, vel non ma-
 nent; si prius, ergo datæ sunt Ecclesiæ; at-
 que quid tum erit opus custode Pontifice?
 sin cum Pontifice defuncto decesserint, quo-
 modo iam Pontifex eas capiet electus? Vel
 enim secum attulit, vel non. Si primum, tum
 Pontifex antequam sit, existet: sin verò non
 attulerit, quis illas eidem (quæso) tradet?
 Num Angelus? Angelorum tale è Scriptu-
 ris ministerium comprobandum est. Num
 nuperus olim Pontifex? Quis vidit rediui-
 uum ex istis vnquam aliquem? Si *in Domino*
sunt mortui, & requiescunt à laboribus. Sin ali-
 às, malè poterunt clauēs coeli ab inferno in
 terram reportare. Ergo quicquid fiet de
 Pontifice, clauēs in Ecclesia, cui pridem à
 Christo sunt traditæ, permanebunt. Equi-
 dem

b Confer En-
 feb. lib. 3. hist.
 esp. 14. cum
 Clement. ep.
 decretal. 1.

1 Apoc. 14. 13.

dem miris hîc torquet se spiris & gyris Ie-
 suita ¹ contra voti propositum Cardinali-
 tius, dum primò vult clauēs, Pontifice de-
 functo, non perire: (nam hinc de potestate
 Ecclesiasticâ, quâ aluntur tot Romæ ² subdi-
 aconi, mansionarij, acoluthi, subpulmen-
 tati, primicerij, vicedomini, cancellarij,
 camerarij, archarij, sacellarij, protoscrinarij,
 protonotarij, adminiculatores, nomenclato-
 res, & id genus alij mangones furciferi,
 prorsus foret actum.) Secundò nec remane-
 re formaliter in Ecclesiâ (nam quæ potest
 forma clauibus effingi, fabro Vulcanijs è
 speluncis non reducto ?) nisi quatenus
 communicatæ sunt inferioribus Ministris.
 Sed 3. manere in manibus Christi, qui non
 noua aliquâ traditione, sed certâ ab antiquo
 institutione, quâ Petro concedens dat Petri
 successoribus, clauēs transmitteret, non se-
 cus ac Rex, qui alicui prouinciæ proregem
 imponens, edicit vt eo mortuo, alium ipsi e-
 ligerēt ac nominarent incolæ, cui prorsus eā-
 dem, quam prior obtinuerat, potestatem cō-
 cederet. Sed reuerà cū aquila dicat in Apolog.
³ *ἡ δὲ οὐχ ὕψ' ἄλλαν, ἀλλὰ τοῖς αὐτῶν πλεροῖς ἀλειτουργεῖ*
 Nam primò si Pontifice defuncto, non ma-
 neant clauēs formalitèr in Ecclesiâ, nisi qua-
 tenus

¹ Vide Hospi.
 L. 6. de orig.
 Monach. c. 66.

² Vide Onu-
 phrium de
 officijs, &
 monstrantibus
 in append. ad.
 Platinam.

³ u Apud Eras.
 in Adag. pag.
 1350. ex edi-
 tione anno. D.
 1606. & A-
 thenæus l. 11.

tenus communicatae sint Ministris inferioribus, non opus erit Pontifice, qui custodiat, cum illas formaliter habeant Ministri. Quippe vel habent totam clauium potestatem, quia habent formaliter, atque hinc Papae pares omnino existunt, vel aliqua est potestas, quae Ministris inferioribus non potest communicari, atque de illa semper quaerimus, vbinam mortuo Pontifice, delitescet? Nam secundò, vbi volet illam in Christi remanere manibus, manet adhuc difficultas enodanda, videlicet, quis clauces has Pontificias in Christi manus tradidit? Anne Papae defunctus? Incertus est singulorum in coelum ascensus: certus Bonifacii octauae descensus, qui ^x intrauit vt vulpes, regnavit vt leo, mortuus est vt canis. An collegium Cardinalium? Nō possunt, quas nunquam tenuerunt clauces, tradere. Nemo tribuit quod non accepit, ait ^y Ambrosius. ^z Noua Papae creatura sunt, non Papa. An denique Christus ipse, ne Pontifice vi mortis decumbente, clauces luto prouoluerentur? Cum Christus sit in coelo, dubium est nondum adhuc solutum. Nam tertio, quid illo fiet momento de Ecclesia, quo clauces sint in coelo? Absit enim, vt putemus aut easdem

otio-

^x Stella in Bonifac. 8. & Basiliensis ibid.

^y In 1. Tit. c. 3

^z Vti Rex Iacobus vocat

p. 5. Apolog.

& tuetur optimè

Molinæus

c. 3. in Coes-

feteau.

otiosas, ne rubigine exedantur; aut Ecclesiam his ad minimum temporis priuari, ne animulae defunctorum sub hoc interregno magnatum Papalium, vagulae, blandulae abeant in loca pallidula, rigida, nidula, ut ^a Hadrianus lugens videtur somniasse de purgatorio. Nam clauibus absentibus, quis coelum aperiet? quare ille clauium tradux non aliqua noua traditione, sed certa ab antiquo institutione facta nouo Pontifici, negat claues in Christi manibus manere, Pontifice defuncto; quia Petro, & successoribus dantur vniuersis. Nam cur habebit Christus, quum iam viuat Petrus, coeli janitor, cuius ut ^b canunt, Praet sententia ligans ac soluens omnia? Quomodo possidebit illas Christus, quando Papa, ut prorex easdem sibi seruet? Reuera pro ingenij quo pollet, dexteritate fingit, haud proponit Iesuita exemplum, e quo concludatur in illos hoc absurdum, quod sicut Rex praefides prouincijs ira praeponeus, ut penes non ipsum, sed incolas successorem sit substituere, sese prouincijs quas possedit, priuat: ita Christus si Papam Ecclesiae sic praeficiat, ut non sit in eius, sed Cardinalium, & populi Romani potestate in locum Pontificis defuncti nouum alium

^a Spartianus
in Hadrian.

^b Hymno 6.
de S. Petro E-
lucidatorij
Ecclesiast.
lib. 4. fol. 197.

aliud sufficere, se iure illo spoliatur, quod tenet in Ecclesiam, Episcopum eidem praeficiendi. Nam utrique non habebunt, quia unus alij tradidit, nisi fuerit ius partitum. Sed

e 1. Cor. 1. 13. *ut ipse dispersit non est Christus: ita neque regnum eius dividetur;* neque alius est sub ipso, qui per ipsum qui est, non sit, quum ipse

d 1. Cor. 12. 6. *iam solus sit in omnibus omnia.* Si ergo

Christus sit Rex, & Papa prorex, potestas Christi non datur Papae; quia potestas Christi, Regis est potestas, quae non datur proregi, nisi prorex Rex fiat; neque potestas Papae, Papam defuncto, Christo reddetur, nisi Christus fiat à Rege prorex. Ideoque Pontifice defuncto, Pontificis potestas in Ecclesia erit, aut nusquam, quia non est in Christo, cui sola convenit Principalis potestas, non Ministerialis: atque si in Ecclesia, quae Ministris quos volet Deus praeficere nusquam destituta est, remanserit haec potestas; abeat quod velit, cum suis Papa clauibus; claves coeli nos tenemus in Ecclesia reconditas.

Nam, ut Augustinus docet, has claves Christus dedit Ecclesiae suae, ut quae solueret & ligaret in terra, soluta & ligata esset & in coelo, scilicet, ut quisquis in Ecclesia eius sibi demittere peccata non crederet, non ei demitte-

ren-

e Lib. 1. de
doctrina
Christianâ
cap. 18.

tentur; quisquis autem crederet, seque ab his
 correctus auerteret, in eiusdem Ecclesiæ gre-
 mio constitutus, eadem fide atque corre-
 ctione sanaretur. Quid autem tantis utimur
 verborum ambagibus? Equidem si historicis
 probatis fidem habeamus; nec Christus, nec
 Petrus, nec ullus nunc dierum Petri succes-
 sor has claves iure tenet, cum primò, Leo
 tertius claves Petri ad Carolum, vnà cum
 vrbs vexillo miserit. Secundò Gregori-
 us Sille nonus Frederico Imperatori centum
 millibus auri vncijs, si non claves ipsas, ta-
 men ipsum in illo clauium vsum vendiderit.
 Tertio, Iulius secundus, Mars alter Italus,
 cum exercitu egrediens vrbe contra Gal-
 los, rubiginoso accinctus Pauli gladio, Pe-
 tri claves in Tiberim his verbis proiecerit,
 Quia clavis Sancti Petri non amplius valet,
 valeat gladius Sancti Pauli. ⁱ — *Portantur*
uari — Pygmalionis opes pelago. Facessat
 ergo Papæ primatus in Episcopos & Phala-
 nica in Christi Ecclesiam capitatio, nisi velit
 esse caput Brunelli sensu, qui centum abhinc
 annis, & quinquaginta cecinit,

^k *Si caput à capio, vel dixeris à capiendo,*

Tunc est ipse caput; omnia namq. capit.

Si declinando capio, capis, ad capiendum,

Retia

f Regino l. 24
 ad annum
 800. & Com-
 pilatio Chro-
 nolog. ibid. 7
 g Platina in
 eius vita.
 h Ferris apud
 Catalog. test.
 Ver. l. 19. p. 2.
 801.

i Vugil. 1. En

k Apud, Ca-
 talog. test.
 Verg. lib. 19.
 p. 359. tom. 2.

“

Retia laxauit, retia laxa nimis.

Atque hæc de Pontificijs dicta modò sufficient, in iustam textus vindicationem.

36 Vera enim quæ sit inde doctrina elicienda hæc quintâ concludetur propositione, quòd cùm hæc non magis Petro, quàm alijs Apostolis quadrent priuilegia, neque etiam Papæ magis quàm alijs eidem coepiscopis, hæc clauæ scientiæ & potestatis singulis Ecclesiæ Pastoribus, & Ministris à Christo committuntur. Quoniam vt¹ Basilius ait, omnes ex æquo ligant ac soluant,

1 Lib. de vita
solitaria, c. 21.

“

37 Attamen (vt sextam subiungamus assertionem) distinctio de modo clauæ exercendi diuerso est tenenda ita, vt licet omnes æqualitèr Ministros clauem ordinis gerere, & exercere rectissimè teneamus: tamen illam alteram clauem iurisdictionis quidem præ alijs iure quidem optimo, quod est diuinum in Scripturis paterfactum, gerent Ministri. Ex illâ enim ordinis, cuius proprius est locus in foro conscientiæ interiore, omnes paritèr Ministri verbum prædicant, sacramenta administrant, & alia Pastoris in suâ ipsorum curâ propriâ exercent officia; prout ab² Apostolo monentur *fideles esse*. Verùm hanc clauem iurisdictionis, quæ forum tan-

m Aquin. in
append. q. 19.
art. 3. & Du-
randus in
sent. lib. 4. dist.
28. q. 2.

n 1. Cor. 4. 2.

rùm

tum respicit contentiosum, aliquis vnus præ
 alijs tenebit, vt inter Presbyteros sit tan-
 quam alter. Moses inter seniores, rem diffi-
 cultè iudicandam sibi referens. Nam duo
 sunt in clauē iurisdictionis, vni præ alijs pres-
 byteris Episcopo, aut viro Episcopali soli
 tribuenda; ^p ordinatio in Ministerium, & ex-
 communicatio: actiones sacratissimæ, quas
 in ^q Cretâ soli Tito, & ^r Ephesi Timotheo,
 licet alij vixerunt ibidem Presbyteri, specia-
 tim peragendas mandauit Apostolus; &
 quas ab alio legitimè factas, præterquam ab
 Episcopo illis puris primæuæ Ecclesiæ tem-
 poribus nusquam nunquam comperiemus.
 Nam de priori sic ^t Hieronymus, Quid facit
 exceptâ ordinatione Episcopus, quod Pres-
 byter non faciat? Apostoli dum vixerint
 hanc ^r sibi potestatem soli retinuerunt, nisi
 vbi deputatos reliquerunt Episcopos, vt
^r Timotheum Ephesi, ^r Cretæ Titum, & a-
 lios alibi, quorum autoritas hæc in partē sic
 durauit illæsa, vt post actiones Alexandrinæ
 Ecclesiæ in Colluthum presbyterum pres-
 byteros ordinantē, & Constantinopolitani
 Concilij primi contra Maximum, & ab il-
 lo ordinatos in presbyterium, Patres Hispa-
 nenses ^r absolute definierint, illos remouen-
 dos

o Exod. 18. 15

p Durand. l. 4.

f. dist. 24. q. 3.

& D. Field. l. 5.

cap. 27.

q Tit. 1. 6.

r 1. Tim. 1. 3.

f Epist. ad E-

uag. ep. 9. 3.

partus op.

t Act. 8. 17.

u Postscript.

2. Tim.

* Postscript.

ep. ad Titum

x Athanas. s.

Apolog.

y Can. 6.

z Concil. His-

pal. a. can. 5.

" dos è Presbyterio, quibus Episcopus manus
 " imposuit, Presbyter legit benedictionem;
 " quia prauè inuenti sunt constituti. Imponant cum Episcopo Presbyteri manus; At
 " non in consecrationem, quæ Episcopi, sed
 a Concil. Carthag. 4. can. 3. consensum, quem referunt, manus ^a iuxta
 b In Mat. 16. Episcopi manum tenendo. De posteriori
 " autem sic disertè pro Græcis Patribus^b Theophylactus; Habent, inquit, potestatem remittendi & ligandi, qui sicut Petrus, Episcopatus gratiam assequuti sunt: & pro Latinis
 c Homil. 50. homil. 16. Gregorius, dum discipulorum, quibus
 d Ioh. 20. 23. Christus dixerit ^d *Quorum peccata, &c.* aiat
 " locum Episcopos tenere. Quia ligandi atque
 " soluendi autoritatem suscipiunt, qui gradum regiminis sortiuntur. Grandis honor, sed graue pondus istius est honoris. Cum enim excommunicatio opus sit in Ecclesiâ maximi momenti, maximo in Ecclesiâ ordini Ministerij exercenda conueniet, Spiritu sancto idèò nunquam illam Presbyteris simul vel seiunctim positis mandante, sed soli Episcopo eandem committente, vt Timotheo, quem ^e Paulus obsecratur in conspectu Dei & Domini Iesu Christi, & electorum Angelorum, vt illa, quæ prius de censurâ protulerit Ecclesiasticâ, seruet, absque eo vt vnum
 aliter

alteri praeferat, nihil faciens in alteram par-
tem inclinando; ut & Tito, quem vult Apo-
stolus, ut ^f arguat *meta tuis imperiis, cum omni* ^f Tit. 2. 15.
imperio, id est, s cum autoritate summa, non ^g Beza in an-
simpliciter monendi, vel exhortandi, vel sua- ^{not. maiorib.}
dendi, sed precipiendi, tanquam Dei lega- ^{super Tit. 2. 15}
tus, neque suo sed illius nomine agens om-
nia. Summa enim ^h *penes Ecclesiam est autori-* ^h Mat. 18. 18.
tas, quae tamen à solis tractabitur praefectis,
quibus Paulus in Ecclesia Corinthiaca non
mandavit potestatis huius usum contra in-
cestuosum, nisi ⁱ *Ecclesia & spiritus eius in no-* ⁱ Cor. 5. 4.
mine Domini congregatis. Nam coram Ec-
clesia fiet hoc iudiciu, ut quae testis sit iusti-
tiae illo actu exercenda; sed spiritu Pauli ta-
men praesente, quia cum eo ^k tempore non ^k August. lib.
fuerit Episcopus illa in Ecclesia adhuc ordi- ^{quest. novi}
natus, Paulus absens corpore, sed praesens ^{test. cap. 49.}
spiritu (id est, ^l voluntate interna, & autori-
tate externa) iudicavit ut praesens, ^m legatio-
ne Christi fungens, & ⁿ inde super illos à
Domino habens auctoritatem Apostoli, &
sic Episcopi, dum Episcopus ibidem consti-
tutus fuerit. Quare, ut infinitas alias de vtrif-
que his solis Episcopi muneribus praetermit-
tam breuitatis ergo probationes, Patres An-
cyrae & P Arelati in Concilio congregati be-

H

nè

^o Concil. An-
cyr. can. 13.
^p Concil. Arel-
atens. 1. can. 19.

ne definiuerunt, vt nec Presbyteri ciuitatis
 sine Episcopi p̄cepto aliquid imperent,
 nec sine auctoritate literarum eius in vna-
 quaque parochiâ aliquid agant. Quoniam,
 vt Ignatius rectè, *τις ἐστὶν ἐπισκοπὸς δοῦναι ἡ πάλαι*
ἀρχὴν, καὶ ἐξουσίαν ἐν ἑκαστῇ ἐκκλησίᾳ κρατῆν. Hoc sal-
 uo, salua pax est, ait Tertullianus.

q Epist. ad
 Trall.

* Quis est E-
 piscopus nisi,
 qui omni prin-
 cipatu & po-
 testate supe-
 rior est?

† Lib. de Bap-
 tismo, cap. 17.

† Hæres. 75.

† Lib. de hæ-
 res. cap. 53.

38 Ideoque rectè Patres his grandæuis
 posteriores, apud Epiphanium Orientales,
 & Occidentales in Augustino damnaue-
 runt Aërium, vt hereticè schismaticum, hac
 de causa; quod, vel ex æmulatione cum Eu-
 sebio Sebastia in Ponto ciuitatis Episcopo,
 vel quia ipse Episcopus non potuit ordinari;
 dixerit Presbyterum ab Episcopo nullâ dif-
 ferentiâ debere decerni, omninò contra
 Scripturam, rationem, & omnes Ecclesiæ hi-
 storias. Nam primò, Scriptura solos vocat
 Episcopos, (& nunquam presbyteros) *Ang-*
elos Ecclesie Ephesi, Smyrne, &c. in notam
 præcipuæ super alios præcellentię. Quamuis
 enim omnes verbi Ministri, tum in veteri,
 tum in nouo Testamento appellantur, vel
Angeli simpliciter, vel cum adiectione *Ang-*
eli Dei; quia mittuntur à Domino, vt ab
illorum ore lex requireretur, (est hoc etenim
 munus Ministerij quidem omnibus, in id se-
 lectis

† Iob. 33. 23.

& Apoc. 14. 6.

† Iud. 2. 1.

† Malach. 2. 7.

lectis Dei servis commune;) tamen quantum ego possum è sacris literis sedulo perlectis vnquam consequi, nemo Ministrorum titulo Angeli huius, aut illius Ecclesiae, vt Ephesi, Smyrnae, &c. insigniri comperietur, præterquam Episcopus, qui Angelus illius appellatus est Ecclesiae (& hanc, quam do, verbi huius expositionem spiritui prophetarum humillimè subiicio) duplici respectu, primò Dei, à quo missus sit ad illam vnã visibilem Christi congregationem, in certum Ministerij sub Christo præfectum, vti Deus ^a Ieremiã *Gentibus ipsis & regnis*, de quibus prophetauerit, *præfecit*: secundò Ecclesiae, quæ vnanimi consensu illum à Deo missum in præfectum approbavit, sicut ^b *Matthias* ^{*} *communibus calculis cum vnde- cim Apostolis est allectus*. Non enim totum Pastorum collegium communi voce Angeli comprehenditur, vt ^c quidam vtcunque ob zelum in Pontificios rectè diligendus, non tamen ob propriam nimis explicationem Apocalypseos approbandus adeò, ex infesto quod in nostrum Anglicanae Ecclesiae regimen conceperat, odio, malè autumat. Vbinam enim erit collectiuum vox [Angelus]? Pepercisset vni, si per vnum

a Ier. 1. 10.

b Act. 1. 26.
* *συνκατα-
λέχθη.*c Th. Bright-
man. Anglus,
in ca. 3. Apoc.

d In annotat.
super Apo. 2.1

e Ad tract. de
grad. Ministe.
in Euan. c. 23.

f Iustin. Mart.
Apol. 2. p. 76.
commel.
g Lib. 2. de
Missis, cap. 8.
h Apolog. c. 39

2

i 1. Cor. 14. 33

k Orat. 26.

* Ordo est ma-
ter omnium,
& securitas.

multos non fuisset allocutus. Quare melius
multò doctissimus & reuerendissimus D.
Beza^d Angelum interpretatur esse προσῶτα,
quem nimirum oportet inprimis de his re-
bus admoneri, ac per eum ceteros collegas,
totamque adeò Ecclesiam. Licet enim illum
omniò episcopalem gradum improbare
nouerim; tamen scio eundem alibi,^e præfe-
ctum etiam Presbyterij collegio, inter Pres-
byteros admisisse aliquem, quem hic è Iu-
stino Martyre προσῶτα signantèr maximè
nominat, quandoquidem apud illum^f προσ-
ῶτα ἀρχιεπισκοπῆς sit ex iudicio nobilissimi & Mor-
næi idem, qui apud^h Tertullianum senior
est, qui præsidet; qui quoniam censuram di-
uinam, & relegationem à communicatione
orationis & conuentus, id est, excommuni-
candi facultatem habuit, proinde episcopa-
tum reipsa gerebat. Nam secundò, quod vo-
lumus, euincat fidei ratio, quâ scimusⁱ Deum
non esse autorem status incompositi, sed pacis,
ut in omnibus Dei Ecclesiis, in quibus (sic ut
optimè^k Nazianzenus) * ταῖς μέτραις ὅσας ἔχουσιν
ἑκάστη, καὶ ἀσφαλῆς, dum constituat, ut alij præ-
sint, alij absint; alius velut caput sit, alius
pedes; alius oculi, alius manus; alius aliud
quoddam corporis membrum ad totius Ec-
clesiæ

e melius
mus D.
postum,
e his re-
collegas,
m illum
probare
præfe-
ter Pref-
ic è lu-
maximè
m t. 1. 1.
g Mor-
senior
ram di-
tatione
muni-
iscopa-
mod vo-
i Deum
d pacis,
(sic vt
1. 1. 1.
lij præ-
alius
s aliud
ius Ec-
clesia

clesiæ concinnitatem & vtilitatem tum infe-
riorum, tum superiorum. Sicut igitur Igrues
ducem, apes regem, homines politici Impe-
ratorem: ita Presbyteri habebunt Episco-
pum, qui solus (sub Christo tamen) in Ec-
clesiâ, tanquam Sol in cœlo prærit. Percur-
ratis enim tertio omnes quęcunque sint, Ec-
clesiæ historias, quę primò narrant quos-
dam ab Apostolis ordinatos fuisse in Epif-
copos, vt ^m Iacobum Iustum Hierosolymis,
^o Euodius Antiochiæ, ^o Linum Romæ,
^o Anianum Alexandriæ, ^o Polycarpum
Smyrnæ, eo ipso, quo Iohannes Apocalyp-
sin scripserit, tempore: secundò seriem po-
nunt ^r Episcoporum istis Ecclesijs præsen-
tiam continuam, ad illa Niceni Concilij
tempora, in quibus ratam fixam legimus
prælaturam Episcoporum secundum illam
Ignatij mentem, qui voluit, vt ^r Laici Diaco-
ni subijciantur, Diaconi Presbyteris, Pres-
byteri Episcopo, Episcopus Christo, sicut
ipse Patri. Quemadmodum enim in mundo
nemo melior est Deo; ita quidem in Eccle-
siâ nemo (scilicet, hominum ministrantium
sub Christo) maior est Episcopo. Hic etiam
ordo nullâ in Ecclesiâ iam in terris visibili-
ter militante (quantum ego percipio) im-

I Hierony. ad
Rusticum
Monachum,

3

m Euseb. lib. 3.
hist. cap. 1.
n Id. li. 3. c. 19.
o Ibid. & Iren.
lib. 3. cap. 3.
p Euseb. lib. 2.
c. 23.
q Tertull. de
præser aduer.
hæres. cap. 32.
r Bilton. ca. 13
de perpet. reg
p. 26.
s Ignat. ep. ad
Smyrnenes.

H 3

pug-

† Vide Sleid.
lib. 10.

‡ Confess. cap
25. aph. 11.

§ In obseru. ad
aph. 11. cap. 25

pugnatur, infirmatur; nisi inter schismaticos Anabaptistas, qui omnia inter se in ipsorum perniciē[†] Monasterij cōtuderint, cōfuderint. Quid enim in Gallicis Ecclesijs est Pastor congregationis alicuius primarius, nisi Episcopus super alios Symmistas supereminens, vt Geneuæ Calvinus, & post illum Beza, cui foelicissimè doctissimus & piētissimus Christi seruus succedit iam Goulartius? Atq; in Germanicis quid erit ille Inspector ac Superintendens, nisi Episcopus, cui cura Ecclesiarum propin quarum cōmittatur? Certè optimè Zanchius ille purioris Theologiæ Doctor optimus, rem omnem hanc paucis plenissimè absoluit, quando rationem fidei suæ scripto quidem omni doctrinā referto declarata[‡] de gradibus Ministrorum in Ecclesia exhibens, concludat his, quæ in maiorem fratrum dubitantium satisfactionem, vt scripta[§] sunt, apponam; Fuit mihi habenda ratio illarum etiam Ecclesiarum, quæ licet Euangelium amplexæ sint; suos tamen & re, & nomine Episcopos, atque Archiepiscopos retinuerunt. Quid? quod in Ecclesijs etiam Protestantium, non desunt reipsâ Episcopi & Archiepiscopi; quos mutatis bonis Græcis nominibus in malè Latina, vocant

cant Superintendentes, & generales Superintendentes? Sed vbi etiam neque illa vetera bona Græca, neque hæc noua malè Latina nomina obtinent; ibi tamen solent esse aliquot primarij, penes quos ferè tota est auctoritas. De nominibus ergo fuerit controuersia: verùm cum de rebus conuenit, quid de nominibus altercamur? Hæc ille. Scio equidem quosdam & magni nominis viros, quorum foelicissimi in alijs Theologiæ partibus sunt labores, quò paritatem ingerant, Aërium defendere. Verùm omni personarum respectu iam in causâ veritatis posthabito, argumenta quibus velint hic euincere, perpendamus. Primò Scripturam volunt sacram agnoscere, eosdem Presbyteros & Episcopos esse; quippe quod in communi vocat eos omnes ^z ἱερωτάτους. Nam Presbyterum esse nihil aliud est, ait ^a Petrus, quàm ^{ἐπισκοπος} ἐπισκοπος. Verùm distinguantur tempora, & Scripturæ vt in alijs, ita in hac re concordabunt. Fuit enim tempus, quo omnes in Ecclesia Ministri, communi nomine Episcoporum, & Presbyterorum, & Doctorem, & Pastorum sunt appellati, Apostolis illos omnes æquali in gradu constituentibus, has tres ob causas; quarum ^b prima est, quia Apostoli

^y Danæus in Auguf de her. ca. 25. & Bucæ. loco 42. q. 52.

^z Heb. 13. 7. & Aët 20. 17. ^a 1. Pet. 5. 1.

^b Biff. de perpetuo ecclesiæ regimine. c. 12 pag. 224.

A. 8. 14.

d. 1. Cor. 13. 2.

2

e Vbi supra
contra Acriū.

3

in primâ Ecclesiarum constitutione omnem sibi retinuerunt potestatem, & manus cuiquam imponendi, & puniendi fontes inordinatos, sicut patet, tum in Ecclesiâ Samaritanâ, ad quam *Apostoli Petrum ac Iohannem*, ut manus fidelibus imponerent, miserunt; tum in Corinthiacâ, in quâ Paulus sub Christo tantam sibi assumpsit auctoritatem, ut dicere non sit veritus, *d si denudò venero, non parcam*. Secunda est, quoniam licet multi fidelium donis quidem eximijs in primâ Ecclesiæ ætate fuerint ornati; tamen Apostoli ex summâ quâ pollebant prudentiâ, summam gubernandi potestatem cuiquam committere noluerunt, priusquam eundem non solum quoad gratiam in seipso saluificam, verumetiam quoad aptam gubernandi facultatem eidem benè insitam satis superque exploratum habuerunt. Ideoque ut Epiphanius ex antiquis historijs planè nobis explicuit; vbi non inuentus est quis dignus Episcopatu, permansit locus sine Episcopo: vbi autem opus fuit, & erant digni Episcopatu, constituti sunt Episcopi. Tertia est, quòd Apostoli, ne cuiquam fidelium in suis familiaribus Ecclesiæ præficiendis viderentur *προσπολίται*, voluerunt æqualitatis inter Ministros

Ministros positæ aliquid capere experimen-
tum; quò etiam fideles ijdem paritatis in-
commoda certissimè percipientes, locum
libentiùs darent huic ordini, quo v-
nus non solùm Ecclesiæ, sed Presbyteris
præficiatur. Nam vt ^f Ambrosius verè, Post- ^f In Com
quam omnibus in locis constitutæ sunt Ec- ^{ment in 4.}
clesiæ, & officia ordinata, alitèr composita ^{Eph. 11.}
res est quàm ceperat. Postquam enim in Ec-
clesiâ vt in agro schismata vt Zizaniæ astutiâ
diaboli sunt disseminata, tunc quidem vt
Hieronymus ait, in schismatis remedium ^g Ep. ad E.
vnus electus est, qui cæteris præponeretur, ^{uagium.}
ne vnusquisque ad se trahens, Christi Ec-
clesiam rumperet. Malè igitur à temporari-
bus, quibus in Ecclesiâ floruerit vnitas, con-
tra graduû disparitatem arguunt, factam ab
Apostolis in ipsis postremis suæ peragratio-
nis annis, quibus quia fidelium vulgus ^h *sa- h 2. Tim. 4.3.*
nâ doctrinam non tolerabant; sed auribus prur-
ientes, &c. secundùm canones, qui vulgò
titulum gerant Apostolorû (cùm reuera sint ⁱ Vide Epist.
ⁱ decreta variorû collecta Conciliorû) iube-
bāt vt Presbyteri^k ac diaconi absq; voluntate
Episcopi nihil peragant. Ipsius enim fidei
populus Domini commissus est, & pro eo-
rum animabus ab ipso repetetur ratio. Nam
vt

“ vt optimè ¹ Augustinus ait, Illa consuetudo,
 “ quam etiam tunc homines sursum versus
 “ respicientes non videbant à posterioribus in-
 “ stitutam, rectè ab Apostolis tradita creditur.

1 Lib. 4. de
 Baptismo
 contra Do-
 natist, cap.

Cùm igitur causam præfecturæ Episcopa-
 lis schisma in Ecclesias fuisse percipiamus; &
 cùm schismata in Ecclesijs extitisse varia, e-
 tiam in terra viuentibus iam Apostolis, certo
 sit certius; cùm denique nullum ab Aposto-
 lorum ætate sæculum, quo Episcopi cum
 presbyteris Ecclesiæ Ministerium non ad-
 ministrabant, vnquam successerit; palàm
 est, hunc celsum super presbyteros Episco-
 patus gradum ab Apostolis constitutum
 esse, vt vnus præsit, multi subsint; vnus diri-
 gat, multi sub vno necessarium Ministerij
 sui porrigant auxilium. Nam licet vnus Epi-
 scopus sedens in regiminis cathedrâ solus fu-
 erit Ecclesiæ Pastor: tamen presbyteri ei-
 dem in Ministerio verbi communiter exer-
 cendo coniuncti sunt, hos ob fines quatuor;
 quorum primus est, vt mundus conuertatur
 citius. Nam Episcopus in Ecclesiâ Cathedra-
 li semper residens, presbyteros, qui præ-
 dicando etiam rusticos ad certam veritatis
 cognitionem adducerent, in oppida, vicos,
 & villas metropoli adiacentes emisit; sicut
 legimus

legimus de^m Origene Alexandria missum in Arabiam, vt doctrinam Euangelicam cum eiusdem regionis Principe communicaret. Secundus, vt quos conuerterint, eisdem retinerent in obedientia. Namq; ideò inⁿ Arabiam reprimendarum hæresium gratiâ reuocatus, & remissus est Origenes. Tertius, vt tyrones in scholis suis instruant. Nam & Alexandriæ, & Treuiris, & Bononiæ inter illa primæua Ecclesiæ tempora scholæ sunt apertæ, in quibus & Pastoris partes Episcopus, & Doctoris Presbyteri munus obierint. Quartus, vt Episcopo adsint, & eundem adiuuent in Concilio Presbyteri; prout ideò ab Ignatio vocantur *Πρωτεύοντες τῶν ἐπισκόπων καὶ ἀποστόλων χρίσιν*. Quapropter boni viri, malè præter putidè proditam primæui temporis ignorantiam, statuitis specificam graduum in Ecclesiâ identitatem ex officij inter omnes verbi Ministros communis vnitate. Communi enim ex officio omnes *ἱερεῖς*; pascunt omnes: sunt tamen alij alijs vtî donis; ita dignitate ordinis superiores. Imò verò, q̄ inquirunt, sed neutiquam iure diuino, at hominum tantum consuetudine, si credamus Hieronymo. Nam & canonistæ anxie disputant, & Durandus

m Niceph.
lib. 5. c. 14.

2
n Idem ibid.
cap. 13. & Eu.
feb. 1. 6. c. 19.

3
o Hyperius
ex alijs l. i.
stud. theol. c. 1.

4
p Ep. ad Tral-
lianos.

q Dan. vbi su-
pra.
r Hieron. ad
1. Tit. & ad
Euagr.
s In Can. le-
gimus, dist.
93.
t Lib. 4. dist.
24. q. 5.

randus pro Scholasticis planè negat hanc inter Episcopum & Presbyteros differentiam à Christo fuisse institutam. Verùm & in his citandis varicofi, Hieronymum proteruè interpretantur, qui ius diuinum strictâ vsurpat significatione pro personali Christi dispositione, largè etiam sumens humanum ius pro Apostolorum, qui tantùm fuère homines, vtcunque Spiritu Dei acti, traditione, vt sit hic sensus, "quòd hæc orta sit differentia nō ex præcepto Christi ore tradito, sed ex Ecclesiae consuetudine primò fixa per Apostolos. Anxiè igitur disputent Canonistæ; non curamus: textus, quem glossant Hieronymi, iam perspicuus est nostrarum partium arbiter. Atque ludat pro solito Scholasticorum more Amphisbenain Durandus. Parùm sibi constans, non multùm nos lædit; imò iuuat, dùm postea affirmet * Episcopatum esse ordinem presbyterio preheminentem quoad quasdam sacras tantùm actiones, quas aget Episcopus, ac non Presbyter; reuerà nihil iam volens aliud, quàm quod ex illo ac alijs non solùm eiusdem farinae, sed etiam purioris siliginis Theologis proposuimus, scilicet, clauis regni coelorum omnibus competere Ministris quoad ordinē; Episcopis

ss B. Bilson. c.
32. pag. 236.

* Ibid. q. 6.

piscopis autem solis, quoad iurisdictionem.

39 Ideoque hinc & Patres illi reuerendissimi cum solatio, ex legitimâ suâ in celsum illud honoris fastigium vocatione, aliquam in fratres Presbyteros humilitatem referent; & nos, qui sub illis altari seruimus, illam quam debemus, libentissimè prestabimus obedientiam. Nam illis quidem non adulatione ^x Pontificiâ principatum, sed paternitatem debitam; non dominatum terrenum, sed honorem necessarium totis animis agnoscimus; non verentes etiam illos officij monere, ipsius Petri verbis, *¶ Pascite* ^y *¶ Pet. 5. 3. 4.* *gregem, qui penes vos est, illius inspectioni vacantes, non coactè, sed libenter; non dominantes cleris* (namque ita ^x magnates potestatem exercent) *sed qui sitis exemplaria gregi.* ^x *¶ Mat. 20. 25.* Quia licet Patres ordine; fratres tamen onere; licet nostro ex officio, & Domini vocandi, ut ^a Elias ab Obadija, ^b Abrahamus ab Ephron; & Episcopi ^c Nazianzeno ^x *¶ xpi 13.* *¶ Gen. 22. 15.* *¶ Epist. 36.* tamen vestramet ex gratiâ cum Paulo profitebimini, quod non vos ipsos prædicatis, sed ^d *¶ Iesum Christum esse Dominum;* ^d *¶ 1. Cor. 4. 5.* *vos autem esse seruos gregis propter Iesum.* Inde enim duplex enascetur beneficium; primû, vobis honor ampliori certè mensurâ

^x Bellar. lib. de clericis. cap. 14.

^x Mat. 20. 25.

^a 1 Reg. 18.

^b Gen. 22. 15.

^c Epist. 36.

^d 1. Cor. 4. 5.

ra

o Beza in
Emblem.
f Plin. lib. 8.
cap. 25.

g Concil.
Carth. 4. can.
34. 5.

h Tom. 2. ep.
19. cap. 6.

i Hieron. epi.
2. ad Nepo-
tianum.

râ congestus; (Namque ^e gloria crocodilus est, ^f qui ambientes fugit, fugientes sequitur:) secundum, nobis additus ad laborandum animus, dū vos donati rude, & gladios in hostes vibretis acutissimos, & nos tyrones itidem impense operantes, animis faueatis, vultu erigatis, manu dirigatis; sēper memores istorum Concilij & Carthaginensis canonum, vt Episcopus quolibet loco sedens, stare Presbyterum non patiat; vt Episcopus in Ecclesiā, in consessu Presbyterorum sublimior factus; intra domum verò collegam se Presbyterorum esse cognoscat. Nam audite primò quā modestē Augustinus ipse Episcopus ^h Hieronymum Presbyterum sit allocutus: Quanquam inquit, secundum honorum vocabula, quæ iam Ecclesiæ vsus obtinuit, Episcopatus Presbyterio maior sit; tamen in multis rebus Augustinus Hieronymo minor est. Secundò, quā iustē suam in Ecclesiā locum dignitatis ex presbyterio ⁱ Hieronymus sibi vendicat. Scitum est inquit, illud Domitij oratoris, Cur ego te, inquit, habeam vt Principem; cū tu me non habeas vt senatorem? Quod Aaron & filios eius; hoc Episcopū & Presbyteros esse nouerimus. Vnus Dominus, vnum tēplum, vnum

unum sit etiam Ministerium.

40 Agite igitur iam, fratres charissimi,

^k Obediamus nos *duētoribus* hisce nostris ^{k Heb. 13. 17.}
^l *piētiſſimis*; & obsecundemus corde, ore,

opere: corde non inuidentes, cum cathedræ

dentur optimis: sicut de regno suo ^l Alexan-

der statuit, ore ^m non *blasphemantes*, cum ^{m 2. Pet. 2. 11}

ⁿ *Principi populi non sit dicendum malè*: opere ^{n Act. 23. 5.}

non resistentes, quandoquidem, ut ex cer-

tissimâ suâ experiētiâ Cyprianus ^o pronun-

tiauit, Inde schismata & hæreses obortæ ^{o Epi. 69.}

sunt, & oriuntur, dum Episcopus, qui vnus ^o

est, & Ecclesiæ præest, superbâ quorundam ^o

præsumptione contemnitur, & homo dig-

natione Dei honoratus, indignus hominibus ^o

iudicatur. *Prosperè ne enim* ^{p. 1. Reg. 9.} *Zimri occisor sui*

domini: Miles Imperatorem, subditus Re-

gem, Clericus Episcopum violantes, tali se

dant obnoxios internecioni, qualem illi cer-

tissimè sibi procurauerunt, qui *contradictio-*

ne ^q *Core perierint*. Rectè enim Democritus ^q

de seditione censuit, ^r *vixit, & non vixit*

in opotho. Ideoque nos potius quàm vllum

pernicioso schismati, quo foelix Ecclesiæ rû-

paratur vnitas, locum daremus; Reuerendissi-

mos illos Præsules, qui tanquam Atlas coe-

lum, grauissimum disciplinæ in Ecclesiæ ex-

ercendæ

^k Heb. 13. 17.

^l Curtius L. 10.

^m 2. Pet. 2. 11

ⁿ Act. 23. 5.

Exod. 22. 28.

^o Epi. 69.

^{p. 1. Reg. 9.}

^{31.}

^q Iud. 11.

^r Apud Sto-

bæum. ser. 41.

^s Similis est

corruptio vi-

ctoribus, &

victis.

f Concil. Pa-
risienſ. apud.
Grac. diſt. 93.
can. 8.
i Orat. 21.
quæ eſt de
Athanaf.

* Interprete
Billybado
Pertheyme.
u Briſtoll.
x Mr. Edw.
Chetwind.
theolog.
Baccalaur.
Mr. Iohn
Goodman in
artibus Ma-
giſter.
Mr. Guiljel.
Yecman in
inartibus ma-
giſter.
Mr. Guliel.
Edwards.

ercendæ pondus, ſuis humeris prudentiæ &
pietatis verè magnis ſuſtineant; animis cole-
mus, precibus iuuabimus, ſummo defende-
mus opere; tanquam filij parentes, ſubditi
ſuos præſides, membra ſuum caput; ne Epiſ-
copos reiicientes habeamur ^f acephali; vt E-
piſcopis ſubijcientes nos, ſub ejſdem ex gra-
tiosâ eorundem munificentia gradum ac-
quiramus, per quem ſi Deus pro bonitate in
nos ſua volet, ad aliquod in Eccleſiâ dignita-
tis ſaſtigium foeliciter aſcendamus. Namq;
vti grauitèr, ſicut omnia alia, ^f Nazianzenus,
“ eo more educabitur, ita erudietur, qui Ec-
“ cleſiæ præfuturus ſit, & qui magnum Chriſti
corpus tractare debeat, ſecundùm magnum
Dei conſilium & prouidentiam. ^h τὸς ῥω κα-
ταβάλλεται τῷ μεγάλῳ πραγμάτων τὰς ὑποθέσει.
i. * quæ à longè amplas rerum magnarum
ſubmiſerat occaſiones.

41 Dixi, florentiſſimi Academici, quæ
habueram de his docenda; vtinam quàm
vellem; optimè! certè quàm potui pro meâ
tenuitate & varijs in populari verbi prædica-
tione occupationibus, celeberrimâ in ^u ciui-
tate, ſimul vnâ cum ^x collegis doctiſſimis,
pientiſſimis, ac candidâ ex morum conſue-
tudine ſuauiſſimis, benè quantum ſpero,
dicta

dicta existimabitis. Ex clauium enim harum
coelestium primò donante, vocationem Mi-
nistrorum omnimodam aperui; secundò ex
earundem naturâ, Ministrorum dignitatem,
diligentiam, & discretionem tradidi; tertio ex
donato primatum Petri nullum esse, ac Pa-
pe minorem ita conclusi, vt inde licet om-
nibus Dei seruis has coeli clauces cõcesserim;
tamen ordo sit tenendus, quo præsfit vnus;
multi subsint; omnes vnanimiter vnitatem
spirent, sperent, spectent in Dei gloriam per
Iesum Christum, cui cum Patre & Spiritu
sancto, trinuno Deo sit omnis honor, & glo-
ria in sæcula. Amen.

Benedicat Deus sementi vt tandẽ metamus.

Beati qui audiant sermonem Dei, & eum obser- Luc. 11.28.

uent. Gratia Domini nostri Iesu Christi; cha-
ritas Dei, & communicatio Spiritus

sancti sit cum omnibus
vobis. Amen.

z Institut. Iust.
lib. 2. tit. 1. & 8
& Cod. lib. 1.
tit. 2. l. 21.

definitam, sed & Imperatoriam, ^z quâ ædes
sacræ, & donaria, quæ ritè ad Dei ministe-
rium dedicata sint, alienari & humanis ob-
“ ligari nexibus prohibeantur, excepta causâ
“ redemptionis captiuorum, quia non est ab-
“ surdum animas hominum quibuscunque
“ vasis ac vestimentis præferri debere. Scio
versutos in suummet malum aliquos, hanc
vt tueantur rerum sacrarum vsucapionem,
aut supremum in Ecclesiæ res Principis pri-
uilegium subdolè subijcere; aut decimatio-
nis, quam ad certum habitationis locum
noluit astringi ante Concilium Lateranense
in palatio congregatum tertio, nouitatem
causari. Verùm enim uerò optimi Principis
suprema potestas in Ecclesiæ bona, Dei iura
non enervat, cum ^a *quod Deus coniunxit, nec
homo sciungat*. Deus enim decimas ministris
constituit in certum salarium. Rex igitur
Deo conformis Dei seruus easdem confir-
mabit, quotidie memor, & loci quem rectè
teneat supremi, vt Ecclesiæ sit nutricius; &
benedictionis diuinæ in diuitias decimatas
permanentis, prout notat ^b Augustinus,
“ Maiores, inquit, nostri idèd copijs om-
“ nibus abundabant, quia Deo decimas da-
“ bant, & Cæsari censum reddebant. Modò
autem,

b Augus. hom.
48. ex hom. 50

autem, quia discessit deuotio, accessit indi-
 catio fisci. Noluimus partiri cum Deo deci-
 mas; modò autem totum tollitur. Malè igitur
 dies Ecclesiæ connumerant, decimationis
 parochialis originem Lateranensi tribu-
 entes Concilio; cum & Augustini tempo-
 ribus multum præcesserit (nam Dionysius
 Romanus eam primus confecit) distinctio
 Ecclesiæ alicuius visibilis in certas parochi-
 as & Pares Magnitæ congregati sub Ar-
 nulpio decimas Ecclesiæ, cui prius debe-
 bantur, antiquæ designauerint. Certè frau-
 dem subleuo. Incertæ prætendunt se deci-
 mas soluturos, vt nulli vnquam soluant, Ec-
 clesiæ, quando nullum parochum decimas
 exigendi à parochianis ius tenere astruant,
 sua dilapidantes, vt Ecclesiæ bona rapiant;
 zelo reformationis, quam ad libitum suum
 solummodo efformant, plerunque perciti,
 vt donarijs Ecclesiæ manu sacrilegâ conge-
 stis ditescant; similes viatori prorsus Æso-
 pico, qui cum deuoratis amygdalarum nu-
 cleis, testas aræ imposuerit, vorum se probè
 soluisse arbitratus sit. Nam omnia possi-
 dentes, quæ ad ministros spectant, vi qui-
 dem infaultâ aut impropiationis, aut ex-
 emptionis, aut præscriptionis, aut pacti ali-

c An. Chr. 269
 Plat. in Dio-
 nyf. i. & Grat.
 d An. 126. 889.
 apud Gr. c. 16.
 q. i. can. 41, 42
 &c.

e Henr. 8. ad
 Militē Angl.
 Aft. & Mo. 6.
 hb. 10. in vitâ
 Cranmeri,
 p. 1758.
 f Vide Zehner
 Adag. centur.
 1. ad 51.

g Ioh. 10. 12.

h Vide Erasmi
adag. sub titu-
lo, Rixosus,
i Eurip. Phoe-
nissæ 1.

* Si leues arri-
puerint anas,
maiores mox
inferent.

k Claudian. in
Gigantomach

l Mat. 5. 39. 40

m In Mat. 5.
apud Ortho-
doxogr. 16. 2.
n Deut. 32. 35.

cuius clanculariò sacrilegi, Ministrum, ut-
cunque sedulo laborantem parte quidem
decimæ vix decimâ remunerant. Quò fit, ut
vel timidus, & qui lupum venientem videns fu-
giet, mercenarius in locum pastoris sufficiat-
tur; vel quidem si dignus fuerit præfectus,
statim de decimis ac alijs Ecclesiæ bonis ad
Pastorem ritè pertinentibus, Pastori cum
huiusmodi depeculatoribus aut priuatae si-
multates suboriantur; aut bella erumpant
publica; imò plerunque h^{is} Ptolemaica,
quâ (ut ille apud i^o Tragicum dixit) * οὐκ ἔστι
δ' ἀφ' ὧναις ἢν λάβουσι, ἔσσι λόγων πλείους ἐπιτελέει-
σιν.

20 k O nunquam peritura cohors, ò debita
semper

Cælis progenies, nullisq; obnoxia fati,
Cernitis, ut tellus nostrum coniuret in orbem

" Prole noua, dederisq; alios interrita partus?

Christi iam Domini consilium sequi expe-
dit, ut l^o ne obsistamus malo, sed qui te cadet in
dextram tuam maxillam, obuerse ei & alte-
ram: Et ei qui velit tecum contendere, ac tu-
nicam tuam capere, dimitte illi etiam pallium.
Hoc est enim verâ fide viuere, dixit m^o Chro-
matius, non præsentem vltionem, sed futu-
ram vindictam expectare ab eo, qui ait, n^o Mi-
hi

hi vindicta, ego retribuam, dicit Dominus.
 Nam ^o à malo non vincemur, vincentes ma-
 lum bono, scilicet, simplex malum bono du-
 plici, tùm patientiæ, quâ inter media iniuri-
 arum tentamenta p animas sic possideamus,
 vt ¶ dum nobis ipsis dominari discimus, *hoc*
ipsum incipiamus possidere quod sumus; tum
 benignitatis, quâ ipsos quos portamus, verè
 amantes ^r emolliamus, ^t carbones coacer-
 uando, id est, ^t vrentes pœnitentiæ gemitus,
 quibus superbia sanatur eius, qui dolet se
 inimicum fuisse hominis, à quo eius mise-
 riæ subueniatur. Nam vt benè ^u Chryso-
 stomus, Iracundia per iracundiam non com-
 pescitur, sed irritatur amplius, quemadmo-
 dum si ignis cum igne coniungatur, maior
 flamma succenditur. ^x *Seruum equidem Do-*
mini non oportet pugnare, sed placidum esse er-
ga omnes, præcipuè de bonis hisce terrenis,
 quæ viro verè pio instar lanæ sunt caprinæ,
 cum ¶ facillè terrena spernant, qui sperant
 ecclestia. Sicut igitur ^z *Iosephus pallium demi-*
sit in manu meretricis, fugiens cum pallio
 meliore castitatis: sic & tu proijce pallium
 opulentiae terrenæ in manum calumniato-
 ris, & fuge cum meliore velamento pacis &
 iustitiæ, ne fortè dum vendicare vis corpo-

o Rom. 12. 21

p Luc. 21. 19.
q Greg. hom.
35. & 40.r Theodulus
Presbyt. in 12.
Rom.s Pro. 25. 21 &
Rom. 12. 20.t August. lib. 3
de doctr. Chr.
cap. 16.u In opere im-
perf. in Mat.
hom. 12.

x 2. Tim. 2. 34.

y Chrys. ibid

z Gen. 39. 12.

³³ ris vestem, pretiosissimum tuæ animæ vesti-
^{* Raban apud} mentum amittas. * Cum enim pro terrena
^{Aquinat. in} re pax à corde cum proximo scinditur, ap-
^{Mat. in 5.} ³³ parer, quod plus res quàm proximus ama-
^{Mar.} tur, contra morem Apostoli; qui ** non res,*
^{* 2. Cor. 12. 14} *sed ipsos querebat Corinthios.* Namque fide-
^{a Luc. 5. 10.} les verbi Ministri ^a *vinos capient homines,*
^{b Mat. 13. 47.} ^b *ampla prædicationis synceræ sagena in pro-*
fundum mundi mare inmissa, ut omne pis-
cium genus capiant. Quare si stipendia cu-
piamus, ut capiamus nobis verè debita; in
sacrilogos surreptores depugnabimus armati
primò, scuto patientiæ, quâ fortiter illatas
iniurias repellamus; tum thorace beneficen-
tiae, quâ hostem obortum nobis devincia-
mus arctiùs; deinde verbi gladio, quo vomi-
cam conscientiae ulceratæ aperientes, vitam
demus homini, contra quem denique gla-
leam induemus efficacis orationis, ut tan-
dem resipiscat; Ecclesiam non oppugnet;
Pastores non defraudet; gregi solidissimum
solatium non subducatur; sed sumptum non
spectans, futurum fructum computans, do-
^{c Chrys. hom.} ^{18. in Act.} ^{Apost.} *tem è decimis Ecclesiæ Christi sponsæ tam*
^c *amplam ascribat, ut inde illi datum benedi-*
^c *ctionis prædium multiplicetur, dum preces*
^c *illic perpetuæ propter illum; laudes & syna-*
xes

ima vesti-
pro terreni
nditur, ap-
imus ama-
i *non rei,
que fide-
homines,
ena in pro-
omne pif-
pendia cu-
debita; in
us armati
iter illatas
beneficen-
deuincia-
uo vomit-
tes, vitam
nique gē-
ut tan-
ypugnē;
difficium
tum non
itans, do-
onſæ tam
a benedi-
m preces
& syna-
xes

xes propter illum fiant, simul cum oblatio-
ne per singulos dies Dominicos. Hæc e-
nim vnanimis Pastoris cum potentibus sui
gregis arietibus conuersatio Deo placet, qui
pacificos appellat beatos sui filios; gregi pro-
dest, dum quò minus regantur minores, ma-
iores non impediunt; denique Pastori non
paruum iam cedit in emolumentum, dum
in Dei gloriam, suæque diligentiae certum
testimonium; *Fructus iustitiae seritur in pace*
q̃s qui dant paci operam.

21 Verum iam secundò, ut à factis in-
iustis ad iniqua descendamus iactata in Mi-
nistros sub dignissimo Sacerdotis nomine
dictoria; sic in rabulas hos spurcissimos^f mo-
re geophyræorum sannas in sanctissimos Dei
seruos impudentèr proijcientes clamat Pro-
pheta, & *Contra quem oblectatis vos? contra*
quem dilatis os? protrahitis linguam? Annon
estis nati defectione? semen falsum?^h *Ne attingi-*
totote meos, & Prophetas meos ne affici-
totote malo. Nā si quis legatū hostiū pulsasset,
ⁱ contra ius gentium id commissum esse exi-
stimatur; quia sancti habentur legati.^k Le-
gati enim quod appellati fuerant superbius,
Romani Corinthum, totius Græciæ lumen
extinctum esse voluerunt. Anne ergo Deus

d Mat. 5.9.

e Jac. 4.18.

f Vide Eras-
m. adag. sub titu-
lo, Scurrilias.

g Esai. 57.4.

h Psal. 105.15.

i Digest. li. 50.
tit. 7.1.17.k Cic. pro le-
ge Manliæ.

ad suorum seruorum ludibrium filebit?

* Nemo impune euasit e-
leuatus contra
maiores.

1 Ep. 3. ad Mag
nel.

m Tertul con
tra Scapul. c. 4

cc

n Act. 9. 9.

o Plautus in
Truculento,
Act. 4. sc. 2.

* Stultus ma-
iori quicunq;
resistere tētat,
Vincitur &
magno poenā
subit inde pu-
dore.

p Hesiod. l. 1.
373-39 hēmeron.

q Isidor. Etym
lib. 7. cap. 12.
r Heb. 8. 5.
s Heb. 10. 14.
t 1. Pet. 2. 5.
u 2. Cor. 5. 20.

* Οὐδ' εὖς ἐμνην ἀπμάχων, ἐπέρθως καλὰ δ' ἔφ' ἀντι-
vov, dixit^l Ignatius, probans legationis no-

stræ superbam violationem non fore impu-
nitam, exemplis Coræ, Dathan, & Abiram,
Absolonis, Oziæ, Saulis, & aliorum in ter-
ris gigantum, quorum infaustam minando
m sobolem non terremus, qui non ti-

cc

memus, vt omnes saluos facere possimus,
monendo μὴ δειμάχων. Namⁿ *durum est* cui-
quam *contra stimulos calcitrare*. ° Si enim
stimulos pugnis cædis, manibus plus do-
let.

* Ἀφ' οὗ δ' ὅτε ἐθέλει πρὸς χρῆστας ἀντιεῖν,
Νίκης τι εἶρηται, πρὸς τ' αὐχισιν, ἀλγέα πάσχει.

dixit non sine certa ratione vetus P. Ascræus.
Nam mentibus illudentium sacram Mini-
sterij functionem cauteriatis stimulos agit
altos omnipotens Iehoua; dum irrideant,
quos humillimè sub dignissimis sacerdotis
& presbyteri nominibus reuereri debent,

αὐτοκατακριτοί. Quis enim sacerdos, q nisi *sacra*
qui dederit Deo pro hominibus? ° Aaronici
quidem *typis*,^f Christus solus *verè*; ° nos in
illo omnes *spiritualitèr*, Ministri ° *personatim*,
dum & Dei sub personā quasi sacrum vobis
verbum dent; & vestram coniunctam in Ec-
clesiā

clesiā repræsentent inter precandum. Nobis ergo, opinor, non erit opprobrio, quod vestrum in summum tendit honorem, quandoquidem vos nobiscum sacerdotium geritis spirituale; & nos pro vobis apud Dominum solummodò exercemus Ministeriale; ut dixit ^z Apostolus, *Non nos ipsos predicamus, sed Christum Iesum esse Dominum; nos autem servos vestros propter Iesum; in quo tamen bene si præsumus Presbyteri, maximè laborantes sermone & doctrinā, honore quidem digni habebimur duplici, scilicet & necessa-* ^z *Danxus in locum ex Chrysost homil. in 1. Tim. 5. 17*

rio vitæ subsidio, & debitā personæ nostræ reuerentiā; nisi ipsis velimus Ethnicis peiores existimari, ^a qui genus sacerdotale ad regnum prouehere sæpissimè solebant.

22 Nam tertio, ut à dictis apertis ad intima penetremus cogitata animi, quid ita malè plerunque audimus, nil mali meriti? Certè cor maleuoli non potest non eicere venenum exæstuans. ^b *Ex abundantia enim* ^b *Mat 12. 34.*

cordis os loquitur, ut inde percipiatur quid sit in corde, prout dixit ille ^c Ethnicus, *αὐ-* ^c *Menander in tenarijs.*

σπος χαράδατος ἐκ λόγου γυαλίζετο. Quid autè est, ^d *Viri forma ex sermone deprehenditur*

quòd nos sic oderunt? Innata quidem carnis in spiritum repugnantia, quā ^d obsequi- ^d *Terent. Andria, Act. 1. sc.*

um amicos, veritas odium parit. Nam sicut

mor-

e Luc. 6. 26.

f Mat. 5. 12.

g 1. Ioh. 3. 9.

h Mat. 13. 25

i Tertul. l. de

præscript. ad-

uerb. l. 2. c. 2.

k Ioh. 15. 19.

l Ioh. 3. 19.

morboſis ſalubria non tam ſapiunt, quàm
 quæ ſunt nociua; quippe dum agant in mor-
 bum, ſunt moleſta; quando quæ noceant,
 delectant ex conſenſu: ita veritas impijs gra-
 uis eſt auditu, quando error dulce canit,
 quippe hic naturæ conſonect, cui quidem
 illa ex gratiâ Dei repugnet. Sic enim ^e falſi
 laudabantur prophetæ, cum veridici ^f perfec-
 tionem grauem paſſi fuerint; ſic quondam
 pſeudapoſtoli, & hæretici orthodoxis præ-
 ponebantur. At à quibus? Non à bonis, in
 quibus ^g ne peccato dent operam, ſemen perma-
 net: verùm à ſeducſtis aſtutiâ diaboli, uti ſo-
 let, ^h Zizania intermiſcentis. Nam ⁱ hæreſes
 de quorundam infirmitatibus habent, quod
 valent, nihil valentes, ſi in benè valentem fi-
 dem incurrant. His igitur Chriſti verbis
 præmoniti de cauſa huius odij genuinâ præ-
 muniamur; ^k Si ex mundo eſſetis, mundus,
 quod ſuum eſt, amaret; quia verò ex mundo
 non eſtis, ſed ego elegi vos ex mundo, propterea
 odit vos mundus. Vlulæ enim lucem non cu-
 rant; an lux erit ideò culpanda? ^l Hac eſt
 condemnatio, quòd lux venit in mundam; ſed
 dilexerunt homines potius tenebras, quàm lu-
 cem; quia ſunt eorum mala opera. Illorum ita-
 que non timebimus inuidiam, quorum de-
 rogatio

rogatio vitæ nostræ approbatio sit ; quia (vt
^m Gregorius rectè dijudicat) iam ostendi-
 tur nos aliquid iustitiæ habere , si illis dispi-
 cere incipimus, qui non placent Deo. Quod
 enim ad personas Ministrorum attinet, *con-*
tumelia nostræ respectu loquor, velut quòd nos
infirmi fuimus. Verùm in quo audaciâ *vti*
velit aliquis (vt desipiens loquor, quemad-
modum ⁿ Apostolus) *audaciâ uti volumus* ⁿ 2. Cor. 11. 21
 & nos. Viri estis ? Sumus nos. Christiani
 estis ? Sumus nos. Nati fuistis probis paren-
 tibus ? Nascimur nos. Rectè bonis literis fu-
 istis educati ? Fuimus & nos. Tales de nique
 estis, qui probos educationis fructus profe-
 ratis ? Non loquor temerè ; superiores mul-
 tò hac in re sumus nos ; ex priuatis studijs
 magis instructi ; in publicis negotijs seu
 mundi (licet de hoc non efferimur) seu ip-
 sius Ecclesiæ, cuius sumus Ministri, multò
 amplius expediti, ^o *non cum calliditate ambu-* ^o 2. Cor. 4. 2.
lantes ; neque falsantes sermonem Dei ; sed in
declaratione veritatis, commendantes nos ipsos
apud omnem conscientiam hominum, in conspe-
ctu Dei. Quid enim si fuerint aliqui Pasto-
 res ob silentium, & aliquam vitæ turpis la-
 bem suo gregi scandalosi ? Certè ^p *est ne-* ^p Mat. 23. 7.
cesse, ut eueniant offendicula, veruntamen

ua homini illi, per quem offendiculum eue-
nit; præcipuè si Pastor sit, qui *perdit, ac dis-*
pergit gregem pascui & non visitat. Namque
vt verruca in facie magis eminet ad formam
aliquatenus commaculandam, quàm si vlla
alià in corporis parte hæreret infixa: ita

r Iuuenal. sat. 8. *Omne animi vitium tanto conspectius in se
Crimē habet, quanto maior, qui peccat, habetur.*

f Ambros. lib. de dignit. sa-
cerd. cap. 5. Quippe sicut validioribus morbis capite vi-
tiato, reliquum necesse est corpus inunda-

“ tione superioris morbi lethalitèr irrigari; ita

“ & ij qui caput videntur esse Ecclesiae, mor-

“ bo pestifero fraternum vitiant corpus, vt ni-

“ hil ex totius corporis compage insauciatum

“ possit euadere. Ideoque malos & minùs i-

doneos nullo modo Ministros excusare ni-

rimur, toto corde peroptantes, vt vel non or-

dinati vnquam fuissent, vel post ordinatio-

nem comperti moriones è pascuis opimis

essent depulsi, facti tanquam, *Gibbonita*

putatores lignorum, & aquam haurientes pro

domo Dei; qui post euadant in Nathinaeos,

i. u seruos dedititios, *x* Leuitis, vt Leuitæ

Sacerdotibus operam præstiterunt, seruien-

tes. Attamen *morti non y tradetur iustus cum*

iniusto: nec totum corpus ob nauium aliquè

abscindetur. Sicut bonus malum non soluit

z Ios. 9. 21. 27
r Iunius in lo-
cum.

x Lyra in 1.

Chr. 9. 3. &

Sigon. li. de

rep. Hebr. c.

78 & Ribera

l. 3. de Temp.

cap. 4.

y Gen. 28. 25.

à culpâ ; ita malus bonum ad poenam non ligat. Quòd enim malus fuerit Minister, hominem sonat ; quòd bonus, Dei gratia est. De illo benè speres ; de hoc Deum laudes : de singulis quales quales extiterint, rectè iudices ex charitate ; quæ cum ^a *multitudinem* ^z 1. Pet. 4. 8. *peccatorum operiat*, te, quisquis fueris, qui irideas, persuadebit silentio potius tegere, quàm sannis insanis pudenda parentum, qui te Christo gignant, impudentèr patefacere, nisi velis ^a Cham haberi, Omnis enim ^a Gen. 9. 22. improbus, inquit ^b Ambrosius, quoniam ^b De Noe & ipse deuius disciplinæ est, aliorum lapsus nò ^{arca, cap. 30.} solum pro sui erroris solatio accipit, quòd confortes inuenerit culpæ ; verumetiam improbo lætatur affectu, tanquam sua ipse dicta correxerit. Sed ^c *adueniente improbo, venit etiam contemptus, & cum ignominioso probum.* ^c Prou. 11. 3. Nemo igitur (vt hæc verbis ^d Chry- ^h Homil. 4. in sostomi concludam) contemnat vincula Ecclesiastica. Non enim homo est qui ligat, ^{cap. 2. ad Hebr. & Grat. p. 2. can. 1. q. 3. cap. 31.} sed Christus, qui hanc potestatem dedit, & dominos fecit tanti honoris.

23 Verumtamen hæc non dixi, quòd desides includam, includendo & excusem eos, propter quos nomen Dei inter impios Atheistas blasphematur. Nam dignitas est clauium

- clauium, non vt reiectæ in angiportum aliquem, exedantur rubigine, sed vt ex diligenti coruscent vsu. Quod enim ^e Salomon dixit sub parabolâ; (*Diligentèr cognosce praesentes pecudes tuas: attende animum ad greges*) vrsit planè Paulus tùm ad Ephesinos praedices, vt ^f attendant sibi ipsis, & toti gregi; tùm ad Timotheum eorundem Episcopum, vt ^g *vigilet & in omnibus; perferat iniurias; opus peragat Euangelistæ; suis Ministerij plenam fidem faciat, ^h pradicando, instando, inuasiuè, ⁱ opportunè volentibus; importunè nolentibus.* Diligentia enim, cùm in omnibus rebus, tùm in Ministerio plurimùm valet, ^k hæc præcipuè colenda est nobis; hæc semper adhibenda; hæc nihil est quod non assequatur. Animum inueniendi dat. Namque ipsum ingenium à tarditate incitat. Copiam dat dicendi. Nam ^l *Manus sedulorum dñat ipsos.* E squallore ad honorem assiduus labor enitentes eleuat. Nam ^m *vidisti virum diligentem in suo opere? ante Reges consistet, non consistet ante obscuros.*
- ⁿ *Non latet obscuro, quem tollet ad aethera virtus.*
- ^o Heb. 3. 2. Ideoque ^o Moyses fidelis in totâ Dei domo: ^p Iere. 7. 25. ^p Prophetæ surrexerunt manè, vt prædicent; ^q Ioh. 17. 4. Christus ipse ^q consummauit opus, quod Pater dedit

dedit illi, ut faceret; idque in exemplum suis ^{r Hieron,}
vicarijs, qui sūt vel fors Domini, vel quibus ^{epist 7. ad.}
fors est Dominus: duabus de causis (teste ^{Nepotianum.}
Philone) quarum prima est, quod partici- ^{1 Lib. de præ-}
pes fiunt eorum quæ Deo sacrantur à gratis ^{33 mio sacer-}
hominibus; secunda, quod ideò circa Dei ^{33 dotum,}
cultum solū occuparentur. Nemo enim ^{33 2 Tim. 2. 4.}
qui militet, implicatur huius vitæ negotijs, ut
e placeat, à quo delectus est miles.

24 Quare non est, quod fuci, quò mi-
 nus diligentèr grauib; Ministerij negotijs
 se accūmodent, se cordiam tueantur; aut
 curis secularibus; aut vsu liturgiæ; aut lega-
 liquartanæ, seu menstruæ concionis vllā
 sufficientiā. Nam primò in illos curis mun-
 di Ministros ab officio retractos, atque im-
 peditos ^{u Luc 9. 62.} *planè pronunciat, quod*
mo, qui manu suā ad motā aratro, respexerit ad
ea quæ retrò sunt appositus est ad regnum Dei.
Arator enim nisi incuruus, præuaricatur, in-
quit * Plinius; & præuaricator y Vlpiano est, ^{x Lib. 18. c. 19}
quasi varicator; qui diuersam partem adiu- ^{y Digest. l. 47.}
uat, proditā causā suā: sicut ille, qui tanquam ^{tit 15. l. 1.}
Demas Paulum, Christum relinquens, am- ^{z 2. Tim. 4. 10.}
plexus fuerit præsens sæculum, quantum in il-
lo est, prodit se, & Christum sæculo. Scio
familiæ esse prospiciendum, ^{a 1. Tim. 5. 8}
infideli

infideli peior videre. Sed Deus antea te per-
spexit, tanquam Israellem, ^b in domos plenas
te adducendo, quas non impleuisti; & ad ci-
sternas effossas, quas non effodisti; ad vineas &
oliveta, quae non plantaisti: ut illam bonorum
Ecclesiasticorum partitionem facias, quam
Juliano Brundusienſi praescipſit ^c Gelasius,
ſcilicet ut reditus Eccleſiae & fidelium obla-
tiones in quatuor partes diuidas, quarum v-
nam tibi ipſe retineas; alteram clerici (qui
forſan tibi ſubſint largâ in parochiâ) pro of-
ficiorum ſuorum ſedulitate diſtribuas; fabri-
cis (ſcilicet templi, ac aedium illarum qui-
bus habitatis, Miniſtri propriarum) tertiam;
quartam pauperibus & peregrinis habeas ſi-
deliter erogandâ. Habebat enim & Domi-
nus oculos (dixit ^d Auguſtinus) & à fide-
libus oblata conſeruans, & ſuorum neceſſita-
tibus, & alijs indigentibus tribuebat. Tunc
primùm Eccleſiaſticae pecuniae forma eſt in-
ſtituta, vbi intelligeremus, quòd vbi praece-
pit ^e non cogitandum eſſe de craſtino, non ad
hoc fuiſſe praeceptum, ut nihil pecuniae ſer-
uetur à Sanctis; ſed ne Deo pro iſta ſeruiat-
ur, & propter inopiae timorem iuſtitia de-
ſeratur. Dixit Dauid: ^f Puer fui, etiam conſe-
nui; ſed non vidi iuſtum ita derelictum, ut
ſemen

b Deut. 6. 11.

c Apud Grati.
p. 2. cauſa 12.
q. 2. can. 36.d To. tract.
62. in Ioh.

e Mat. 6. 34.

f Pſal. 37. 25.
& 26.

semen eius quareret panem: Toto die gratiam facit & mutuat, & semen eius est in benedictione.

Atque Paulus ex promisso s Iehoshuæ

g Ios. 1. 9.

facto pressius urget, ut mores nostri sint alieni ab avaritia; sumus & nos contenti presenti-

bus, quandoquidem Deus dixerit, *h Nequa-*

h Heb. 13. 5.

quam te deseram, neque unquam te derelin-

quam. Malè equidem nobis (inquit i Tertul-

i Lib. idololat. cap. 12.

lianus) de necessitatibus humanæ exhibiti-

onis supplaudimus, si post fidem obfigna-

tam dicimus, Non habeo quo viuam. Fides

famem non timet. Quapropter quemadmo-

dum Pythagoras dedit symbolum, quo vult,

k Clem. Alex. lib. 3. Stromæ

ut à fabis abstineamus, quia steriles efficient

eos qui comedant: ita post multos alios, be-

nè nos Ministros fratres moneamus de opu-

lentiâ non affectandâ, quandoquidem ple-

runque euenire conspiciamus, ut *dines* ^l *in*

l Luc. 12. 21.

mundo non sit in Deo dines. Ut enim fabarum

filiquæ illas plantas, quarum radicibus sint

m Theophr. de causis naturalibus apud Clem. vbi sup.

appositæ, exiccant; exiccando & corrum-

punt: sic externæ opum species cordi Chri-

stiani appositæ, illud omni gratiæ diuinæ

uiuifico succo priuant, priuando putrifaci-

unt, putrifactum tricipiti illi Cerbero co-

medendum in inferno proijciunt. Ita verum

illud Pauli est, ⁿ *quod qui volunt ditescere,*

n 1. Tim. 6. 9, 10.

F

in-

incidunt in tentationem & laqueum; & cupiditates multas amentes & damnosas, quae demergunt homines in exitium, & interitum: siquidem radix omnium malorum est amor pecuniae, quam quidam dum appetant, aberrarunt à fide, & seipsos transfixerunt doloribus multis.

o Theognis
vers 150.

* Diuitias demon pessimo dat hominibus.
p In gnomis diuersi.

* Nullus diues euasit, cum iustus sit.
q Prou. 28. 22.
r Mercer. & Remus in locum.

f Prou. 20. 21.
t Psal. 62. 11,
12, 13.

o * Χρήματα μὴ δαίμων, ὃ πάγκαιρ' ἀνδρὶ δίδωται.
— P Nam quae reuerentia veri?

Quis metus aut pudor est unquam properantis auari?

* Οὐδ' εἰς ἐπὶ ταῖς παχέως δόξας ὦν. Nam ꝑ accelerat ad substantiam vir malignus oculo (& internè ex inuidia, & externè ex sorditie,) sed ignorat inopiam sibi obuenturā. Certè ꝑ possessioni accelerata in initio, etiam fini illius non benedicetur. Ne igitur confidatis vos oppressioni, atque rapinā ne euanesceatis; opulencia si abundet, ne apponatis animum. Semel enim loquutus est Deus; bis idem audiui (ecce filium triplicatum!) robur esse Dei; & tuam esse, Domine, benignitatem: te repensurum cuique secundum opus suum.

u T. C. defenf.
1. tract. 9. ca. 1.
diuis 1.
x Lincoln in
tab. appendic.
art. 2.

25 Secundò, quod ad vsum Liturgiae illius optimae nostrae Anglicanae, quam ex vna parte schismatici nequiter carpunt, tum quod u è Missali Pontificio volunt eandem defumi, tum * quod sit longa nimis, minus com-

commoda, cum quâ plenè factâ fiat verbi
 prædicatio; ex aliâ verò segnes quoad vsum
 eius rectum, ac genuinum, omninò peruer-
 tant, dum frequentem eiusdem, ac certum
 vsum iudicent latis esse causæ, propter quam
 à prædicando Dei verbo desistant; quòd, in-
 quam, sic alij ex curiositate illam parui pen-
 dant; alij ex torpidâ nimis eandem colere
 videantur otiositate; vtrique desipiunt; illi
 in scientiam, quam experti de agendis in
 Ecclesia Theologi probè tenerent; hi in
 conscientiam, quâ ad vtrumque præstandum
 ligantur, vt liturgiam faciant, verbi diuini
 declarationem non omittentes. Errant equi-
 dem priores & in verâ liturgiæ origine expis-
 candâ, & in stricto eiusdem vfu. Nam vt-
 cunque lego y Regem illum, quem ostende-
 runt terris tantùm fata, neque vltra esse si-
 nunt, Deuonienſibus respondiſſe rebelli-
 bus, quod hæc noſtra Liturgia ſit eadem
 cum veteri Latinâ Miſſâ, paucis ridiculis &
 blaſphemis, quæ malè ſonarent Anglicanis,
 ritè ademptis: tamen inde è Miſſali deſum-
 pta non probabitur; quandoquidem eiuf-
 dem formam antiquiſſimæ Eccleſiæ primi-
 tiuæ praxi per omnia conuenire comperie-
 mus, ſi illam conferre cum publicis Eccleſiæ

y Edward. 6.
 in reſponſ. ad
 artic. Deuon.
 apud Fox. Act
 & Monum. 2.
 lib. 9. p. 1269.

z Apolog. 2.
vbi totam for-
mam recitat.
a Moræus de
Missal. l. 1. c. 3.

b 1. Thess. 5. 21

c D. Whitgift
vbi sup. Hoo-
ker lib. 5. & D.
Boys.

d Apud Mar-
in sine tel.

sub illis ^z Iustini Martyris temporibus exer-
citijs velimus. Imò, sic eandem graphicè ex
archiuis veterum descripsit ^a nobilis ille Gal-
liæ Plessæus heros, vt mirer doctiorum vllū,
è Missali, quod ferruginem ineptiarum con-
gestam simul continet, orthodoxum illud
nostræ Communionis volumen depromp-
tum asserere. Atque tamen si ex illa, nostra
hec legenda defœcatione oportunâ sume-
retur; annon nostris licuit Patribus religio-
nem ad primæua reducentibus, ^b *Omnia pro-
bare, & quod bonum est retinere?* Quoad ma-
teriam, fidei analogiæ in verbo Dei scripto
expressæ concordat. Quæ enim obijciunt
oppugnantes, scilicet in nostræ Ecclesiæ
summum stabilimentum à ^c fortissimis ath-
letis diluta tolluntur. Atque quod ad for-
mam, antiquissima est, constans è confes-
sione, Psalmodiâ, lectione verbi, & concione à
Pastore habendâ, & post cœnam Domini
celebratam statis temporibus, intercessione
pro Ecclesiâ atque gratiarum actione. Lega-
tur forma ^d Geneuensis, quam tantoperè hi
affectant; eadem est quoad ordinem, quoad
verba etiam non multum discrepans. At no-
stra nimis longa. Equidem non; nisi bona
agendo sitis defessi. At verbi longiorem præ-
dicationem,

dicationem, quæ magis est necessaria, ple-
 runque impedit. Iniqua est & odiosa de præ-
 dicationis, & precationis necessitate collatio;
 quandoquidem sine nausea summâ cum a-
 nimi deuotione utrique attendemus, nisi si-
 ne commodo velimus prædicare, & sine ze-
 lo precari. Religio haud auris, aut oris; sed
 totius est praxis Christiani, qui totum si per
 diem eiusdem exercitijs à Ministro detine-
 retur, non indignaretur, cum ^e sub lege pij à ^e Neh. 8. 4.
lucē vsque ad meridiem Ezram legentem Dei
 legem audierint, & sub Euangelio ^f Paulus ^f Act. 20. 7.
*sermonem vsque ad mediam noctem protrax-
 erit.* Sed rarò quidem euenit, vt omnia Li-
 turgiæ officia die vno sint simul perficienda:
 vbi etiam si acciderit, Minister haud ita iam
 singulis est deuinctus, quin vt aliqua prout
 illi videbitur, ad quoddam omitat temporis
 interstitium, apprimè necessarijs maximè
 inseruiens. Nimiam non exposcit lex nostra
 diligentiam: *Bonus & moderatur res suas ex of-
 ficio.* Attamen hinc deses nequiter otandi
 ansam non arripiet. ^h Vbi enim est oratio, ^h Lib. de Vi.
 verbum adsit, vult Ambrosius: sic legetur ^{duis.}
 precatio, vt verbi prædicatio à bono Dei vi-
 ro non negligatur. Vt enim ⁱ Aaron cum in ⁱ Exod. 28. 34
 Sancto sanctorum ministraret, *pallium induit* ^{35.}

*amiculi, in cuius fimbrijs gerebat tintinnabulum aureum, deinde malogranatum, tintinnabulum aureum, deinde malogranatum, ut audiatur sonus eius, quum ingrediatur ipsum san-
ctum coram lehoua, & non moriatur: ita verus Dei Minister, cum suum in Ecclesiâ munus obierit, & voce utetur prædicationis, tanquam tintinnabulo, & fragranti prædicationis odore procedet, tanquã malogranato, quandoquidẽ prædicationem zelo condiat, ut sit efficax; & prædicationis prædicationem suppleat scientiã, ne sit inutilis. Insecta certè, ac odiosa est eorum, quæ ad salutem animæ simpliciter sint necessaria, facta collatio. Omnibus est orandum; Ministro autem, & orandum, & prædicandum; illud ex Christiani; hoc ex officio Ministerij præstandum, ne^k iram contra se occulti iudicis exigit, si sine sonitu prædicationis incedit. Necessitas enim mihi incumbit, dixit^l Apostolus; *Ve autem mihi est, nisi euangelizem.* Præconis quippe officium suscipit, dicit^m Gregorius, quisquis ad sacerdotium accedit, ut ante adventum iudicis, qui terribiliter sequitur, ipse, scilicet, clamando gradiatur. Ut enim Iohannes Baptista postremus sub legeⁿ Prophetæ Christum^o gratiã, & veritate plenum*

P voce

2 Gregor. li. 4.
Regul. ep. 24.

1 I. Cor. 9. 16.

m Pastor p. 1.
cap. 4.

o Mat. 11. 11.
o Job. 1. 14.

⁊ voce clamantis in deserto præcessit: ita nos ^{p Ioh. 1. 23.}
 sub Euangelio, quos Deus ⁊ ultimos Christi ^{q 1. Cor. 4. 9.}
 Ministros spectandos proposuerit, Chri-
 stum ad iudicium venturum sic præimus, vt
 præcedamus, sed non præcellamus; anteceda-
 mus ad sequentis obsequium, non ad pro-
 priæ potestatis iudicium. Vox enim non est ^{r Serm. 137.}
 ipsa iudex, dixit ⁊ Chrysologus, sed nuncia »
 iudicantis: verbum iudicat; vox prætonat: iu- »
 bentem potestas respicit, non clamantem. »
 Hoc igitur fateatur, testetur, asserat vox ipsa; »
 præco ipse, qui clamat; ^(Mat. 3. 11.)
Qui post me venit, fortior est me. Quare? Quia in me terror est;
 in illo est sententia distringenda tum in po-
 pulum, qui voci non obediat (nam ⁊ ^{t Ezech. 33. 6,}
propter iniquitatem suam tolletur) tum in præconem, ^{7, 8.}
 qui voce non clamauerit: nam sanguinem
 populi è manu speculatoris reposcet.

26 Tertiò igitur conciones illæ quar-
 tanæ, aut in mense semel factæ, nullo modo
 correspondent, vel officio Ministri, vel po-
 puli indigentia: Non officio Ministri. Quo-
 niam, vt ^{u Mat. 12. 5.} legales sacerdotes Sabbato, quo
 populus requieuerit, laborabant: ita nos die
 verè nostrâ Dominicâ, quâ populus conuo-
 catur, vt verbum Dei excipiat, Dei verbum
 efferemus, si villo in Dei populum amore af-

x Esai. 62. 7. 8.

ficiamur; prout^x Esaias emphaticè clamat:
Super muros tuos, urbs Ierusalem: halaimorum pra-
ficio custodes totâ die, ac totâ nocte iugiter non
tacituros; Qui commemoratis Iehouam, ne esto
silentium vobis, & ne permittatis silentium esse
de illo, donec stabiliat, & donec disponat Ieru-
schehalaimis laudem in terra. Id muneris enim

y Plutarch. in
 Apoph. Gr. &
 Lat.

nostrum est super Dei populum, quod sum-
 mâ de Thebanis curâ exercuerit bonus^y E-
 paminondas, qui ciuitate festû agente, (qual-
 libus & cogitabundus obambulabat, vt liceat
 illis omnibus potare, & animo esse ociofo.

z Gen. 31. 39.

cc

a Homil. in
 Gen. 38.

cc

Quoniam pastor bonus vigilat, vt grex secu-
 rè dormiat; nullum eius verè tutandi gratiâ
 laborem subterfugiens, vt^z *Iacobum absume-*
bant astus diu, & gelu noctu. Anima est enim,
 quæ docetur, ait^a Chrysostomus; illic mul-
 tus est animæ & corporis labor. Ecce etenim

b Ion. 4. 11.

desendam populi indigentiam! Comper-
 tum est certissimè, plures iam in nostris An-
 glia parochijs spiritum ducere, qui non nô-
 runt inter dextram & sinistram discernere,
 quàm^b quondam in Ninive Assyriæ me-
 tropoli vitam duxere: quorum quidem er-
 gô disertis præconibus est balbutiendum;

c Esai. 28. 11.

^c *Præceptum præcepto, præceptum præcepto; de-*
lineatio, delineationi; delineatio delineationi;
pauculum

pauculum hic, & pauculum illic. An ^d *enim o-* ^d *ier. 8. 12.*
pebalsami nihil in Gilhade? An medicus nul-
lus ibi est? Cur ergo non conualuit filia mei po-
puli? Est quidem scientia inter nos omnifa- ^e *El. 11. 9.*
ria, velut aque ^e *maris alueum operientes:*
Sunt etiam nobis plurimi ingenio ac indu-
striâ valde pollentes, qui tanquam ^f *Thabo-* ^f *ud. 8. 18.*
ritali forma existunt, quali filij Regis. Ve-
rùm ^g *saginaturs leſchurun recalcitrat:* ^g *Deut. 32. 15*
lia matrem deuorauit. Cum enim quis di-
uinijs prætextu pietatis fallaci corrasis abun-
det, otatur; quasi minùs illi opus sit tanta ca-
pellere; quasi satis laborauerit; quasi non sit
ei populus iam prætereâ procurandus, vt qui
ab illo satis pridem fuerat institutus. Atat?
Tu Pastor subdole, ac tarde, audi quid dixe-
rit tibi atq; alijs tuę sortis Ecclesiastes; ^h *Ma-* ^h *Ecclesiastes*
ne fere semen tuum; & vesperi ne remittito manũ ⁱ *11. 6.*
tuam; Nam ignoras quidnam rectum sit, hoc ne ⁱ *In Ecclesi-*
an illud; an vero ambo hæc ex aquo bona sint. ^k *Ter. Andr.*
Nam præterquam quod tibi, quò coronam ^l *Pindar.*
gloriæ adipiscaris, ad finem in bono sit per-
seuerandum, (vti locum interpretatur rectè
Olympiodorus) aduertat atq; approbes ex
propriâ in mundanis experienciâ, k com-
modius esse duplici spe vtier. Quoniam (vt
verbis te^l Lyrici compellem)* ^{αγαστα; δὲ πρ-} ^{duz anchoræ}

ἀντ' ἐν χειμαρίᾳ νυκτὶ θοᾶς ἐκ νότος ἀπὸ πικρῶν θύων
ἀγρυπνᾷ. Tēpora periculosa sunt; populus incertus, qui citissimè ^m *de monte in collem abeunt*, si tu neglexeris. Danda autem tibi de

m Ier. 50. 6.

n August. l. de
Pastor, cap. 10

quouis errante ratio est. ⁿ Quid prodest, si offeras pellem signatam? Paterfamilias vi-

am ouis requirit. Vt igitur de grege nobis commissio rationem demus Domino querenti expeditam, sedulò curabimus, non so-

o Tacit. lib. 1.
hist.

p Lamprid in
vit. Alex. Se-
ueri,

lūm cum ^o Othone nomina militum, sed etiam cum ^p Alexandro Seuero cuiusquam recensere quotidie conditionem; quò singulos eo qui maximè conueniat, modo tractemus; tractantes sanemus; sanantes ex integrā conscientiā dicamus ^p *quos mihi dedi- sti, ego custodiu; & nemo ex ijs periit.*

p Ioh. 17. 12.

27 Hæc est enim illa discretio, quam in recto clauium vsu iam sentio adhibendam, ne similiter peccetur cum ^p pseudoprophetis, *morte afficiendo animas, quæ non morerentur; & victuras predicando, quæ non sunt*

i Ezech. 13. 18

victura. Namque apud Dominum non sen-

tentia Sacerdotum, sed reorum vita queritur, vti sentit ⁱ Hieronymus. Ideoque ne clauis non propria seræ ex æstu Ministri vique diligenter, tamen minùs cauti temerario ingeratur; summā nobis opus est discre-

f Apud Aqu.
in Catena su-
per 16. Mar.

tionē, seu rerum prudentiā, quā probè curemus, vt in hac potestatis administratione,

¹ *Singula quæq; locum teneant sortita decetèr.* ^{t Horat. in Ar. poetica,}

Nam dixit ^u Christus quòd *omnis homo igne* ^{u Mar. 6. 49.}

salietur, & omnis oblatio sale. Hic enim ignis feruor est spiritus, necessarius Ministro, qui præfractos peccatores ^x *terrore seruet, è flam.* ^{x Iudæ 23.}

mā rapiens, & odio habens vel eam tunicam, quæ à carnis contactu sit maculata. Tamen sa-

lem habebit discretionis, quo (vt loquitur

^y Bernardus) zelum supprimat, spiritum ^{y Ser. 49. in Cantic.}

temperet, ordinet charitatem. Nam vt ^z *om-* ^{z Leuit. 2. 13.}

nis sub lege facta oblatio sale fuit aspersa, ne vermibus carniuoris putrifacta fateret: ita

^a *quicquid coram Deo Ministerij munus* ^{a Beda apud Aquinat. in caten. supe Mar. 9.}

agimus, prudentiā condietur, ne cum innatis carnis concupiscentijs fuerit corruptum,

& Deo, ^b *qui stultorum sacrificium non curat,* ^{b Eccles. 4. 17.}

omniò displiceat; & populo, qui pro soli-

tā suā leuitate, leuissimis de causis scandala

corripiet, fuerit exosum; & ex odio minus

commodum; & ex illorum incommodo cer-

tum tibi damnum, vel in opere operato, vel

forfan operantis. ^c *Si cuius etenim opus ex-* ^{c 1. Cor 3. 15.}

ustum fuerit, damnum faciet; ipse verò serua-

bitur; ita tamen vt per ignem.

28 Quare bonus Dei seruus, vt prudentè

d Prou. 25. 11.

e Luther. in
locum &
Zehnerus
centur. 1. A.
dag. 58.
f Athenæus
lib. 3. c. 5.

dentèr administret, verbo ac vitæ suæ inui-
gilabit; verbo, vt tempestiuum sit; vitæ, vt
inculpabilis. Nam ^d *velut mala aurea cum pi-
cturis argenteis, est verbum dictum commodè,*
(iucundum visu, vsu commodum). Quo-
niam vt mala Citrea (nam ita exponunt do-
cti ^{antimon}) thecis argenteis, quibus per coe-
laturas cernantur, custodita, & visum dele-
ctant; & odore ^f fragranti, tùm venenum
expellent, tùm etiam vestes, quibus inuol-
uuntur, custodiant illæfas: ita verba maturè
pronuntiata per linguam, tanquam tubam
argenteam, & audita delectabunt, & prode-
runt intellecta; cùm & erroris venena, tanquã
αλεξαρμαχον saluberrimum eijciant; & ex-
ternam, quã induimur, vitæ famam sic con-
feruent, vt inde habeamur omnibus audien-
tibus clari, chari.

g Homer. Il-
liad. lib. 1.

* Vox enim
melle dulciior
ab huius ore
fluit.

h Prou. 16. 23
24.

i Luc. 42. 43.

k Esa. 50. 4.

g * *Ὁ ὡς γὰρ ἀπὸ γλώσσης μελιστὸς γλυκίων ῥέει ἀνδρῶν*
h Animus sapientis intelligentèr moderatur
os suum; & per labia sua dabit disciplinam.
*Vt sauius mellis, sic sermones amari; res dulcis
anima, & sanans ossa.* Quisnam est igitur fides
dispensator, ac prudens, quem Dominus prae-
ficiet famulitio suo, vt in tempore det demensum?
Beatus seruus ille, quẽ cùm Dominus venerit,
inueniet ita facientem. Nam Deus ^k primò
lin-

linguam dedit suo seruo eruditissimam, ut sciat
 tempestivè eloqui de fesso verbum: deinde præ-
 cepto mandavit, ut ¹studeat seipsum probatum ¹a. Tim. 2. 15.
 sistere Deo; operarium, qui non erubescat, &
 qui rectè verbum veritatis secet, ^mtùm quoad ^m Beza, &
 materiam, ⁿtùm quoad modum. Nam quo- ⁿ nostri apud
 ad materiam, ⁿ Dei verbo nec addet, nec quid- ⁿ Marlaro.
 quam detrahet; quandoquidem requiratur ⁿ Deut. 4. 2.
 à dispensatoribus, ut quisque fidus invenia- ^o 1 Cor. 4. 2.
 tur. Atque quoad formam, siue doctiores
 premat pugno dialecticæ, (nam sat verbum
 sapienti,) seu ignaros, quibus singula sunt
 fusiùs demonstranda, expansâ Rhetoricæ
 palmâ demulceat, ^p sanorum verborum max- ^p 2. Tim. 1. 13
 imopere tenebit expressam formam, præcipuè
 in Dei verbo, quod canon est fidei: atq; se-
 cundariò, ad nostrum adiuuamentum, ex
 amcenis Patrum Orthodoxorum scriptis,
 quibus modò sic utemur, non quidem tan-
 quam textu, sed tantùm ut glossâ textum è
 textu manifestante; ut & liberum sit nobis,
 eorundem quos proferimus, nomina vel o-
 stendere, vel silentio præterire; quamvis si
 dicamus ea, solùm mutuò accipere; sin cele-
 mus, furari, à quoquam in Patribus gnaro
 ac experto iustissimè censeari possimus. In his
 autem adiaphoris (nam nec melior qui pro-
 du-

ducit, nec qui non producit Patres, concione in populari, meo iudicio peior est) ^q *que solum ad pacem spectent, sectemur; & qua ad*
^q *Rom. 14. 19* *mutuam adificationem. Nam si quis videtur*
^r *1. Cor. 11. 16* *esse contensiosus, nos eiusmodi consuetudinem non habemus, nec Ecclesia Dei.*

29 Quemadmodum autem clauiger hic noster verbo sanus; sic toto vitæ cursu integer incedet, tum quoad publicum Ministerij exercitium, tum quoad priuatam conuersationem; quandoquidem ^t *Pauli monitu nos puros seruabimus, & ex Christi mandato, Sic coram hominibus lux nostra splendeat, ut nostra bona videntes opera, Patrem illum nostrum in celis glorificent. Namque ideò sumus vigiles cellissimis Ecclesiae pharis suprapositi, ut sine vlllo cuiusquæ personæ respectu ^u moneamus inordinatos; pusillanimes subleuemus; ^x publice peccantes coram omnibus arguamus, ut reliqui timeant; & verè pœnitentes ^y in Ecclesiam recipiamus, ne talibus tristitiâ abundantia absorptis, nos satanas occuparet. ^z Deus enim cum purum purum se exhibet, colluctans cum peruerso. Bonus ^a Samaritanus vinum cum oleo vulneribus infudit, ut per vinum vulnera mordeantur, foueantur per oleum. Vnde docet ^b Gregorius*

^f *1. Tim. 5. 22.*

^r *Mat. 5. 16.*

^u *1. Thess. 5. 14.*

^x *1. Tim. 5. 20.*

^y *1. Cor. 1. 7.*

^{10.}

^z *Psalm. 18. 25.*

^a *Luc. 10. 30.*

^b *Pastoral. p.*

^{1. cap. 6.}

rius
tato
que
sub
uan
nun
com
suff
feri
Ch
fex
dit
tato
Na
q
bil
qu
ren
i O
col
pro
qu
in
pal
ore
ali

rius, quòd miscenda est lenitas cum seueri-
 tate; faciendum temperamentum ex utro-
 que, vt neque multà asperitate exulcerentur
 subditi, neque nimia etiam benignitate sol-
 uantur. Nam de Deo pastore David pro-
 nunciat, *virga tua & baculus tuus; ipsa me* ^{c Psal. 23. 3.}
consolata sunt. ^{d Gregor. vbi} Virga percutimur; baculo
 sustentamur. Si ergo est districtio virgæ, quæ
 feriat; sit & consolatio baculi, quæ sustentet. ^{supra.}
 Christus Phariseis potuit *va* dicere, quum ^{e Mat. 23. 13.}
teneris fatigatus requiẽ promiserit. Paulus de-
 dit optionem, s num *virgã veniret, an chari-* ^{f Mat. 11. 28.}
tate, & spiritu lenitatis: atque de suo patre ^{g 1. Cor. 4. 21.}
 Nazianzenus sic iactare non dubitabat,
 quòd simplicitas, & austeritas adeò mira-
 biliter ei ambo affuere, vt ageret sciret, tan-
 quam seuerus, & cum mansuetudine tamen
 remittere, tanquam agendi imperitus.
ⁱ *Omne tuis punctum, qui miscuit utile dulci.* ^{i Horat. in Ar.}
 30 Sic publicè temperatus, summam ^{poet.}
 colet priuatim, & in se innocentiam & in
 proximos charitatem; eam, quò sit dignus, ^{k Origen. 2.}
 qui *soluat in calis;* hanc, quò se paratum, qui ^{pud Aquinat.}
 in terris magis cupiat *solvere* quàm *ligare,* ^{super 16. Mat}
 palàm ostendat. Illam, vt tam opere, quàm
 ore prædicet; hanc, vt os, ac opus saluti tam
 aliorum, quàm sui inserviat; exemplo qui-
 dem